

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Katedra trestního práva

Vybrané problémy kriminální statistiky
v ČR.

Vedoucí rigorózní práce : JUDr. Bc. Tomáš Gřivna Ph.D.

Michal Kellner
Pivcova 944/2, Praha 5, 152 00

Dokončení: květen 2009

Prohlašuji, že jsem tuto rigorózní práci zpracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Praze dne 15. 5. 2009

Mgr. Michal Kellner

Děkuji vedoucímu mé rigorózní práce za odborné vedení, pomoc a podporu při vypracování této rigorózní práce.

OBSAH

1. ÚVOD	6
2. ÚVOD DO PROBLEMATIKY KRIMINÁLNÍ STATISTIKY	9
2.1. KRIMINALITA	9
2.2. KRIMINALITA LATENTNÍ	11
2.2.1. ZJIŠŤOVÁNÍ ROZSAHU LATENTNÍ KRIMINALITY	12
2.3. PRAMENY INFORMACÍ O REGISTROVANÉ KRIMINALITĚ	14
2.3.1. MÍSTO REGISTROVANÉ KRIMINALITY V RÁMCI KRIMINALITY SKUTEČNĚ	16
2.4. KONTROLA KRIMINALITY POMOCÍ TRESTNÍ POLITIKY STÁTU	16
2.5. KRIMINÁLNÍ STATISTIKA	18
2.5.1. POJEM A VYMEZENÍ KRIMINÁLNÍ STATISTIKY	18
2.5.2. POUŽITÍ STATISTICKÝCH METOD V KRIMINOLOGII	19
2.5.3. VZTAH KRIMINOLOGICKÉ STATISTIKY A MATEMATICKÉ STATISTIKY	20
2.5.4. VÝSTUPY KRIMINÁLNÍ STATISTIKY	21
3. SYSTÉM KRIMINÁLNÍ STATISTIKY A JEJÍ AKTUÁLNÍ STAV V ČR	23
3.1. SOUČASNÝ STAV A SYSTÉM POLICEJNÍ KRIMINÁLNÍ STATISTIKY V ČR	23
3.1.1. LEGISLATIVNÍ ZÁKLAD POLICEJNÍ KRIMINÁLNÍ STATISTIKY	23
3.1.2. ORGANIZACE POLICIE ČR Z HLEDISKA VÝZNAMU PRO KRIMINÁLNÍ STATISTIKU	26
3.1.3. ORGÁNY ZPRACOVÁVAJÍCÍ KRIMINÁLNÍ STATISTIKU	28
3.1.4. SOUČASNÝ STAV POLICEJNÍ STATISTICKÉ EVIDENCE KRIMINALITY	30
3.1.5. DRUHY STATISTICKÝCH EVIDENCÍ	32
3.1.6. ZPRACOVÁNÍ ZDROJOVÝCH ÚDAJŮ EVIDENČNĚ STATISTICKÉHO SYSTÉMU KRIMINALITY	36
3.1.7. ZÁSADY A DRUHY VYKAZOVANÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	40
3.1.8. TAKTICKO-STATISTICKÁ KLASIFIKACE	42
3.1.9. VÝSTUPY EVIDENČNÍCH SYSTÉMŮ KRIMINÁLNÍ STATISTIKY	43
3.2. SOUČASNÝ STAV A SYSTÉM JUSTIČNÍ TRESTNÍ STATISTIKY V ČR	47
3.2.1. LEGISLATIVNÍ ZÁKLAD JUSTIČNÍCH STATISTIK	47
3.2.2. SYSTÉM JUSTIČNÍ TRESTNÍ STATISTIKY	49
3.2.3. TRESTNÍ STATISTIKA STÁTNÍCH ZASTUPITELSTVÍ	51
3.2.4. INFORMAČNÍ SYSTÉM ADMINISTRATIVY STÁTNÍCH ZASTUPITELSTVÍ	53
3.2.5. OBECNÉ ZÁSADY PRO TVORBU STATISTICKÝCH LISTŮ V ISYZ	55
3.2.6. ZÁKLADNÍ VÝSTUPNÍ SESTAVY STÁTNÍCH ZASTUPITELSTVÍ	57
3.2.7. ZPRÁVA O ČINNOSTI STÁTNÍHO ZASTUPITELSTVÍ	59
3.2.8. TRESTNÍ STATISTIKY SOUDŮ	61
3.2.9. INFORMAČNÍ SYSTÉM ADMINISTRATIVY SOUDŮ	62
3.2.10. OBECNÉ ZÁSADY PRO VYPLŇOVÁNÍ STATISTICKÝCH LISTŮ V ISAS	65
3.2.11. ZÁKLADNÍ VÝSTUPNÍ SESTAVY SOUDNÍ TRESTNÍ STATISTIKY	67
4. KRIMINÁLNÍ STATISTIKA VE VZTAHU K ELEKTRONIZACI SYSTÉMŮ POLICIE A JUSTICE	68
4.1. OBECNÉ POZNATKY Z DOSAVADNÍHO VÝVOJE ELEKTRONICKÉ EVIDENCE TRESTNÍHO ŘÍZENÍ	69
4.1.1. ZKUŠENOSTI S ELEKTRONICKÝM TRESTNÍM ŘÍZENÍ POLICIE ČR	71
4.1.2. ZKUŠENOSTI S INFORMAČNÍMI SYSTÉMY JUSTICE	74
4.2. ELEKTRONICKÉ TRESTNÍ ŘÍZENÍ - ANALÝZA DALŠÍHO VÝVOJE	76
4.2.1. PREFERENCE VÝVOJE NOVÉHO INFORMAČNÍHO SYSTÉMU	79
4.3. ELEKTRONICKÉ TRESTNÍ ŘÍZENÍ A DALŠÍ MEZIREZORTNÍ PROJEKTY	80
4.3.1. SAMOSTATNÉ PROJEKTY MINISTERSTVA SPRÁVEDLNOSTI	82
5. VYBRANÉ PROBLÉMY A MOŽNOSTI KRIMINÁLNÍ STATISTIKY	84
5.1. ZÁKLADNÍ OMEZENÍ POZNÁVACÍ HODNOTY KRIMINÁLNÍ STATISTIKY	85
5.2. PROBLÉMY INTERPRETACE REGISTROVANÉ A LATENTNÍ KRIMINALITY	86
5.3. ARCHIVACE ÚDAJŮ	88
5.4. ÚPRAVY V TAKTICKO-STATISTICKÉ KLASIFIKACI	90
5.5. PREZENTACE A ZPĚTNÁ VAZBA VÝSLEDKŮ KRIMINÁLNÍ STATISTIKY	92

5.6. KRIMINÁLNÍ MAPA A INDEX TÍŽE	93
5.7. PROBLEMATIKA OBĚTÍ	95
5.8. MOŽNOSTI MEZINÁRODNÍHO SROVNÁVÁNÍ KRIMINALITY	97
5.8.1. OBECNÉ MOŽNOSTI SROVNÁVÁNÍ A JEJÍ PŘEKÁŽKY	98
5.8.2. PŘEHLED KRIMINALITY PROVÁDĚNÝ PŘI OSN	99
5.8.3. ROČENKA (THE EUROPEAN SOURCE BOOK OF CRIME AND CRIMINAL JUSTICE STATISTICS)	101
5.8.4. STATISTIKA INTERPOLU	103
5.9. DALŠÍ MOŽNOSTI KRIMINÁLNÍCH STATISTIK V ČR	103
6. VYBRANÉ PROBLÉMY ELEKTRONICKÝCH SYSTÉMŮ SLOUŽÍCÍCH PRO TRESTNÍ ŘÍZENÍ A KRIMINÁLNÍ STATISTIKU.....	106
6.1. PROBLÉMY ETŘ Z PRAXE.....	106
6.1.1. BEZPEČNOST SYSTÉMU A ABSENCE PRÁVNÍ ÚPRAVY	111
6.2. PROBLÉMY SOUČASNÉHO PROPOJENÍ SAMOSTATNÝCH ELEKTRONICKÝ SYSTÉMŮ POLICIE A JUSTICE.....	112
6.2.1. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY S PROPOJENÍM SOUČASNÝCH SYSTÉMŮ POLICIE A JUSTICE.....	112
6.2.3. DALŠÍ MOŽNOSTI PROPOJENÍ A ZRYCHLENÍ TRESTNÍHO ŘÍZENÍ	115
6.2.2. CESTA KE SJEDNOCENÍ ELEKTRONICKÝCH SYSTÉMŮ POLICIE A JUSTICE	117
6.2.3. PŘEKÁŽKY KONCEPCE SJEDNOCENÍ SYSTÉMŮ POLICIE A JUSTICE	119
6.3. DALŠÍ PROBLÉMY V RÁMCI ELEKTRONIZACE JUSTICE	120
7. ZÁVĚR	122
8. PŘÍLOHY.....	126
8.1. PŘÍLOHA 1 - FORMULÁŘ O TRESTNÉM ČINU	126
8.2. PŘÍLOHA 2 - FORMULÁŘ O ZNÁMÉM PACHATELI	128
8.3. PŘÍLOHA 3 - TAKTICKO-STATISTICKÁ KLASIFIKACE.....	130
8.4. PŘÍLOHA 4 - UKÁZKA POROVNÁNÍ TSK A §§ TRESTNÍHO ZÁKONA.....	134
8.5. PŘÍLOHA 5 - SEZNAM ZÁKLADNÍCH VÝSTUPNÍCH SESTAV STÁTNÍCH ZASTUPITELSTVÍ	135
8.6. PŘÍLOHA 6 - SEZNAM ZÁKLADNÍCH VÝSTUPNÍCH SESTAV TRESTNÍ STATISTIKY SOUDŮ	136
9. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A DALŠÍCH PRAMENŮ.....	137
10. SUMMARY.....	141

1. ÚVOD

V roce 2008 jsem zpracoval diplomovou práci na téma Kriminální statistika v ČR a možnost jejího zdokonalování. Jelikož se jedná o problematiku velmi zajímavou, v mnoha směrech komplexně nezmapovanou, širší veřejnosti neznámou, ale také proto, že v současné době probíhá v této problematice dlouho očekávaný vývoj, rozhodl jsem se pokračovat v prohloubení poznání tohoto tématu.

K vývoji ostatně docházelo už při sbírání nejrůznějších pramenů pro potřeby práce diplomové. Policie ČR zavedla od počátku roku 2008 nový systém shromažďování a předávání relevantních údajů pro kriminální statistiku. Systém využívaný justicí je vyvíjen a zdokonalován dlouhodobě. Od dokončení diplomové práce jsem získal mnoho nových a zajímavých informací, které si zaslouží být popsány a prezentovány.

Na počátku, kdy jsem získával prameny pro diplomovou práci o kriminální statistice, jsem narážel převážně jen na kusé a obecné informace o kriminální statistice, ne-li jen na konečné statistické výstupy. Byl jsem tak nucen sledovat všechny možné dostupné prameny a to jak domácí tak i zahraniční. Nejpřínosnějším se ukázalo požádat o konzultace a názory odborné pracovníky zabývající se kriminální statistikou. Při schůzkách s těmito pracovníky přímo na jejich pracovištích jsem získal mnoho cenných informací, poznatků a podnětů.

V tomto ohledu se nic podstatného nezměnilo. Významnými prameny pro rigorózní práci jsou kromě jiného právě poznatky z praxe kriminální statistiky a elektronizace systémů policie a justice.

Informace získané prostřednictvím kriminální statistiky mají velký význam, který nemůže končit u prostého zjištění počtu kriminálních činů. Kriminální statistika je prostředkem k analýze kriminality. Zajištění co nejdůvěrnějších a nejpřesnějších informací by mělo být hlavním cílem při získávání potřebných údajů. Údaje zjištěné z kriminální statistiky musí vytvořit spolehlivý podklad pro prevenci kriminality. Jsou východiskem při snaze o vysvětlení stavu, struktury a dynamiky vývoje kriminality a také nezanedbatelným prvkem pro zvážení vzniku, změny, či zániku právní normy. Tím ovšem výčet možností využití výsledků kriminální statistiky

nekončí. Zajímavou úlohu může také plnit při rozhodování soukromých subjektů. Je tomu tak v řadě soukromoprávních a obchodněprávních oblastí, kde sehrává důležitou analytickou či garanční roli.

Proto, aby mohly údaje plnohodnotně sloužit pro odbornou i laickou veřejnost, je třeba je řádně zaznamenat, zpracovat, zařadit a vyhodnotit. To vše klade velké nároky na zpracovatele těchto údajů. K tomu je zapotřebí existence pružného a stabilního systému pro získávání údajů, logická návaznost jednotlivých dílů systému a školení pracovníci na všech úrovních, kteří data získávají, zpracovávají, předávají a vyhodnocují.

Všechny stávající systémy se o zajištění co nejpřesnějších údajů v maximální míře snaží. Tento úkol informačních systémů, stejně jako jejich neustálý vývoj, však není snadný. Stálé zlepšování technických prostředků, nové požadavky, které ukazuje praxe, požadavky na jednotlivé pracovníky, dva nepropojené systémy Policie ČR a justice, to jsou jedny z mnoha prvků, které ovlivňují konečný výsledek při získávání důležitých údajů pro kriminální statistiku.

Různé systémy sběru relevantních údajů z hlediska kriminální statistiky mají pochopitelně i ostatní země. Primární snahou všech jednotlivých systémů je snaha o co nejspolehlivější evidenci kriminální činnosti na území daného státu. To dává možnost snahám a pokusům o mezinárodní srovnávání stavu, struktury a dynamiky kriminality. Tyto snahy samozřejmě naráží na řadu problémů a překážek, které vyplývají z různých metodik a postupů při získávání a zaznamenávání dat o trestné činnosti, z různé právní úpravy apod.

Záměrem diplomové práce bylo podívat se podrobněji na téma kriminální statistiky, neboť hledáme-li informace o kriminální statistice, nalézáme většinou až konečné statistické výstupy, čísla a grafy. Za nimi se ale skrývá mnoho náročných činností, které probíhají prostřednictvím systému, v jehož rámci se údaje pro výstupy kriminální statistiky zpracovávají, předávají, vyhodnocují apod. Výsledky nevyprávějí nic o tom, jakým způsobem byly údaje získány, jak se zpracovávají a jaký mají význam. Ve statistických údajích je vždy skryto mnohem více než jen prostě

číselné či grafické vyjádření sledovaného údaje. Proto jsem se v minulé práci snažil dostat do hloubky celé problematiky a komplexně ji prozkoumat.

Cílem této práce je nejprve zmapovat aktuální stav aktivní kriminální statistiky v České republice, prozkoumat a popsat poznatky z praxe zkušebního provozu elektronického trestního řízení u Policie ČR, zjistit k jakým dalším významným změnám či úpravám došlo v této problematice za poslední rok. Dále se zaměřím i na justiční elektronické informační systémy významné pro trestní řízení. V neposlední řadě se pokusím vybrat a popsat problémy, které nejvíce znesnadňují práci s kriminálně-statistickými údaji v rámci tzv. elektronického trestního řízení. Pro lepší přehled o kriminální statistice v České republice připomenu orgány kriminální statistiky, jejich činnost a úkoly. Přehled se neobejde bez aktualizace údajů právní úpravy, která se do této problematiky za poslední rok promítla.

Evidenčně statistický systém kriminality přináší pro potřeby kriminální statistiky pozitivní prvky, ale i prvky, které budou muset být v budoucnu odstraněny či nahrazeny. Pro přesné definování problematických bodů kriminální statistiky bude nezbytné přiblížit aktuální stav evidenčně statistického systému, způsob zaznamenávání a předávání údajů relevantních pro kriminální statistiku od prvního článku celého řetězce až po konečné zpracování ve statistické výstupy. Upozorním také na význam kriminální statistiky z hlediska naplňování potřeby výchozího kriminálně fenomenologického poznání trestného činu.

Po zmapování stavu kriminální statistiky poukážu na stále nenaplněný potenciál v možnostech jejího zdokonalování a na předpokládaný budoucí vývoj v této oblasti. Další prostor věnuji bližší poznání vybraných problémů kriminální statistiky ve vztahu k elektronizaci všech systémů, pomocí nichž se údaje pro výslednou kriminální statistiku získávají. Řada problémů je přímo zmíněna v jednotlivých kapitolách, vybraným problémům je pak věnována samostatná kapitola.

2. ÚVOD DO PROBLEMATIKY KRIMINÁLNÍ STATISTIKY

2.1. KRIMINALITA

Kriminalita¹ je souhrn trestných činů spáchaných na určitém území za určité období. Je zde také pojem delikvence, který zahrnuje i činy, které nejsou jinak trestné, např. činy spáchané osobami mladšími 15 let, patří sem trestné činy a přestupky. Dalším pojmem je protispolečenská činnost, což je nejširší pojem, který zahrnuje kriminalitu, delikvenci a negativní společenské jevy.

Při pohledu na kriminalitu jako na hromadný jev je třeba ke zjišťování zákonitostí nějakého společenského jevu a pátrání po jeho příčinách nutně takovýto jev nejdříve pozorovat a popsat. Rozlišujeme kriminografii (kriminální fenomenologii), která se zabývá jevovou stránkou kriminality, od kriminální etiologie usilující o vysvětlení vzniku a vývoje kriminality.

Rozsahem kriminality rozumíme počet činů, které lze z hlediska trestního práva definovat jako trestné činy, případně činy jinak trestné (za předpokladu, že osoba, která je spáchala, není trestně odpovědná), spáchaných na vymezeném území, např. na území státu, samosprávného celku či obce, za určité časové období. Rozsah je vyjádřen v absolutních číslech např. počet 231 policejně registrovaných a zjištěných trestných činů vražd a pokusů vražd na území ČR v roce 2006², počet 196 policejně registrovaných a zjištěných trestných činů vražd a pokusů vražd na území ČR v roce 2007³. Rozsah trestné činnosti se dále porovnává v absolutních číslech a v procentním vyjádření poklesu či zvýšení čestnosti trestného činu s minulými roky.⁴ Další možností je procentní vyjádření ve vztahu jednotlivých trestných činů ke všem zjištěným trestným činům.

---

¹ Pozn. slovo kriminalita vychází z latinských slov nocensus, sous, esceletus - zločinec, kriminální, trestní, zločinný, zločinnost; souhrn trestné činnosti v určité oblasti za určité období.

² Viz. oficiální zdroj Ministerstva vnitra - Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce 2006.

³ Viz. oficiální zdroj Ministerstva vnitra - Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce 2007. Pozitivní je pokles počtu vražd a pokusů vražd na 196 (-35), což je druhý nejnižší údaj za posledních deset let. Z objasněných vražd spáchali cizinci 35 trestných činů (+10), recidivisté 61 (-17), děti 2 (+1) a mladiství 10 (+6). Motivace pachatelů je stejná, především jde o řešení osobních vztahů, získání finančních prostředků nebo návaznost na vydírání a prostituci. Zvyšuje se brutalita pachatelů vůči obětem.

⁴ Viz. zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území Policie České republiky správy Severočeského kraje za rok 2008 ve srovnání se stejným obdobím roku 2007 uvádí, že u krádeží prostých došlo ve srovnání s rokem 2007 ke snížení nápadu trestné činnosti na 397 skutků (-57 = - 12,6 %) při zvýšení objasnenosti na 35,5 % (+6,2 %).

Struktura kriminality ve své podstatě vyjadřuje podíl jednotlivých druhů trestné činnosti, resp. skupin trestných činů, na celkovém počtu všech trestných činů spáchaných na určitém území v konkrétním časovém období.⁵ Pojem struktura kriminality lze chápat jako rozložení kriminality podle různých hledisek, může být zkoumána z geografického hlediska, podle druhu kriminality, věku a pohlaví pachatele, případně dle toho v jaké míře se na kriminalitě podílejí recidivisté. Údaje o struktuře významně konkretizují poznatky o kriminalitě a umožňují ji lépe charakterizovat. V popředí zájmu společnosti je vždy zejména sledování závažnějších druhů kriminality – vraždy, znásilnění, loupeže apod.

Za strukturu lze považovat komponenty, části a prvky, ze kterých se skládá celek, vzájemné vazby mezi nimi, hierarchii částí, kvalitu a funkci částí apod. Struktura kriminality umožňuje poznat kvalitu kriminality na určitém území, skladbu, druhy a formy trestné činnosti, dále umožňuje poznat, kdo jsou pachatelé této trestné činnosti, jejich věkovou strukturu, pohlaví, vzdělání, profesi apod.

Analýza uzemní struktury kriminality je důležitým předpokladem pro prevenci kriminality. Rozdílný stav kriminality v jednotlivých územních celcích bývá spojován s rozdílným složením a hustotou obyvatelstva, s ekonomickou strukturou, s kulturní a sociální životní úrovní a s úrovní formální a neformální sociální kontroly.

Trestnou činnost v pohybu a změny v určitém konkrétním časovém období na určitém území charakterizuje dynamika kriminality. Nahlíží tedy na kriminalitu jako na proces. Dynamika kriminality umožňuje poznat jak celek, tak i veškeré prvky kriminality v časovém pohybu. Charakterizují ji změny vývojové křivky registrované kriminality či jejich složek, vyjádřené absolutními čísly nebo indexy. V souvislosti s dynamikou se někdy vyčleňují i pojmy tendence kriminality nebo také trend kriminality, jakožto výsledky poznatků analýzy dynamiky kriminality. Tyto pojmy vyjadřují směry vývoje kriminality jako celku nebo kriminality určitého druhu.

S analýzou kriminality, zejména s výsledkami určitých pravidelností vyskytujících se v rozložení kriminality, souvisí snahy o kriminologické prognózování kriminality jako celku či jejich jednotlivých komponent. Rozlišujeme prognózy z hlediska jejich vztahu

---

⁵ Zapletal J. a kol. : Kriminologie, díl I. Obecná část, Policejní Akademie, Praha 2004, str.18.

k různým vědním oborům na analytické, intuitivní, filosofického typu, dále lze členit prognózy dle časového hlediska.

Měření kriminality je velmi složitá problematika. Proto byly v souvislosti s analýzami kriminality činy pokusy o vyjádření tzv. tíže kriminality. Předmětem těchto snah bylo posuzovat strukturu kriminality též podle její závažnosti s uplatněním určitých hledisek. Jde o rozlišný způsob pohledu, který lze získat stanovením podílu závažné kriminality (vraždy, loupeže, znásilnění aj.) a podílu ostatní kriminality, posouzením podle výše trestních sazeb stanovených v zákoně či výše trestů uložených pravomocně jednotlivým pachatelům, podle výše způsobené škody nebo již rozlišením dokonaných trestných činů a jejich pokusů.

Nabízí se též možnost stanovení tíže kriminality, resp. konkrétně charakterizovaných trestných činů, dle hodnocení vyslovených respondenty. Těmi mohou být jak odborníci, tak laici. Tíže by se pak stanovila jako výsledek zprůměrování bodového hodnocení dle subjektivní váhy důležitosti, kterou by každý z respondentů přidal konkrétnímu činu dle stanovených pravidel.⁶

2.2. KRIMINALITA LATENTNÍ

Kriminalita latentní (skrytá), je kriminalitou, která z nejrůznějších důvodů nevyšla nebo nemohla vyjít najevo a není proto registrována v oficiálních statistikách.

Míru latentní kriminality ovlivňuje řada faktorů. Jsou to hlavně intenzita formální a neformální kontroly, tolerance poškozených a úroveň právního vědomí občanů. Míra latence se u různých trestných činů podstatně liší. Závislá je především na míře jejich závažnosti, ale i na dalších aspektech, zejména na obtížnosti odhalování. Obecně platí, že čím závažnější druh trestného činu, tím je latence nižší. Záleží však také např. i na obtížnosti odhalování trestného činu. Svou roli zde hrají i případné zábrany na straně poškozeného ve vztahu k oznámení u některých druhů trestných činů a to zejména u činů sexuálních nebo při násilí v rodině. Ovšem nízká míra ochoty oznámit trestný čin a podat svědectví je

---

⁶ Pozn. Nejznámější pokus o vytvoření takového objektivního nástroje k měření kriminality je tzv. Sellinův a Wolfgangův index tíže kriminality z roku 1964. Za pomoci tohoto indexu eviduje v současné době kriminální policie v několika velkoměstech USA strukturu a dynamiku kriminality z hlediska závažnosti u osmi tzv. indexovaných trestných činů.

kriminálně politickým problémem obecnější povahy. Velký význam oznamování trestných činů vyplývá pro kriminologii ze skutečnosti, že podání trestního oznámení občanem je zdaleka nejčastější způsob, jakým se policie dovídá o spáchání trestného činu. Existence latentní kriminality relativizuje všechny dostupné údaje o stavu, struktuře a dynamice kriminality. Občan oznamovatel je tedy hlavním činitelem, který svou aktivitou či pasivitou předurčuje stav, strukturu a dynamiku registrované kriminality.

Na míru latence toho kterého činu lze podle některých názorů nepřímou usuzovat podle míry objasněnosti, která je rovněž u jednotlivých druhů deliktů velmi rozdílná. Míra objasněnosti je dána vztahem počtu zjištěných a objasněných trestných činů.

2.2.1. ZJIŠŤOVÁNÍ ROZSAHU LATENTNÍ KRIMINALITY

Popis rozsahu struktury a vývoje kriminality většinou vychází ze statistických údajů, které o kriminalitě shromažďují a zpracovávají oficiální instituce zabývající se trestnou činností, tj. policejní orgány, státní zastupitelství a soudy. Nejde o informace o skutečné kriminalitě, ale části kriminality, o které se výše uvedené instituce dozvěděly, resp. byla jimi registrovaná. To znamená, že byla oznámena obětí nebo jinou osobou či institucí, případně byla zjištěna vlastní činností policie a zároveň došlo ze strany policie k jejímu zaevidování.

Ke zjišťování rozsahu používá kriminologie i několika dalších způsobů a to zejména prostřednictvím kriminologických výzkumů. Ty jsou motivovány snahou proniknout do sféry latentní kriminality.

Známe viktimizační výzkumy kdy jsou respondenti dotazováni jako případné oběti zločinu tj. zkoumá se strach ze zločinu, ochota občanů oznamovat trestné činy apod. Respondenti jsou tázáni, zda se stali obětí určitého trestného činu (tzv. Selfreporty). Viktimizační procesy se v současné době zaměřují vedle rozsahu skutečné viktimizace též na problematiku strachu ze zločinu, odhad rizika viktimizace, ochotu občanů oznamovat trestné činy, postoje k instancím kontroly kriminality a na další témata. Výsledky těchto viktimizačních výzkumů, které vypovídají o výskytu skutečné kriminality, představují významný a uznávaný zdroj informací způsobilých korigovat čísla kriminálních statistik. V souvislosti s výsledky výzkumů latence se o nich někdy dokonce hovoří jako o

primární kriminální statistice, na rozdíl od sekundární, kterou se rozumí statistika registrovaných trestných činů.

Vyskytují se však i názory, že nelze odůvodněně tvrdit, že viktimizační výzkumy přinášejí přesnější obraz, tedy že se spíše jedná o dvě různé cesty shromažďování údajů o kriminalitě.

Dále se užívá dotazování týkající se trestné činnosti jiných osob, která je respondentům známa, případně, zda se respondent o trestném činu dozvěděl jiným způsobem. Problémem této metody je riziko několikerého uvádění téhož trestného činu různými dotazovanými. Další obtížností je posouzení trestnosti jednání respondentem.

V neposlední řadě sem též patří zkoumání výskytu trestné činnosti, o níž informují samotní pachatelé v tzv. výpovědi o vlastní trestné činnosti. Dotazníkem či prostřednictvím interview je zjišťováno, zda se respondent dopustil určitého sociálně nežádoucího či trestného jednání, spolu s údaji, jak často a kdy k tomuto jednání docházelo. Slabinou selfreportů je okolnost, že bývají realizovány spíše na malých vzorcích populace složených nejčastěji ze studentů. Zřídka kdy přitom šlo o náhodný výběr. Další problémem je i zde právní kvalifikace daného jednání respondentem – laikem a v neposlední řadě jeho ne vždy jednoznačné přesvědčení o anonymitě výzkumu. Namítá se též, že část uváděných trestných činů již figuruje v kriminální statistice jako neobjasněné skutky.

S ohledem na omezenou vypovídací hodnotu údajů získaných na základě kriminologických výzkumů je velmi obtížné zjistit skutečnou míru latence.

V případě latentní kriminality mohou být v praxi do množiny registrované kriminality zahrnuty i případy, které ve skutečnosti trestnými činy nejsou. Může být sporné, zda je možné do množiny latentní kriminality zařadit případy trestných činů, o kterých se sice oficiální instituce kontroly kriminality dozvěděly, ale neevidovaly je. Pak totiž pojmově nemůže jít o skrytou kriminalitu. Tyto případy jsou někdy označovány jako umělá latence. Lze je patrně zařadit do množiny latentní kriminality.

2.3. PRAMENY INFORMACÍ O REGISTROVANÉ KRIMINALITĚ

Prameny informací o registrované kriminalitě jsou především oficiální statistiky kriminality vytvářené orgány činnými v trestním řízení. Dalším možným zdrojem informací o kriminalitě jako hromadném jevu je tzv. výzkumná statistika, vznikající sumarizací údajů o větším počtu sledovaných jednotek v průběhu kriminologického výzkumu.

Kriminální statistika v ČR zahrnuje údaje orgánů zabývajících se kriminalitou, tj. policie, státního zastupitelství, soudů, vězeňské služby. Z obecného hlediska jde o tzv. decentralizované statistiky, tj. neprocházející státními statistickými orgány. Jedná se o relativně autonomní dílčí statistické soustavy.⁷

Statistiku kriminality vytváří různé institucionální sféry – Policejní prezídium ČR, Ministerstvo spravedlnosti ČR a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR.⁸ Tyto statistiky se však přes četné snahy nepodařilo řádně organizačně a metodicky sjednotit a zůstávají tam mezi nimi značné rozdíly.

Policejní kriminální statistika je zpracovávána a publikována útvarem systémového řízení a informatiky policejního prezidia ČR. Policejní statistika eviduje údaje o zjištěné kriminalitě (jednak zjištěné trestné činy, jednak stíhané osoby). Trestný čin se vykazuje podle místa spáchání. Pro označení jednotlivých druhů trestných činů se používá tzv. takticko-statická klasifikace (TSK),⁹ která se v některých případech od jejich označení ve zvláštní části trestního zákona. V rámci této takticko-statistické klasifikace je trestná činnost pro účely vykazování rozdělena na kriminalitu obecnou, hospodářskou, vojenskou a zbývající. Obecná kriminalita a majetkové trestné činy jsou pak ještě dále přesněji rozděleny. Jako podklady slouží formulář o trestném činu, formulář o známém pachateli a formulář změn. Roční výstupní sestava, Statistika kriminality na území České republiky, má dvě části. Jsou to údaje o skutcích a o stíhaných osobách. V obou těchto částech jsou údaje uváděny z hlediska celkové kriminality a jejich jednotlivých druhů (obecná kriminalita a v jejím rámci kriminalita násilná, mravnostní, majetková a ostatní,

⁷ Zapletal J. a kol. : Kriminologie, díl I. Obecná část, Policejní Akademie, Praha 2004, str.23.

⁸ Pozn. parciální informace o kriminalitě zpracovávají i některé další instituce, např. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR o kriminalitě dětí a mladistvých, Ministerstvo zdravotnictví ČR o osobách odsouzených k ochrannému léčení v psychiatrických zařízeních. Některé statistické údaje jsou též publikovány ve Statistické ročence ČR, vydávané každoročně Českým statistickým úřadem.

⁹ Viz. příloha č.1.

hospodářská, vojenské trestné činy, zbývající kriminalita). Z územního hlediska jsou data uvedena za Českou republiku a jednotlivé kraje.

Statistika Ministerstva spravedlnosti ČR je zpracovávána a publikována odborem informatiky Ministerstva spravedlnosti ČR. Jedná se o justiční statistiku, která zahrnuje statistiku státních zastupitelství a soudů. Ve své trestní části obsahuje údaje o tzv. známých pachatelích (osoby zapsané v rejstříku pro dozor v trestním řízení včetně pachatelů, u nichž došlo k odložení věci před začátkem trestního stíhání, např. z důvodu amnestie, nepříčetnosti či nedostatku věku), obžalovaných osobách a pravomocně odsouzených osobách. Je evidován i počet trestných činů. Každoročně publikovaná statistika zahrnuje též způsoby vyřízení věci a strukturu uložených trestů a ochranných opatření. Údaje ve statistické ročence Ministerstva spravedlnosti ČR jsou uváděny toliko na republikové úrovni (členění je zde podle hlav zvláštní části Trestního zákona). Statistická data o každém vyskytující se trestném činu z hlediska počtů známých pachatelů, obžalovaných a odsouzených osob a skutků jsou publikována též v několikaleté časové řadě. Úhrnné údaje o celé registrované kriminalitě, o některých vybraných trestných činech a o struktuře ukládaných sankcí jsou uváděny v ještě delší časové řadě.

Pro doplnění uvádím ještě tzv. statistiku Vězeňské služby ČR. Ta je zpracovávána a v posledních letech každoročně publikována správním odborem Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR. Obsahuje demografické údaje a informace související se zajišťováním výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody. Kriminologický význam mají především údaje obsažené v části týkající se obviněných a odsouzených. Jsou uváděny časové řady stavů obviněných a odsouzených (např. mladiství, cizí státní příslušníci, dle pohlaví, dle věkového složení). Současné složení odsouzených je dále vykazováno podle jednotlivých věznic, délky trestu, předchozích odsouzení, typu věznic, druhu a četnosti trestných činů odsouzených apod. Nechybí ani porovnání počtu vězněných osob v mezinárodním měřítku.

2.3.1. MÍSTO REGISTROVANÉ KRIMINALITY V RÁMCI KRIMINALITY SKUTEČNÉ

Odhalování a odhadování skryté kriminality je svízelným problémem. Řešení této otázky má velký kriminografický význam. Je tomu tak proto, že ne všechna trestná činnost, která vyjde najevo jako tzv. odhalená či zjevná kriminalita, je podchycena a tedy registrována.

Statistické údaje o kriminalitě nám poskytují pouze informace o kriminalitě zjevné, tedy té, která vyšla najevo a byla tak evidována v příslušných statistikách. Částí kriminality, o které se orgány činné v trestním řízení nedozví a není tak registrována v oficiálních statistikách, je kriminalita skrytá.

K ovlivnění míry latentní kriminality dochází řadou vlivů, jako jsou např. legislativní změny, intenzita formální a neformální kontroly, neoznamování trestné činnosti, změny v kriminální politice.

I když ze stavu registrované kriminality nelze přesně odhadovat na velikost kriminality skutečné, zaujímá velmi významné místo. Právě z registrované kriminality vychází oficiální statistiky a čerpají se z ní poznatky o stavu kriminality v porovnání s lety minulými. S výsledky registrované kriminality pracuje řada institucí a orgánů, pro které jsou tyto výsledky podkladem či východiskem pro jejich činnost či rozhodování.

2.4. KONTROLA KRIMINALITY POMOCÍ TRESTNÍ POLITIKY STÁTU

Pro kontrolu kriminality slouží jako hlavní nástroj trestní politika státu. O. Novotný zařazuje trestní politiku (pojmově ji vymezuje jako „kriminální politiku v užším smyslu“) mezi samostatné disciplíny v oblasti kriminálních věd, mezi kterými dále uvádí kriminologii, trestněprávní vědu, kriminalistiku a kriminální politiku.¹⁰ Kriminální politiku dělíme na vědeckou, která se soustřeďuje na uspořádání společenských strategií, které dohlízejí na optimální kontrolu kriminality a praktickou, která se zabývá aplikací právních předpisů a dalších norem ve sféře týkající se kriminality. Obecně lze říci, že se jedná o úvahy a opatření společností a států s cílem snížit páchání trestných činů.

---

¹⁰ Viz. Novotný, O., Zapletal J., a kol.:Kriminologie, Praha, ASPI, 2008, 3. vydání, str. 26-30.

Vztahem kriminologie a trestní politiky se zabývá i H. Váľková, když zdůrazňuje, že objektivní zkoumání aktuálních kriminologických témat by nemělo sloužit krátkodobým populistickým cíľům. Trestní politiku pak charakterizuje jako “kontrolu kriminality založenou na využívání poznatků získaných vědeckými metodami a postupy, zejména kriminologickým výzkumem“, zahrnující i přímé uplatňování trestněprávních a souvisejících norem v praxi, včetně snah o sjednocení této aplikační praxe. Jde při tom i o kontrolu sociálně patologických jevů, které kriminalitu doprovázejí nebo s ní jinak souvisejí.¹¹

Užší vymezení trestní politiky zahrnuje především trestní zákonodárství a činnosti opatření orgánů činných v trestním řízení; aktivity dalších subjektů pouze v tom rozsahu, v jakém jsou přímo orientovány na kontrolu kriminality či do trestní oblasti.¹²

Každý stát má obvykle svou trestní politiku¹³, jíž deklaruje zejména úroveň ochrany základních lidských a občanských práv a svobod a kterou je ochoten a schopen reálně zabezpečit. Trestní politika státu je konkretizována především v jeho trestní legislativě hmotně právní i procesní, v systému a uspořádání orgánů a institucí zajišťujících uplatňování trestněprávních norem i v praktické činnosti těchto subjektů.

Výstižné vymezení trestní politiky proto podává J. Musil, když uvádí následující charakteristiku: Trestní politika, jako součást obecné politiky, formuluje cíle a prostředky společenské kontroly kriminality pomocí trestního práva.¹⁴

K tomu, aby mohla být kriminalita dobře sledována a evidována, je nezbytná existence řádného systému, v rámci kterého budou data sbírána a vyhodnocována.

---

¹¹ Kuchta, J., Váľková, H. a kol.: Základy kriminologie a trestní politiky, Praha, C.H. Beck 2005, 1. vydání, str.8 a násl.

¹² Karabec Z. a kol.: Trestní politika a její realizace v oblasti trestní justice, Studie IKSP 2007, str. 6.

¹³ Pozn. Politikou rozumíme zejména činnost, která vede ke stanovení cíľů a forem působení ve veřejných záležitostech trestní politikou pak činnost, která směřuje k tvorbě a využívání prostředků trestního práva.

¹⁴ Musil, J.: „Úloha trestní politiky při reformě trestního práva“ Trestní právo 1998, č. 1. str. 3-5

2.5. KRIMINÁLNÍ STATISTIKA

Statistika je obor zabývající se zpracováváním, rozbořením a zveřejňováním informací, které kvantitativně charakterizují zákonitosti společenského života. V užším smyslu můžeme statistiku vymezit jako každý soubor kvantitativních údajů o jakýchkoliv hromadných jevech nebo procesech. V oblasti statistiky se rozvíjí speciální metodologie zkoumání a zpracování dat jako hromadné statistické průzkumy, metody třídění, metoda průměrných hodnot, statistických ukazatelů, bilanční metoda a metody grafického zobrazování. Kriminální statistika je významnou pomůckou při zkoumání zločinnosti. Soustavně zachycuje číselné údaje o trestných činech a jejich pachatelích.

2.5.1. POJEM A VYMEZENÍ KRIMINÁLNÍ STATISTIKY

Kriminální statistika je nejrozšířenější pomůckou při zkoumání zločinnosti. Jde o soustavné číselné podchycování trestných činů a jejich pachatelů podle struktury, rozmístění a vývoje, jakož i výsledků při potírání a zamezení zločinnosti soudními a bezpečnostními orgány.

Úkolem kriminální statistiky je v širším smyslu prozkoumat statistickým pozorováním všechnu kriminalitu, zejména to, co je zjištěno činností veřejných úřadů. Sem patří statistika policejní i statistika soudní organizace.

V užším smyslu zjišťuje rozsah a způsob spáchaných trestných činů, počet odsouzených pachatelů, osobní podmínky pachatelů, druh a počet trestů. Data kriminální statistiky v užším slova smyslu slouží jak pro zákonodárství, tak pro výkon trestu. Kriminální statistika je jedním z pramenů poznání při zjišťování zločinu. Může se opírat jen o trestné činy soudně zjištěné, nezachycuje tedy skutečnou kriminalitu.

Statistické údaje o kriminalitě poskytují informace pouze o kriminalitě zjevné (registrované), tj. té, která vyšla najevo a byla evidována v příslušných statistikách. Jedná se tak jen o část kriminality skutečné. O trestné činnosti, o které se orgány činné v trestním řízení nedozví, mluvíme jako o skryté (latentní) kriminalitě.

Někteří autoři člení kriminalitu na tzv. černá a šedá čísla. „Černými čísly“ rozumějí trestnou činnost, o níž se orgány činné v trestním řízení nedozvěděly, za „šedá čísla“ pak považují trestné činy, o nichž se sice dozvěděly, ale nepodařilo se jim vypátrat jejich pachatele.¹⁵

Státy zachycují jednotlivé skutečnosti ve větším či menším rozsahu. Základní sčítací jednotkou bývá jednotlivý trestný čin, jednotlivý pachatel nebo jednotlivý případ.

Údaje o struktuře kriminality významně konkretizují poznatky o kriminalitě a umožňují ji lépe charakterizovat.¹⁶

Zjišťované údaje za sledované období poskytují informace o tom, jaká byla kriminalita, její vývoj či struktura, v právě sledovaném období.

2.5.2. POUŽITÍ STATISTICKÝCH METOD V KRIMINOLOGII

Použití statistických metod je podmíněno existencí a studiem těch stránek kriminality, které mají hromadný charakter. Statistické metody jsou užitečné, pokud jsou aplikovány současně s věcnou analýzou, vycházejí-li z ní a doplňují-li ji exaktními závěry, které plynou z kvantitativní povahy věci. Při používání statistických metod nelze předpokládat, že daný pracovník, který využívá těchto postupů spíše jen jako doplňkových prostředků hlubšího poznání, bude zmíněným metodám věnovat tolik energie a času, aby pronikl k její matematické podstatě.

Pro hodnocení kriminality samé ale i práce orgánů činných v trestním řízení lze za jedny z nejobektivnějších zdrojů považovat výchozí hromadné údaje o kriminalitě. Správně je analyzovat a získané výsledky adekvátně interpretovat není snadnou záležitostí. Nezbytným výchozím předpokladem statistické činnosti je evidence jednotlivých údajů o jednotlivých skutečnostech. Typickým předpokladem evidence, nikoli však statistické evidence, je policejní operativně taktická evidence.

---

¹⁵ Zapletal J. a kol. : Kriminologie, díl I. Obecná část, Policejní Akademie, Praha 2004, str. 20.

¹⁶ Kuchta, J, Válková H. a kol.: Základy kriminologie a trestní politiky, Praha C.H. Beck, 2005, 1.vydání , str.124.

Statistická evidence je evidence týkající se hromadných dat. Jimi rozumíme údaje o jevech, které se vyskytují u velkých souborů osob, věcí, organizací, institucí, událostí atp. Statistika se zabývá výhradně fenomény uvedeného typu, tj. hromadnými jevy. Kriminologická statistika je aplikovanou statistikou, v níž se střetávají principy kriminologie a matematické statistiky.¹⁷

2.5.3. VZTAH KRIMINOLOGICKÉ STATISTIKY A MATEMATICKÉ STATISTIKY

Kriminologická statistika je považována za mezní obor rovnoprávný s matematickou statistikou, která byla přizpůsobena k řešení některých problémů kriminologie.

Předmětem kriminologické statistiky jsou v podstatě aplikace matematicko-statistických metod na systém hromadných souborů dvojic „pachatel-delikt“ a na vzájemné vztahy těchto systémů a jejich vývoj v prostoru a čase.¹⁸

Kriminologická statistika se liší od jiných aplikovaných statistik, jako např. statistiky demografické, ekonomické apod. respektováním jistých zvláštností a specifik, které jsou s předmětem kriminologie spjaty.

Tyto zvláštnosti jsou podmíněny řadou faktorů. Jde především o samotnou složitost předmětu kriminologie, který zahrnuje objektivní i subjektivní aspekty, kriminalitu jako hromadný i jedinečný jev, kriminalitu jako fenomén implikovaný danými objektivními společenskými podmínkami i kriminalitu ve světle specifických vlastností osobnosti pachatele. Dále je třeba zohlednit vzdálenost kriminologie a matematiky, včetně matematické statistiky.

Svou úlohu hraje i rozdílnost ve stavu kriminality skutečné a registrované, tj. podchycené ve statistikách a s tím spojená obtížnost odhalování latentních struktur.

---

¹⁷ Musil S.: Matematicko-statistické metody v kriminologii a sociální prevenci, Studie IKSP 1992.

¹⁸ Musil S.: Matematicko-statistické metody v kriminologii a sociální prevenci, Studie IKSP 1992.

Kriminologická statistika inklinuje k vymezení podmínek smysluplné aplikace více či méně speciálních matematicko-statistických metod při řešení konkrétních problémů. Orientuje se především k využití získaných poznatků pro prevenci kriminality.

Matematicko-statistické metody mají pochopitelně i některé problematické okruhy. Jedním z nejdůležitějších problémových okruhů je řešení konstrukce charakteristiky latence kriminality. Ta vychází z požadavku adekvátního posouzení rozdílů mezi objektivně existující, tj. skutečnou kriminalitou a kriminalitou registrovanou pomocí matematicko-statistických metod. Jde o úlohu velmi praktickou, neboť zmíněný rozdíl není ve většině případů zanedbatelný.

Za další problémové okruhy můžeme označit analýzu dynamiky a konstrukci prognóz kriminality. Řádné zpracování těchto problémových okruhů vychází z reálných potřeb odhalit trendy vývoje základních typů kriminality a předvídat jejich možný průběh v nejbližších letech. Závěry analýzy dynamiky a prognóz kriminality jsou důležitým předpokladem pro výběr vhodných přístupů a opatření k prevenci negativních sociálních jevů.

2.5.4. VÝSTUPY KRIMINÁLNÍ STATISTIKY

Při charakteristice stavu kriminality se často užívá absolutní četnosti ve významu úhrnu osob nebo případů s určitými danými znaky za pevně stanovené období. K nejvýznamnějším úhrnným ukazatelům tohoto typu patří např. počty stíhaných osob nebo počty registrovaných trestných činů za rok. Pomocí znaků tohoto typu lze měřit kriminalitu spíše extenzivním způsobem. Jsou vhodné např. pro analýzu vytíženosti orgánů činných v trestním řízení. Při vztahování hodnot extenzivního typu ke srovnávacímu rozsahu (např. k počtu trestně odpovědných osob) dostaneme ukazatele intenzivního typu. K těm patří známé indexy nebo koeficienty kriminality. Tyto ukazatele jsou vhodnější pro zkoumání stavu a vývoje kriminality.

Praktickým způsobem vyjádření kriminologické statistiky je její grafické vyjádření. Smyslem vyjádření pomocí grafů je poskytnout co nejlepší vizuální znázornění podkladových dat. Je důležité si předem rozmyslet, který typ grafu bude pro daný účel a typ

údajů nejvhodnější. Proto je pro adekvátní zobrazení studovaných relací třeba vybrat vhodnou formu grafického vyjádření. Např. pro globální zobrazení většího počtu časových průběhů nebo skladby kriminality lze volit troj-souřadnou soustavu. Pro lapidární zobrazení dynamiky určitého jevu je však vhodnější soustava dvou-souřadná s použitím např. souřadnicových diagramů. Základním typem souřadnicového diagramu je bodový diagram, který lze vhodnou formou dalších grafických prvků rozvinout v další známé typy diagramů, jako jsou spojnicový diagram, čárový diagram, sloupkový diagram, stupňovitá čára. Při grafickém znázorňování je důležité dodržet zásady pro schematické znázornění vztahů a závislostí, aby měla data skutečně relevantní vypovídající hodnotu

Velmi důležité je data pro nejrůznější přehledy popisné i grafické správně připravit. Tomu musí předcházet jejich získání, řádné zaznamenání, zpracování a zařazení v příslušné evidenci, která je potom pro sestavení přehledů a grafů důležitým podkladem. Postup získávání a zaznamenávání údajů do příslušné evidence musí probíhat dle předepsané metodiky. To je nutný předpoklad pro to, aby výstupy měly řádnou vypovídající hodnotu.

Své objektivní vyjádření pak dostávají evidence kriminální statistiky v celé řadě přehledů, zpráv, ročenek, ve statistikách mezinárodního srovnávání, studiích atd. Mezi nejdůležitější v České republice můžeme zařadit např. Zprávu o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky vydávanou Ministerstvem vnitra, dále Statistický výkaz kriminality za sledované období vydávaný Policejním prezidiem ČR, Kapesní ročenku kriminality vydávanou odborem systémového řízení a informatiky Policejního prezidia ČR, Statistické přehledy soudních agend a Statistické ročenky kriminality vydávané Ministerstvem spravedlnosti. Některé statistické přehledy jsou vydávány i Českým statistickým úřadem.

V mezinárodním měřítku jsou významnými zejména statistika Interpolu, Ročenka (The European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics) vydávaná Evropskou komisí pro otázky trestné činnosti, jejíž činnost je nyní přidružena k Evropské kriminologické společnosti. Dále sem patří i publikace vydávané Evropským institutem pro prevenci kriminality a její kontrolu (HEUNI), který působí při OSN. Např. v roce 1998 vydal publikaci nazvanou Zločin a trestní justice v Evropě a Severní Americe v letech 1990 – 1994.

3. SYSTÉM KRIMINÁLNÍ STATISTIKY A JEJÍ AKTUÁLNÍ STAV V ČR

V posledním roce sledování vývoje systému kriminální statistiky se událo mnoho zajímavého. Policie ČR vyhodnocuje poznatky ze zkušebního provozu svého systému elektronického trestního řízení, v rámci justice dochází k masivnímu zavádění nejrůznějších elektronických systémů. Nejvýznamnější problém, nepropojení elektronického systému trestního řízení mezi Policií ČR a justicí, přetrvává i nadále. V praxi se vyskytují některá dočasná řešení, která práci při předávání údajů mezi jednotlivými systémy alespoň trochu ulehčují. Tento zajímavý obor se stále rozvíjí a zdokonaluje. V některých aspektech se do kriminální statistiky promítly i změny právní úpravy, ke kterým došlo za poslední rok.

3.1. SOUČASNÝ STAV A SYSTÉM POLICEJNÍ KRIMINÁLNÍ STATISTIKY V ČR

Policie ČR (dále jen „policie“) zaujímá při evidenci kriminality důležitou roli. Stojí na počátku celého trestního řízení, kdy jsou zahajovány úkony k objasnění a prověření podnětů od občanů či prověřování operativně zjištěných skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin. Stanovuje trestně právní klasifikaci, která je důležitá pro zařazení do evidence kriminality. Trestný čin je policií evidován v evidenčním systému a předáván vyšším článkům ke zpracování. Potřebné údaje jsou předávány i státnímu zástupci. Na konci celého procesu evidence trestných činů jsou pak souhrnné výstupy kriminality.

3.1.1. LEGISLATIVNÍ ZÁKLAD POLICEJNÍ KRIMINÁLNÍ STATISTIKY

Legislativní základ pro vedení kriminální statistiky Policií České republiky nalezneme v zákoně č.273/2008 Sb., o Policii České republiky.¹⁹ Nově již zákon o Policii České republiky přesně nevyjmenovává kriminální statistiku jako jeden z úkolů policie, jak tomu bylo v zákoně č. 283/91 Sb., o Policii ČR.²⁰ Systému sběru dat do potřebných

---

¹⁹ Pozn. zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky nahrazuje s účinností od 1.1.2009 zákon č. 283/91 Sb., o Policii ČR.

²⁰ V hlavě první, pojednávající o úkolech, organizaci a řízení policie, bylo jako jeden z mnoha úkolů policie uvedeno vedení evidence a statistiky potřebné pro plnění úkolů policie. Viz § 2 odst. 1 písmeno l zákona č. 283/91 Sb., o Policii ČR.

evidencí se věnuje samostatně hlava X, nazvaná Práce s informacemi. Policie zpracovává v souladu s tímto zákonem a jiným právním předpisem informace včetně osobních údajů v rozsahu nezbytném pro plnění svých úkolů.²¹

Při zpracování dat dochází též k předávání nebo zpřístupňování osobních údajů (např. do zahraničí - mezinárodní organizaci Interpol, Evropskému policejnímu úřadu, zahraničnímu bezpečnostnímu sboru, nebo příslušnému orgánu nebo instituci členského státu Evropské unie), dále k zveřejňování apod. Režim těchto činností upravuje striktně zákon.²²

Policie vede kriminalistické evidence jako např. evidenci známých pachatelů trestných činů, evidenčně statistický systém kriminality, evidenci hlášení o zahájení úkonů trestního řízení, evidenci hlášení o průběhu a výsledcích trestního řízení apod. Vedení evidencí obsahujících osobní údaje je upraveno v zákoně o Policii České republiky²³ a podléhá též režimu zákona č.101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů,²⁴ ovšem s výjimkami z něj vyplývajících pro policii.

Jako podklady pro kriminální statistiku slouží zejména údaje zpracovávané z osobních údajů při předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů a zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti.²⁵

Povinnosti policie při zpracovávání evidence, zejména informací a osobních údajů potřebných pro plnění úkolů policie se věnuje zákon velmi podrobně.²⁶ Policie zpracovává veškeré potřebné informace, které mohou být o věcech, o událostech či osobách a též zpracovává i osobní údaje. Při zpracování osobních údajů postupuje policie především podle zákona o Policii České republiky a dále podle obecné úpravy zákona o ochraně osobních údajů.²⁷ Povahu zpracování má např. shromažďování osobních údajů, jejich ukládání na nosič, předávání, šíření, likvidace, výměna apod. Policie může informace a osobní údaje zpracovávat pouze v takovém rozsahu, v němž je shromáždila k plnění

²¹ Viz. § 60 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

²² Viz. § 80, § 81 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

²³ Viz. § 79 a násl. zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

²⁴ Pozn. zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. (Dále v textu jen zákon o ochraně osobních údajů.)

²⁵ Viz. § 85 a násl. zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

²⁶ Pozn. tato problematika byla zařazena již do předcházejícího znění zákona o Policii ČR č. 283/1991 Sb., (jež pozbyl účinnosti ke dni 31.12.2008) v reakci na požadavek přiblížování českého právního řádu právu Evropské unie.

²⁷ Pojem zpracování je vymezen v § 4 písm. e), zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

svých úkolů a v takovém rozsahu, který je nezbytně nutný k tomu, aby policie mohla zajistit plnění těchto úkolů.

Odkaz na zákonem stanovené úkoly je důležitý i proto, že podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva lze osobní data shromažďovat pouze v míře, která jev demokratické společnosti nezbytná a to pouze k legitimním účelům (Rotaru versus Rumunsko).²⁸

Významná jsou ustanovení o zpracovávání osobních údajů při plnění úkolů policie v souvislosti s trestním řízením jako např. povinnost policie stanovit účel, k němuž mají být osobní údaje zpracovány, není-li stanoven v zákoně, shromažďovat osobní údaje odpovídající pouze stanovenému účelu a v rozsahu nezbytném pro naplnění stanoveného účelu. Stanovený účel je též rozhodný, pokud se týká doby, po níž mohou být osobní údaje uchovány. Každé zpracování pro účely trestního řízení musí být prováděno odděleně od zpracování pro jiné účely policie. Uložení oznamovací povinnosti vůči Úřadu pro ochranu osobních údajů má zajistit výkon dozoru nad ochranou osobních údajů, které jsou policii zpracovávány.

Jednotlivé evidenční systémy, přesněji evidence hlášení o zahájení úkonů trestního řízení, evidenčně statistický systém kriminality a evidence hlášení o průběhu a výsledcích trestního řízení, upravuje nařízení Ministerstva vnitra číslo 42 ze dne 11. července 2002. Nařízení stanoví jednotný postup při aktualizaci uvedených evidencí a jejich využívání.²⁹ Tímto nařízením se řídí též systém elektronické evidence trestního řízení (ETR), který uvedené evidence používá. Systém ETR je od 1. 1. 2008 ve zkušebním provozu.³⁰

---

²⁸ Mates P., Čechmánek B., Hromádka M., aj.: Policejní právo, Linde, Praha 2000, str. 87.

²⁹ Viz. Nařízení Ministerstva vnitra č. 42/2002 ze dne 11. července 2002.

³⁰ Pozn. před nařízením č.42/2002 se evidenční systémy řídily nařízením Ministerstva vnitra č. 8/2002, kterým se stanovil jednotný postup při aktualizaci a využívání Evidenčně statistického systému kriminality. Toto nařízení bylo ovšem zrušeno nařízením Ministerstva vnitra číslo 42 ze dne 11. července 2002, konkrétně článkem číslo 43. Údaje statistického systému se v obou uvedených nařízeních předávala v tištěné podobě pomocí kurýra. Současný zkušební provoz ETR, kdy jsou údaje zpracovávány a předávány výhradně v elektronické podobě běží na základě rozkazu ředitelů krajských ředitelství.

3.1.2. ORGANIZACE POLICIE ČR Z HLEDISKA VÝZNAMU PRO KRIMINÁLNÍ STATISTIKU

Z hlediska hierarchie policie, stojí na vrcholu Policejní prezidium ČR. Dále členíme strukturu na útvary s působností na celé území, útvary s působností územně vymezenou. Jsou to správa hl. města Prahy a další krajské správy, okresní a městská ředitelství, obvodní oddělení.

V policii působí služba kriminální policie a vyšetřování. Služba kriminální policie a vyšetřování se zásadním způsobem podílí zejména na plnění úkolů podle zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Koná vyšetřování a odhalování trestné činnosti a zjišťování jejich pachatelů, vyhlašuje celostátní pátrání, vede evidenci a statistiky potřebné pro plnění svých úkolů. V čele úřadu služby kriminální policie a vyšetřování je ředitel, který kromě samotného úřadu služby kriminální policie a vyšetřování řídí i ředitele útvarů služby kriminální policie a vyšetřování s působností na celé území ČR. Službu kriminální policie a vyšetřování v krajích a okresech řídí příslušní teritoriální velitelé.³¹

Nižšími organizační články služby kriminální policie a vyšetřování (dále jen „služba“) jsou odbory, oddělení a skupiny. Existují na útvarech policie s územně vymezenou působností (okresní, městská a obvodní ředitelství, správy krajů a správa hlavního města Prahy). V rámci služby jsou zařazeny také některé útvary policie s působností na celém území České republiky a úřad služby kriminální policie a vyšetřování jako organizační článek Policejního prezidia České republiky (dále jen „úřad“).

Úřad metodicky řídí, ovlivňuje a koordinuje činnost některých útvarů policie s působností na celém území České republiky, činnost služby kriminální policie a vyšetřování útvarů policie s územně vymezenou působností při plnění jejich úkolů ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti a dále řídí a koordinuje jejich činnost při plnění úkolů policejních orgánů v trestním řízení v rozsahu stanoveném právními předpisy. Zejména zákonem o Policii České republiky a interními akty řízení Ministerstva vnitra a rozhodnutími ministra vnitra, přičemž odpovídá i za plnění úkolů státní správy. V souladu s podřízeností stanovenou zákonem o Policii České republiky se podílí i na řešení úkolů

---

³¹ Dvořáček Z. a kol.: Základy činnosti policejních služeb, Policejní Akademie, Praha 2004, str. 27.

svěřených do působnosti útvarů Ministerstva vnitra. Dále odpovídá za plnění úkolů v oblasti kriminalistické činnosti a vytváření speciálních podmínek pro výkon služby.

Policejní prezidium ČR, útvary služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky (PČR) s celostátní působností, jakož i útvary PČR s územně vymezenou působností mají v příslušných interních předpisech vymezenou svoji působnost k prověřování a vyšetřování trestných činů.

V rámci své působnosti úřad dále získává, soustřeďuje, vyhodnocuje a využívá informace důležité pro boj s trestnou činností a jejími organizovanými nebo zvláště nebezpečnými formami, informace důležité pro posuzování hrozeb pro společnost a provádí kriminální analýzy. Vyhodnocuje příčiny a podmínky páčání trestné činnosti a předkládá příslušným orgánům státní správy návrhy na opatření. Stanovuje koncepci práce v oblasti boje s trestnou činností, a to na základě pravidelného vyhodnocování stavu kriminality a jejího předpokládaného vývoje v souvislosti se společensko-ekonomickými změnami i změnami právního řádu, využívá specializované policejní informační systémy a průběžně navrhuje jejich vývoj a inovaci.

K 1. lednu 2007 došlo k reorganizaci úřadu, po které se úřad člení na kancelář ředitele úřadu, skupinu mezinárodní spolupráce, odbor obecné kriminality, odbor pátrání, jehož organizačním článkem je oddělení cíleného pátrání, odbor hospodářské kriminality a odbor kriminálních analýz a informatiky, který tvoří skupina strategických analýz, oddělení kriminálních analýz, oddělení věcných gescí informačních systémů a oddělení informační kriminality.

Na úrovni kraje působí odbor obecné kriminality, odbor hospodářské kriminality, oddělení případových analýz a informatiky, odbor kriminalistické techniky a expertíz a skupina technické ochrany. Na okresních ředitelstvích jsou zřízeny oddělení obecné kriminality, oddělení hospodářské kriminality, skupiny kriminalistických techniků a skupiny technické ochrany.

Služba kriminální policie a vyšetřování při své činnosti také spolupracuje s Interpolem, Europolem a s dalšími mezinárodními organizacemi, policejními institucemi a bezpečnostními sbory jiných států. Při své činnosti využívá specializované informační systémy.

3.1.3. ORGÁNY ZPRACOVÁVAJÍCÍ KRIMINÁLNÍ STATISTIKU

Odbor systémového řízení a informatiky Policejního prezidia ČR (dále jen „odbor“) je tzv. věcným gestorem na centrální úrovni. Odbor plní úkoly v souvislosti s kriminální statistikou. Je to především komplexní řízení a kontrola evidence hlášení, systému kriminální statistiky a evidence výsledků trestního řízení včetně zajištění jejich souladu s právním řádem. Zpracovává provozně organizační a metodické pokyny a jejich výklad. Stanoví přístup konkrétních uživatelů k evidenci hlášení, systému kriminální statistiky a evidenci výsledků trestního řízení, vedení číselníků subjektů poskytujících údaje pro aktualizaci evidence hlášení, systému kriminální statistiky a evidence výsledků trestního řízení. Dále má na starosti vývoj evidence hlášení, systému kriminální statistiky a evidence výsledků trestního řízení z hlediska datového i technologického a poskytování statistických dat v souladu se zvláštními předpisy.³²

Zpracovává tedy hlavně statistické přehledy kriminality v České republice za sledovaná období, zpravidla roční či půlroční. Evidovány jsou údaje o zjištěné kriminalitě. Trestný čin je vykazován podle místa spáchání. Jednotlivé druhy trestných činů jsou označovány dle tzv. takticko-statistické klasifikace (TSK). Ta se v některých případech odlišuje od jejich označení ve zvláštní části trestního zákona.

Odbor vydává též Kapesní ročenku kriminality, která v grafické části prezentuje porovnání vybraných druhů kriminality v jednotlivých letech pomocí přehledných grafů, tabulková část pak porovnává vybrané druhy kriminality v jednotlivých letech zapsané do tabulek.

Kromě výše zmíněné činnosti přispěl tento odbor také ke zprovoznění databází policie pro dotazování do pátracích databází on-line. Počátkem roku 2006 došlo k zprovoznění pro MP (městskou policii) Praha a pro MP Prostějov. Postupem času byla tato možnost obecně přístupná pro každou městskou nebo obecní policii, která bude postupovat podle daných pravidel. V rámci přípravy na vstup do EU a Schengenu, a z toho vyplývajících úkolů, přispěl tento odbor ke spuštění databáze právních předpisů orgánů Evropské unie a zpráv ze zahraničních cest, která by měla usnadnit orientaci v právních předpisech týkajících se

---

³² Zákon č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím ve znění pozdějších předpisů.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 168/2000, kterým se stanoví jednotný postup při zajišťování práva svobodného přístupu k informacím v podmínkách Policie České republiky.

policie. V minulých letech dále přispěl odbor např. při práci na grafické úpravě testu bdělosti prezentovaném na veletrhu ISET v roce 2006.

Na krajské úrovni fungují tzv. provozní gestoři. Jsou jimi odbory spojení a výpočetní techniky Policie České republiky správ krajů a hl. m. Prahy (dále jen "odbory spojení a výpočetní techniky"). Dalšími provozními gestory jsou skupiny statistiky kanceláře ředitele Policie České republiky správ krajů a statisticko-evidenční skupina kanceláře ředitele Policie České republiky správy hl. m. Prahy (dále jen "pracoviště statistiky").

Odbory spojení a výpočetní techniky zajišťují technologické zpracování dat a jejich přenosy. Pracoviště statistiky zabezpečují zpracování údajů vykazovaných v evidenci hlášení, systému kriminální statistiky a evidenci výsledků trestního řízení v rozsahu své působnosti, zajišťují jednotnou aplikaci provozně organizačních a metodických pokynů, provádějí instruktáže subjektů poskytujících údaje pro aktualizaci evidence hlášení, systému kriminální statistiky a evidence výsledků trestního řízení, provádějí kontrolní činnost správnosti dat poskytovaných pro aktualizaci a poskytují statistická data a zpracovávají statistické podklady pro řídicí, analytickou a organizační činnost na úseku předcházení a odhalování trestné činnosti, zjišťování pachatelů trestných činů a konání vyšetřování o trestných činech v souladu se zvláštními předpisy.³³

Úkolem provozního gestora je zajišťování provozu evidence hlášení, systému kriminální statistiky a evidence výsledků trestního řízení dle provozně organizačních a metodických pokynů. Dále zajišťuje shromažďování, zpracovávání, uchovávání a zpřístupňování informací po stránce datové i technologické včetně jejich kontroly.

Úkoly provozního gestora na jednotlivých úrovních evidence plní správce evidence a správce technologie evidence, kteří jsou jmenováni vedoucím pracoviště provozního gestora, který ji vymezuje odpovědnost metodickým pokynem. Vymezení odpovědnosti správce stanoví věcný gestor metodickým pokynem.

Specialisté ze skupiny případových analýz, analytiky a informatiky zajišťují pro celou službu kriminální policie a vyšetřování analýzy vybraných případů závažné trestné

---

³³ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 168/2000, kterým se stanoví jednotný postup při zajišťování práva svobodného přístupu k informacím v podmínkách Policie České republiky.

činnosti, shromažďují a analyzují statistické údaje o kriminalitě v celé republice a zajišťují pro kriminalisty řadu servisních činností. Jejich úkolem je také vyhledávat internetovou kriminalitu, a to zejména na úseku mravnosti a hospodářské trestné činnosti.

3.1.4. SOUČASNÝ STAV POLICEJNÍ STATISTICKÉ EVIDENCE KRIMINALITY

Statistická evidence kriminality je prováděna na základě nařízení Ministerstva vnitra č. 42/2002 (dále nařízení č. 42/2002). Pro statistické evidence kriminality a pro použití ustanovení tohoto nařízení je významnou událostí změna, která se vedení evidence stala k 1. 1. 2008. Zaveden byl totiž zkušební provoz plně elektronického vedení a předávání dat, tzv. systém ETR³⁴ (elektronické trestní řízení). Došlo i ke změně ve vyplňování zdrojových formulářů pro zápis do evidenčně statistického systému kriminality a osob, které zdrojové formuláře tohoto systému vyplňují. Nařízení č. 42/2002 platí nadále, ovšem např. všude tam, kde se v něm uvádí, že k vyplnění zdrojového formuláře o trestném činu a formuláře o známém pachateli je povinen policista, je v současné době, dle zkušebního provozu, povinen vyplňovat tyto formuláře pověřený pracovník na okresním ředitelství. Sledovaným cílem bylo zkvalitnění a ulehčení práce policistů a zrychlení a zkvalitnění procesu předávání údajů.

V současné době se je systém ETR stále ve zkušebním provozu. Pracovníci příslušných statistických pracovišť naráží na problém nejednotné metodiky a absence centrálního předpisu, který by celou problematiku upravil a vyjasnil. Z toho důvodu se v počátcích zkušebního provozu stávalo na některých okresních ředitelstvích, že vyplňování zdrojových formulářů bylo prováděno policistou příslušným dle nařízení č. 42/2002³⁵ v papírové podobě.

Úprava zkušebního provozu systému ETR byla ponechána na krajských ředitelstvích. Evidence kriminality se tak v jednotlivých krajích řídí kromě výše zmíněného nařízení též rozkazem ředitele krajské správy policie, jímž se upravuje zkušební provoz evidence kriminální statistiky. Rozkazy ředitelů správy krajů vychází ze závěrů porady policejního prezidenta s řediteli správ ze dne 13. června 2007.

---

³⁴ Pozn. ETR – zkratka systému elektronického trestního řízení provozovaného Policií ČR.

³⁵ Pozn. určení příslušného policisty vychází z nařízení č. 42/2002 čl. 16 odst. 1 a čl. 17 odst. 1, 2, 3

Po vyhodnocení zkušebního provozu se bude v následujícím období řešit otázka, zda systém zachovat či vybudovat na základě zkušeností ze zkušebního provozu systém nový. Neexistence jednotného centrálního předpisu má dát hlavně prostor pro zjištění a odstranění nedostatků zkoušeného systému, které se nejlépe projeví v přímé konfrontaci s potřebami praxe.

V rámci policie je systém zcela propojen, každé oddělení, každý útvar má v hierarchii policie jasné mantinely kam v rámci systému má, či nemá přístup. Je-li přístup možný, resp. dovolí-li to program, lze otevřít každý případ, který je již v systému zaznamenán. Každý případ je konkrétně a přesně popsán. V příslušném formuláři se zapisuje, o jaký případ se jedná, který pracovník pořídil záznam, o co přesně v dané věci jde, jaké je stádium rozpracování, kdo je poškozený, kdo je podezřelý, jaké úkony byly již provedeny. ETŘ se tím stává podkladem pro TSK (takticko statistickou klasifikaci). Údaje lze potom patřičně třídit pro konkrétní statistické sledování.³⁶

Systém ETŘ je využívám pro celou související spisovou trestní agendu. Všechny došlé písemnosti jsou evidovány v originále spisu včetně kontrasignace, případně podpisů a razítek. U digitálních kopií garantuje policie originalitu těchto dokumentů v souladu s interní právní úpravou. Dle závažnosti jsou ještě mnohé materiály skenovány a přidávány do příloh. Agenda trestných činů je významnou částí policejních agend, její roční nápad je zhruba 350 tis. trestních věcí.³⁷

Na spisovou trestní agendu navazuje celá agenda přestupků, která je rozdělena na velké množství dopravních přestupků (bodového systému bodys³⁸), i na část obecných přestupků.³⁹ Dopravní nehody jsou samostatnou agendou.⁴⁰ Velkou část přestupků oznamuje police příslušným státním orgánům (obcím s rozšířenou působností, případně obcím s pověřenou působností).

---

³⁶ Pozn. jak je tomu např. u sledování místa činu - kde se to stalo – jaké je přesné místo činu - místo, ulice, okres. Stejně tak se vychází z ETŘ pro sledovaný průběh napadení a mnoha dalších. (viz. pro porovnání papírové formuláře příloha 1, příloha 2.)

³⁷ Pozn. k tomu je třeba přičíst věci, které jsou odkládány a neskončí u policie (požáry, výbuchy, sebevraždy, pracovní úrazy, atd.)

³⁸ Pozn. Bodys – agenda dopravních přestupků.

³⁹ Pozn. policie zpracovává agendu přestupků dle zákona o přestupcích č.200/1990 Sb.

⁴⁰ Pozn. to obnáší ročně přes 200 tis. přestupků, které nejsou projednávány v trestním řízení ani v blokovém řízení. Začátek této dopravní agendy počíná v roce 1995, celá agenda spojená s dopravními nehodami je propojená se všemi subjekty a partnery, tak že je nepoužívá jen policie, ale i jiné subjekty. Dochází k datovému propojení, veškerá agenda hlášení pojišťovně, zdravotním pojišťovně, kanceláři pojistitelů běží datově z jednoho místa – z datového úložiště Policejního prezidia v pravidelných, nastavených cyklech. Včasnost předávání dat vůbec neomezuje pojišťovny při likvidaci škody resp. škodních událostí atd.

3.1.5. DRUHY STATISTICKÝCH EVIDENCÍ

Nařízení č. 42/2002 nadále upravuje jednotný postup při aktualizaci a využívání evidence hlášení o zahájení úkonů trestního řízení, evidenčně statistického systému kriminality a evidence hlášení o průběhu a výsledcích trestního řízení, s jistými odchylkami, které souvisí se zavedením zkušebního provozu.

Evidence hlášení je celostátní informační systém, který je provozován na základě zvláštního předpisu⁴¹ na úrovni správ krajů Policie České republiky a správy hl. m. Prahy (krajská úroveň) a na Policejním prezidiu České republiky (centrální úroveň). Informace jsou do evidence hlášení získávány při plnění konkrétních úkolů policie na úseku předcházení a odhalování trestné činnosti a zjišťování pachatelů trestných činů.

Aktualizace evidence hlášení se provádí pořízením údajů policejním orgánem přímo do evidence hlášení, a to vyplněním zdrojového formuláře - Hlášení o zahájení úkonů trestního řízení a jeho odesláním na pracoviště statistiky. K pořízení údajů v části A zdrojového formuláře policejním orgánem přímo do evidence hlášení nebo k vyplnění části A zdrojového formuláře je povinný policista policejního orgánu, který zahájil úkony trestního řízení k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin (dále jen "zahájení úkonů trestního řízení") a sepsal o tom záznam.⁴²

Policejní orgán je povinen vyplnit zdrojový formulář, který musí být odeslán na pracoviště statistiky do tří dnů od zahájení úkonů trestního řízení.⁴³ Do 48 hodin od zahájení trestního řízení zašle opis záznamu státnímu zástupci. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, policejní orgán záznam sepiše po provedení potřebných neodkladných a neopakovatelných úkonů (těmi jsou např. vyžádání vysvětlení od fyzických a právnických osob a státních orgánů, vyžádání odborných vyjádření, ohledání věci a místa činu apod.), přičemž nemusí být ještě stanovena trestně právní kvalifikace⁴⁴ (ve většině případů trestně právní kvalifikace stanovena není)⁴⁵.

⁴¹ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

⁴² Viz. k sepsání záznamu § 158 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád).

⁴³ Viz. nařízení Ministerstva vnitra č. 42/2002 ze dne 11. července 2002.

⁴⁴ § 158 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řádu soudním.

⁴⁵ Před účinností novely (2002) nebyly případy, u kterých ještě není stanovena trestně právní kvalifikace, vykazovány do evidenčně statistického systému kriminality. V návaznosti na novelu bylo přistoupeno k úpravě výše citovaného nařízení Ministerstva vnitra a k úpravě programového vybavení evidenčně statistického systému kriminality.

Policejní orgán musí podle tohoto ustanovení postupovat v případě, kdy je nutno k objasnění a prověření skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin provést neodkladné a neopakovatelné úkony

Nejde-li po skončení prověřování⁴⁶ o podezření z trestného činu a bylo provedeno pořízení údajů policejním orgánem přímo do evidence hlášení, doplní policista policejního orgánu přímo do evidence hlášení způsob a datum ukončení. Do tří dnů od skončení prověřování předá tyto údaje na příslušné pracoviště statistiky spolu s usnesením o odložení věci⁴⁷ nebo s jinou písemností, ze které je možno ověřit vyplněné údaje.

Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti po skončení prověřování, že byl spáchán trestný čin a byla stanovena trestně právní kvalifikace, zašle policista policejního orgánu pouze hlášení o usnesení o zahájení trestního stíhání. Systém kriminální statistiky automaticky ukončí údaje v evidenci hlášení příslušným kódem a datem ukončení.

Při aktualizaci evidence hlášení se policista policejního orgánu řídí předtiskem na zdrojovém formuláři, postupem pro vyplňování zdrojového formuláře, číselníky pro systém kriminální statistiky, programovým vybavením evidence hlášení v případě, že jsou údaje pořizovány policejním orgánem přímo do evidence hlášení.

Evidence výsledků trestního řízení je celostátní informační systém nakládající s osobními údaji, který je provozován na úrovni Policie České republiky správ krajů a správy hl. m. Prahy (krajská úroveň) a na Policejním prezidiu České republiky (centrální úroveň). Informace do evidence výsledků trestního řízení jsou získávány z meritorních rozhodnutí státních zástupců, obžalob, návrhů na potrestání a z meritorních rozhodnutí soudů.

Aktualizace evidence výsledků trestního řízení se provádí pořízením údajů policejním orgánem přímo do evidence výsledků trestního řízení, a to vyplněním zdrojového formuláře hlášení o průběhu a výsledcích trestního řízení a odesláním na pracoviště statistiky. K aktualizaci evidence výsledků trestního řízení je povinný a příslušný policista policejního orgánu, který prováděl trestní řízení. Tento policista je též odpovědný za správnost údajů.

---

⁴⁶ § 159 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním.

⁴⁷ § 159a odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním.

Údaje musí být pořízeny policejním orgánem přímo do evidence výsledků trestního řízení a vyplněný zdrojový formulář odeslán na pracoviště statistiky do tří dnů od oznámení o nabytí právní moci zasláného meritorního rozhodnutí, příp. do tří dnů od zaslání pravomocného meritorního rozhodnutí, nebo do tří dnů od zaslání obžaloby nebo návrhu na potrestání. Spolu s vyplněným hlášením o průběhu a výsledku trestního řízení zašle policejní orgán na pracoviště statistiky i kopii výrokové části meritorního rozhodnutí, obžaloby nebo návrhu na potrestání. Pokud bylo v dané věci vydáno nové meritorní rozhodnutí, provede se změna vyplněním nového hlášení o průběhu a výsledku trestního řízení.

Při vyplňování zdrojového formuláře se policista policejního orgánu řídí předtiskem na zdrojovém formuláři, postupem pro vyplňování zdrojového formuláře, zásadami vykazování v evidenci výsledků trestního řízení, číselníky pro systém kriminální statistiky, programovým vybavením evidence výsledků trestního řízení v případě, že jsou údaje pořizovány policejním orgánem přímo do evidence výsledků trestního řízení.

Účelem evidence hlášení, systému kriminální statistiky a evidence výsledků trestního řízení je poskytovat statistické informace o počtu zahájených úkonů trestního řízení k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin a způsobu ukončení prověřování, kriminalitě a jejich pachatelích⁴⁸, včetně způsobu ukončení trestního řízení státním zástupcem nebo soudem, ve vymezeném rozsahu o obětech trestné činnosti. Tyto informace jsou určeny zejména pro řídicí, analytickou a organizátorskou činnost na úseku předcházení a odhalování trestné činnosti, zjišťování pachatelů trestných činů a konání vyšetřování o trestných činech.

Účelem evidence výsledků trestního řízení je dále poskytovat informace o způsobech ukončení trestního řízení státním zástupcem nebo soudem pro účely prověřování potřebnosti dalšího zpracovávání osobních údajů podle zvláštního předpisu.⁴⁹

Systém kriminální statistiky je celostátní informační systém nakládající s osobními údaji, který je provozován na základě zvláštního předpisu⁵⁰ na úrovni Policie České republiky správ krajů a správy hl. m. Prahy (krajská úroveň) a na Policejním prezidiu České

⁴⁸ Pozn. pachatelem se pro účely tohoto nařízení rozumí osoba, ohledně níž je dostatečně odůvodněn závěr, že spáchala skutek, který vykazuje znaky trestného činu.

⁴⁹ § 82 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky.

⁵⁰ Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky.

republiky (centrální úroveň). Zpracování osobních údajů v systému kriminální statistiky upravují zvláštní předpisy.⁵¹

Informace do systému kriminální statistiky jsou získávány při plnění konkrétních úkolů policie na úseku předcházení a odhalování trestné činnosti a zjišťování pachatelů trestných činů a konání vyšetřování o trestných činech. Sestavy evidenčně statistického systému obsahují údaje o všech trestných činech a jejich pachatelích, ke kterým prováděla policie trestní řízení včetně trestných činů spáchaných příslušníky policie.

Aktualizace systému kriminální statistiky se provádí na podkladě hlášení zasílaných na pracoviště statistiky a přepisovaných do zdrojových formulářů. Zdrojovými formuláři systému kriminální statistiky jsou formulář o trestném činu, formulář o známém pachateli a formulář změn.⁵²

Za správnost údajů vyplněných do hlášení odpovídá policista policejního orgánu, který je věcně, místně a funkčně příslušný k trestnímu řízení.⁵³ Za správnost údajů zdrojových formulářů odpovídá pověřený pracovník pracoviště statistiky.

Vybranými vstupními údaji do systému kriminální statistiky jsou aktualizovány informační systémy policie. Těmito systémy jsou - Zájmové osoby policie, Neukončené přípravné řízení o známých pachatelích, Drogový analytický fond národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky a analytický systém Policie České republiky ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie.

Subjekty evidenčně statistického systému jsou tzv. věcný gestor jako správce evidence hlášení, systému kriminální statistiky a evidence výsledků trestního řízení, provozní gestoři jako zpracovatelé na jednotlivých úrovních evidence hlášení, systému kriminální statistiky a evidence výsledků trestního řízení. Dále subjekty poskytující údaje pro aktualizaci evidence hlášení, systému kriminální statistiky a evidence výsledků trestního

---

⁵¹ § 79 a násl. zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁵² Pozn. první dva uvedené formuláře jsou k nahlédnutí v příloze č.1, resp. v příloze č.2. Jedná se o papírovou podobu předepsaného formuláře. S drobnými úpravami se shodují s podobou autentických elektronických formulářů ETR.

⁵³ § 12 odst. 2 zákona č. 141/1961Sb., o trestním řízení soudním, dále též Závazný pokyn policejního prezidenta č. 130/2001, kterým se upravuje postup Policie České republiky při plnění úkolů v trestním řízení.

řízení a též uživatelé evidence hlášení, systému kriminální statistiky a evidence výsledků trestního řízení.

Uživatelé evidence hlášení, evidence systému kriminální statistiky a evidence výsledků trestního řízení jsou útvary policie a Ministerstva vnitra, které údaje z těchto evidencí potřebují pro plnění úkolů dle zvláštních předpisů.⁵⁴

Uživatelé těchto evidencí mohou být v rozsahu vymezeném v zákoně o Policii České republiky č. 273/2008 Sb. i jiné orgány a organizace, je-li to nezbytné pro plnění jejich úkolů.⁵⁵

3.1.6. ZPRACOVÁNÍ ZDROJOVÝCH ÚDAJŮ EVIDENČNĚ STATISTICKÉHO SYSTÉMU KRIMINALITY

Podklady evidenčně statistického systému kriminální statistiky jsou tzv. zdrojové formuláře. Mezi tyto zdrojové formuláře patří formulář o trestném činu, formulář o známém pachateli a formulář změn.

Zpracování zdrojových formulářů mají za úkol pověřeni pracovníci okresního ředitelství Policie ČR. Obecné doporučení počtu pověřených pracovníků u okresních ředitelství zabývajících se statistikou jsou pro zajištění zastupitelnosti a plynulosti vykazování statistiky tři vyškolení pracovníci.

V rámci evidenčního systému kriminality funguje vnitřní intranet. Všechna pracoviště jsou napojena na jednu síť, vše je tak centralizováno. Pracovník z okresního ředitelství, který zpracovává zdrojové formuláře, se připojuje rovnou na server na krajské správě, kde jsou uloženy zdrojové údaje, hlášení apod., zasílané z obvodních oddělení. Každé okresní ředitelství má totiž v krajské evidenci svou databázi, kam se ukládají data z jeho obvodů.

---

⁵⁴ § 82 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 22 zákona č. 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění zákona č. 272/1996 Sb.

⁵⁵ § 78 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Zdrojové formuláře musí být dle ustálené metodiky zpracovány a odeslány pracovníkem okresního ředitelství v elektronické podobě na krajskou zprávu do 3 dnů. Pracovníci na krajské zprávě data překontrolují a přepíší do centrální celorepublikové databáze. K tomuto účelu mají příslušní pracovníci při zpracovávání údajů do databáze k dispozici i další podklady (zahájení úkonů v trestním řízení, protokol o zahájení trestního stíhání, atd.)

Údaje z krajských zpráv se tak vložením do centrální databáze zasílají přímo na policejní prezidium, resp. na Odbor systémového řízení a informatiky Policejního prezidia ČR. Tento odbor pak zpracovává údaje z celé ČR do celkových přehledů kriminality.

Ve formuláři o trestném činu jsou přesně označeny položky, které je třeba vyplnit. V úvodu jsou to především údaje pro identifikaci příslušného pracoviště. U stádia trestného činu se rozlišuje příprava, pokus a dokonání činu. Druh trestného činu se zaznamená dle příslušného číselníku a zapíše se kódem dle takticko-statistické klasifikace (TSK). Místo spáchání trestného činu se uvede zaškrtnutím kódu (TSK), který uvádí nejbližší shodné či podobné místo spáchání trestného činu. Uvádí se též, zda byla ke spáchání použita zbraň, případně její druh. Velká pozornost je věnována objektu napadení. U osob se rozlišuje pohlaví, věk, následek. U dalších objektů se rozlišuje, zda k napadení došlo v souvislosti s kriminalitou obecnou, hospodářskou, či porušením soukromí nebo veřejného zájmu. Zaznamená se též doba spáchání trestného činu. Další povinné položky jsou věnovány zjištěným stopám, právní kvalifikaci trestného činu, oznámení či podnětu k trestnímu řízení a datu zahájení trestního řízení.⁵⁶

Z nepovinných údajů jsou to např. předmět zájmů, zda byla provedena domovní prohlídka, zda byla nařízena znalecká expertíza, jaká byla způsobena škoda atd.

Podkladem pro vyplnění formuláře o trestném činu je hlášení, resp. kopie záznamu o zahájení úkonů trestního řízení, usnesení o zahájení trestního stíhání, kopie záznamu o sdělení podezření nebo jiná písemnost, která musí být do tří dnů od skončení prověřování a od stanovení trestně právní kvalifikace v případě, že bylo prověřování prováděno, nebo od stanovení trestně právní kvalifikace v případě, že nebylo prověřování prováděno, odeslána

---

⁵⁶ §158 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním.

na pracoviště statistiky z příslušného policejního orgánu a ze které je možno údaje do zdrojového formuláře zaznamenat.

Při ukončení spisu zašle policejní orgán na pracoviště statistiky kopii výrokové části návrhu na podání obžaloby, návrhu na postoupení věci, návrhu na zastavení trestního stíhání, návrhu na podmíněné zastavení trestního stíhání, návrhu na narovnání, návrhu na přerušování trestního stíhání, usnesení o odložení, zprávy o výsledku zkráceného přípravného řízení nebo jinou písemnost, ze které je možno ověřit údaje vyplněné na zdrojovém formuláři.

K vyplnění výchozích údajů, které slouží jako podklad pro vyplnění formuláře o známém pachateli, je povinný policista policejního orgánu, který zahájil trestní stíhání⁵⁷, sdělil podezření ve zkráceném přípravném řízení⁵⁸, nebo který věc odložil⁵⁹.

K vyplnění výchozích údajů pro vyplnění formuláře o známém pachateli v případech, kdy koná státní zástupce vyšetřování o trestném činu policisty, je povinný policista policejního orgánu, který státnímu zástupci předal spis. Po skončení vyšetřování si policista policejního orgánu vyžádá údaje potřebné pro vyplnění nebo opravu výchozích údajů pro vyplnění formuláře o známém pachateli a formuláře o trestném činu u státního zástupce, který prováděl vyšetřování.

Formulář opět vyhotoví pověřený pracovník pracoviště statistiky na okresním ředitelství v elektronické podobě, opatří jej datem vyhotovení, svým podpisem (resp. záznamem svého jména do příslušné kolonky elektronického formuláře) a předloží ho bezprostředně nadřízenému ke schválení.

Základní údaje pro vyplnění formuláře o známém pachateli zašle policejní orgán na pracoviště statistiky. Jsou jimi kopie usnesení o zahájení trestního stíhání, záznam o sdělení podezření nebo jiná písemnost, která může sloužit pro vyplnění zdrojového formuláře. Tyto údaje musí být příslušným policejním orgánem do tří dnů od zahájení trestního stíhání nebo po skončení zkráceného přípravného řízení odeslány na pracoviště statistiky.

---

⁵⁷ § 160 odst. 1 a 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním.

⁵⁸ § 179b odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním.

⁵⁹ § 159a odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, s odkazem na § 11 odst. 1 písm. a), b), c), d), e), i) a j) zákona č. 141/1961 Sb., § 159a odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb.

Ve stejné lhůtě musí být údaje odeslány i v případech, kdy je trestní stíhání nepřípustné nebo neúčelné, a věc se odkládá. V případech, kdy koná vyšetřování státní zástupce, musí být podklady pro vyplnění formuláře o známém pachateli nebo formuláře změn odeslány do tří dnů ode dne, kdy se policejní orgán dozvěděl údaje potřebné pro jejich vyplnění.

Při ukončení spisu zašle policejní orgán na pracoviště statistiky kopii výrokové části návrhu na podání obžaloby, návrhu na postoupení věci, návrhu na zastavení trestního stíhání, návrhu na podmíněné zastavení trestního stíhání, návrhu na narovnání, návrhu na přerušování trestního stíhání, usnesení o odložení, zprávy o výsledku zkráceného přípravného řízení nebo jinou písemnost, ze které je možno ověřit údaje vyplněné na zdrojovém formuláři.

Formulář o známém pachateli je vyplňován zvlášť na každého pachatele bez ohledu na počet prokazovaných skutků.

Stejně jako u formuláře o trestném činu jsou i zde přesně vymezeny údaje, které je nutno vždy vyplnit. Kromě identifikačních údajů pracoviště se samozřejmě hlavní pozornost zaměřuje na pachatele. Z kriminologicky relevantních údajů se povinně uvádí, státní příslušnost, rodinný stav, vzdělání, výchovné prostředí, ve kterém se pachatel nacházel, či vyrůstal, jeho zaměstnání a kriminální minulost (pojmu recidivista, je zde používáno pro osoby, které byly pravomocně odsouzeny pro úmyslnou trestnou činnost a dopustily se další trestné činnosti). Pro identifikaci pachatele se uvádí rodné číslo, místo narození, křestní jméno, příjmení (a to případně též rodné příjmení, poslední známe příjmení). Nezapomíná se ani na všechny známé přezdívky, krycí a falešná jména. Mezi povinné údaje patří také datum zahájení trestního stíhání⁶⁰.

K dodatečnému zkvalitnění uložených informací, tj. k jejich opravení, změně, doplnění, vrácení, k vypuštění nebo převzetí slouží formulář změn.

Formulář změn je víceúčelovým formulářem, kterým jsou prováděny všechny povolené změny k údajům v systému kriminální statistiky. Formulář změn je vyplňován a zasílán buď v průběhu provádění úkonů trestního řízení, nebo bez zbytečného prodlení po jejich skončení.

---

⁶⁰ § 160 odst. 1 zákona č. 141 /1961 Sb., o trestním řízení soudním.

Policejní orgán zašle na pracoviště statistiky údaje, ze kterých se vychází při vyplnění zdrojového formuláře. Tyto údaje je povinen zaslat na pracoviště statistiky policista policejního orgánu, který je věcně, místně a funkčně příslušný k trestnímu řízení,⁶¹ zahájil trestní stíhání⁶² nebo sdělil podezření ve zkráceném přípravném řízení,⁶³ případně stíhání odložil.⁶⁴

Opět se zde nachází prostor pro údaje pro identifikaci pracoviště. Zbývající prostor na formuláři je vymezen pro text změny. Uvádí se pod kódy přidělenými druhu změny a číslu položky.

Všechny formuláře jsou po svém zpracování pracovníkem statistiky opatřeny datem vyhotovení, v položce "vyplnil" podpisovou doložkou, předloženy bezprostřednímu nadřízenému ke schválení a v položce "schválil" potom podpisovou doložkou bezprostředního nadřízeného.

Obecně pravidla pro vyplňování zdrojových formulářů ukládají policistovi, resp. pověřenému pracovníkovi statistiky, řídit se předtiskem na zdrojových formulářích, postupy pro vyplňování zdrojových formulářů, zásadami vykazování, číselníky a kontrolními tabulkami systému kriminální statistiky.

Všechna takto získaná data směřují do jednotného úložiště. Podepsaný výtisk formuláře se po editaci tohoto tiskopisu zakládá do originálu spisu tak, aby byla naplněna pozitivní právní úprava. Do spisu lze vkládat další texty a další písemnosti. Datové úložiště má mimo jiné i kontrolní funkci⁶⁵, vyřizuje činnosti spojené s dožádáním.

3.1.7. ZÁSADY A DRUHY VYKAZOVÁNÉ TRESTNÉ ČINNOSTI

Základními jednotkami systému kriminální statistiky jsou skutek a pachatel. Pro označení jednotlivých druhů skutků se používá jednotné pojmenování a shodné číselné

---

⁶¹ § 12 odst. 2 zákona č. 141/1961Sb.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 130/2001, kterým se upravuje postup Policie České republiky při plnění úkolů v trestním řízení.

⁶² § 160 odst. 1 a 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním.

⁶³ § 179b odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním.

⁶⁴ § 159a odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, s odkazem na § 11 odst. 1 písm. a), b), c), d), e), i) a j) zákona č. 141/1961 Sb. § 159a odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb.

⁶⁵ Pozn. pomocí datového úložiště mají příslušníci vedoucí funkcionáři možnost dozorovat činnost svých podřízených.

kódy. Názvy těchto kódů vyjadřují taktická hlediska a jsou na zdrojových formulářích označena názvem takticko-statistická klasifikace (TSK).

Skutek se v systému kriminální statistiky vykazuje policii obvodnímu nebo místnímu oddělení služby pořádkové policie, policii oddělení služby železniční policie a policii referátu cizinecké a pohraniční policie (dále jen "útvary policie"), v rámci jehož územní působnosti byl spáchán. Nepodařilo-li se místo spáchání zjistit, vykazuje se v systému kriminální statistiky skutek tomu útvaru policie, v rámci jehož územní působnosti vyšel najevo.⁶⁶

Základním statistickým obdobím, v jehož průběhu je možné provádět i opravy vykázaných údajů, je kalendářní rok. Každá zjištěná a ověřená skutečnost může být v systému kriminální statistiky vykázána pouze jednou.

Při vykazování do systému kriminální statistiky se postupuje v zásadě tak, aby vykázaní skutku bylo v souladu s právním posouzením tohoto skutku pro účely trestního řízení. Za dodržování této zásady je odpovědný policista policejního orgánu, který je povinný k vyplnění zdrojového formuláře.

Výjimkou jsou případy, kdy bylo provedeno vykázaní skutku, u kterého nebyl současně zjištěn pachatel a po jeho objasnění je tento skutek posouzen policejním orgánem pouze jako dílčí útok v rámci pokračující trestné činnosti. Druhým případem je situace, kdy je nutno dát přednost taktickému hledisku a skutek se pak musí vykázat pod různými kódy klasifikace takticko-statistické (např. pokud pachatel provedl krádež vloupáním do objektů zařazených pod různými kódy klasifikace takticko-statistické).

Jako samostatný trestný čin se vykazuje každé trestné jednání mající znaky jednoho skutku. Jediný skutek je obvykle vykazován jako jeden trestný čin. Jako samostatný skutek se neposuzuje účastenství na dokonaném trestném činu nebo jeho pokusu. V případě jednočinného souběhu se jedná o jeden skutek. Jako jediný skutek jsou vykazovány i trestné činy trvající a hromadné. U jednočinného souběhu se ze sbíhajících se trestných činů vykáže ten, který je nejzávažnější, a tedy nejpřísněji trestný.

---

⁶⁶ Viz. nařízení Ministerstva vnitra č. 42/2002 ze dne 11. července 2002, čl. 22.

U vícečinného souběhu se vykazují zpravidla tolik trestných činů, kolik bylo spácháno samostatných skutků.

Ze sbíhajících se trestných činů se pro označení skutku použije v zásadě ten, který je nejpřísněji trestný dle horní hranice trestní sazby u trestu odnětí svobody. Jsou-li horní hranice trestních sazeb u sbíhajících se trestných činů shodné, použije se pro označení skutku trestný čin, v němž byla podstata činnosti pachatele. Výjimkou jsou případy, kdy je nutné dát přednost taktickému hledisku (např. u dopravních nehod je vykázán kód klasifikace takticko-statistické, pod nímž je uvedena příslušná dopravní nehoda, bez ohledu na trestně právní posouzení).

Trestná činnost se pro účely vykazování v systému kriminální statistiky člení na obecnou kriminalitu, hospodářskou kriminalitu, vojenské trestné činy a zbývající kriminalitu.

Obecná kriminalita se pro účely vykazování v systému kriminální statistiky dále člení na násilné trestné činy, mravnostní trestné činy, majetkové trestné činy a ostatní kriminální trestné činy.

Majetkové trestné činy se pro účely vykazování v systému kriminální statistiky dále člení na krádeže vloupáním, krádeže prosté, podvody a zpronevěry a ostatní majetkové trestné činy.⁶⁷

3.1.8. TAKTICKO-STATISTICKÁ KLASIFIKACE

Jednotlivé druhy trestných činů jsou zaznamenávány dle tzv. takticko-statistické klasifikace (TSK). Ta se v některých případech odlišuje od jejich označení ve zvláštní části trestního zákona.⁶⁸ Čísla, resp. kódy, kterých se dle takticko-statistické klasifikace (dále TSK) užívá k označení trestných činů tak nekorespondují s příslušnými čísly paragrafů v trestním zákoně. Kriminalita je zaznamenávána pod kódy 101 až 902. Např. trestný čin vraždy, v trestním zákoně v § 219 a v § 220, je v TSK rozdělen a uveden pod

---

⁶⁷ Pozn. tyto zásady a druhy vykazované trestné činnosti vychází z nařízení Ministerstva vnitra č.42/2002, část čtvrtá, oddíl třetí a čtvrtý, čl. 20 a následující.

⁶⁸ Pozn. seznam kódu TSK viz. příloha č.3, kde je i srovnání s §§ trestního zákona.

kódy: 101 vraždy loupežné, 102 vraždy sexuální, 103 vraždy motivované osobními vztahy, 104 vraždy na objednávku, 105 vraždy novorozence matkou a 106 vraždy ostatní.

Systém kódů TSK je velmi podrobný a jak z uvedeného příkladu vyplývá, myslí i na různé druhy či způsoby spáchání trestných činů. I tak však musí reagovat na případné změny v trestním zákoně. Významnou změnou pro TSK byla např. novela trestního zákona č. 411/2005,⁶⁹ která s účinností od 1. 7. 2006 zařadila do trestního zákona, do hlavy čtvrté (trestné činy obecně nebezpečné), § 180 písm. d - Řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění.

Tento trestný čin spadá z hlediska TSK pod více různých kódů. Pokud byla způsobena dopravní nehoda, zaznamená se pod kódem 731 (TSK) mezi dopravní nehody silniční, nedbalostní. Pokud nebyla způsobena nehoda, je to vykázáno pod kódem 790 (TSK) jako ostatní trestná činnost. Z TSK pak můžeme vypočítat všechny nehody z 731 (TSK), včetně nehod způsobených řízením dle § 180d. Pokud bychom naopak chtěli zjistit všechny ne-řidiče, kteří řídili bez oprávnění, lze tak učinit dle onoho § 180d evidovaného ve formulářích. Lze pak i vyčíslit v kolika případech byla či nebyla způsobena dopravní nehoda.

Z metodiky zaznamenávání dle takticko-statistické klasifikace (TSK) vychází Policejní prezidium při vydávání přehledu, kterým je tzv. Statistický výkaz kriminality za určité období. Při těchto výstupech se využívají kromě vyjádření počtu konkrétních činů, i souhrnné součtové řádky dle způsobu spáchání či okolností tohoto činů, např. u úplatkářství eviduje TSK pod kódy 821 úplatkářství - přijímání úplatku, 846 úplatkářství - podplácení a 847 úplatkářství – nepřímé. Uvádí počty za každý takto spáchaných čin, na souhrnném řádku pro úplatkářství je pak uveden součet všech těchto trestných činů.⁷⁰

3.1.9. VÝSTUPY EVIDENČNÍCH SYSTÉMŮ KRIMINÁLNÍ STATISTIKY

Statistické údaje z evidence hlášení, systému kriminální statistiky a evidence výsledků trestního řízení jsou využívány prostřednictvím výstupních sestav. Obsah výstupních

---

⁶⁹ Zákon, kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích.

⁷⁰ Pozn.tak je tomu např. ve - Statistickému výkazu kriminality za určité období, vydávaným Policejním prezidiem ČR.

sestav a jejich pravidelnost stanoví věcný gestor na základě požadavků uživatelů.⁷¹

Výstupní sestavy se člení podle obsahu na informativní a statistické. Podle období, za které jsou zpracovány, na měsíční, čtvrtletní, pololetní a roční a podle toho, zda jsou zpracovávány opakovaně nebo na požadavek na standardní a nestandardní.

Významným výstupem kriminální statistiky je Statistický přehled kriminality za sledované období vydávaný Policejním prezidiem ČR, který je zpracován jak pro celou ČR, tak pro jednotlivé kraje. Sledovaným obdobím je jak rok, tak i každý měsíc v roce. Výkaz přináší velké množství údajů, které jsou pro přehlednost systematicky rozděleny.

Rozdělení trestných činů vychází z kódového označování trestné činnosti dle takticko-statistické klasifikace (TSK). Konkrétní trestné činy jsou rozděleny podrobně podle způsobu spáchání, objektu napadení, následku atd. Jak bylo uvedeno výše, jsou vraždy z hlediska TSK rozlišeny na 101 vraždy loupežné, 102 vraždy sexuální, 103 vraždy motivované osobními vztahy, 104 vraždy na objednávku, 105 vraždy novorozence matkou a 106 vraždy ostatní. Všechny vraždy (101-106) jsou dále sečteny jako vraždy celkem. Celkový počet vražd je pak ještě započítán do množiny násilné kriminality spadající pod obecnou kriminalitu. Sledované údaje trestných činů jsou tedy vykazovány jednak samostatně, jednak souhrnně v množině stejných trestných činů dle druhu kriminality.⁷²

Pro každý trestný čin je vykazován počet těchto zjištěných trestných činů. Z toho počet objasněných činů, který je uváděn i v procentuálním vyjádření. U trestného činu se podrobně uvádí, v kolika případech byl spáchán pod vlivem alkoholu, na kolika případech tohoto trestného činu se podíleli recidivisté, osoby nezletilé a mladistvé. Přehled počtu stíhaných a vyšetřovaných osob je také rozdělen pro osoby recidivistů, nezletilých a mladistvých. Nechybí ani výše případně způsobené škody.

Zajímavá a přínosná je práce nazvaná Základní údaje o trestné činnosti v roce 2007 a její vývoj za 10 let, vydaná Policejním prezidiem ČR dne 29. ledna 2008. Přehled kriminality vychází z údajů odboru systémového řízení. Grafické znázornění a celkové zpracování

---

⁷¹ Pozn. kriminalistické statistiky se připravují v tabulkovém procesoru Microsoft Excel a ukládají se ve formátu XLS typu Excel. Soubory lze používat také pomocí tabulkového procesoru Spread sheet v kancelářském balíku 602 pro PC Suite 2000. Pro účely prezentace se využívá program Microsoft PowerPoint.

⁷² Pozn. toto rozdělení vychází z členění trestné činnosti pro účely vykazování v systému kriminální statistiky jak je uvedeno v Nařízení Ministerstva vnitra č. 42/2002 ze dne 11. července 2002, čl. 29.

provedla skupina strategické analýzy ÚSKPV Policejního prezidia ČR (Úřad služby kriminální policie a vyšetřování PP ČR).⁷³ Přináší jak přehled zjištěné a objasněné kriminality v ČR jak za rok 2007, tak zajímavé srovnání vývoje kriminality od roku 1998 do roku 2007. Srovnání je zpracováno i pro jednotlivé kraje. Členění vykazované trestné činnosti vychází z nařízení č. 42/2002.⁷⁴ Konkrétně jsou uváděny celkové přehledy hospodářské, majetkové, mravnostní a násilné trestné činnosti.

Čísla zjištěné a objasněné kriminality jsou uváděna jak v celkových počtech, tak v procentuálním vyjádření poměru zjištěné a objasněné kriminality za sledované roky. Přehledy zjištěné trestné činnosti za rok 2007 jsou uváděny i pro jednotlivé okresy a kraje na počet obyvatel.

Jsou zde podrobné statistické údaje o podílu recidivy na počtu spáchaných skutků a na počtu stíhaných osob. U osob mladistvých a nezletilých jsou uváděny počty spáchaných činů a počty takto stíhaných resp. vyšetřovaných osob. I tyto přehledy jsou uváděny pro srovnání za roky 1998 až 2007.

Další část je věnována přehledu obětí trestné činnosti. Kromě počtu obětí za rok 2007 je zde i jejich věkové složení a podíly věkových skupin na celkovém počtu obětí. Tyto údaje jsou uvedeny i za jednotlivé kraje, dle rozdělení kriminality pro účely statistického vykazování.⁷⁵ Poskytnut je ještě přehled hledaných a pohřešovaných osob za rok 2007.

Oproti Statistickému výkazu kriminality za sledované období vydávanému Policejním prezidiem ČR je přehled Základních údajů o trestné činnosti v roce 2007 a její vývoj za 10 let zpracován a prezentován u všech přehledů výhradně v grafické podobě. Grafy jsou pak doplněny příslušnými tabulkami s údaji, ze kterých se pro sestavení grafů vychází. Grafické znázornění je velmi zdařilé a zvláště možnost nahlédnout na konkrétní údaje za několik let v jednoduchém grafickém znázornění vedle sebe dává jedinečnou možnost okamžitého porovnání jejich vývoje.

---

⁷³ Pozn. při volbě optimální organizační struktury proběhla reorganizace Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování PP ČR, došlo k převodu řady činností. Cílem bylo jasnější vymezení role ÚSKPV jakožto výhradně metodického, řídicího a kontrolního útvaru a nikoliv útvaru výkonného (více k tomuto tématu viz. Husák V.: Na cestě, Policista 1/2007).

⁷⁴ Nařízení Ministerstva vnitra č. 42/2002 ze dne 11. července 2002, čl. 29.

⁷⁵ Nařízení Ministerstva vnitra č. 42/2002 ze dne 11. července 2002, čl. 29.

Z hlediska výstupů a jejich srovnání s minulými lety je důležité ještě poznamenat, že v posledním období, konkrétně od 1. ledna 2007, došlo ve vykazování statistických sestav k organizačním změnám v uspořádání některých okresních ředitelství.⁷⁶ Z těchto důvodů nelze porovnávat sumární tabulky za Správu Policie ČR Jihomoravského kraje a Správu Policie ČR Severomoravského kraje v roce 2007 s výsledky z předchozích let. Proto je zveřejňována statistická sestava č. 2 (Porovnání kriminality za období), aby odborná veřejnost používala shodné statistické údaje jako Policie České republiky. V případě údajů za Okresní ředitelství PČR Praha-východ a Okresní ředitelství PČR Praha-západ z předcházejících období, je nutné pro porovnávání výsledků s rokem 2007 sečíst statistické údaje obou zrušených Okresních ředitelství PČR dohromady a porovnávat je s údaji za Okresní ředitelství PČR Praha-venkov.

Ministerstvo vnitra České republiky vydává každoročně tzv. Zprávu o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky. Statistické údaje použité v této zprávě vycházejí z Evidenčně statistického systému kriminality Policie ČR, který specifikuje jednotlivé druhy kriminality podle takticko-statistické klasifikace. Kriminální statistiky jsou doplněny statistikami Ministerstva spravedlnosti, které obsahují statistiky státních zastupitelství a statistiky soudů.

Ve zprávě jsou zpracovány poznatky útvarů Ministerstva vnitra a Policie ČR, resortů a příslušných institucí v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti. Dále je zde přehled základních koncepčních a analytických dokumentů a legislativní aktivity vlády a ministerstev v téže oblasti. Na základě vyhodnocených poznatků jsou v závěru formulovány priority politiky v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti pro další období.

Zpráva podává přehled o vývoji a struktuře kriminality, o pachatelích a obětech trestné činnosti. Údaje o trestné činnosti a přestupcích jsou specifikovány dle územního rozložení, struktury pachatelů a obětí. Poskytnut je přehled o pátrání po osobách a věcech a přehled přestupků. Dále jsou zde přehledy o situaci v oblastech souvisejících s veřejným pořádkem a vnitřní bezpečností a přehled o prevenci kriminality jako nástroj ofenzivní kontroly kriminality. Součástí jednotlivých přehledů je též seznam opatření.

---

⁷⁶ Pozn. Okresní ředitelství Policie ČR Vsetín se přesunulo pod Správu Policie ČR Jihomoravského kraje a Okresní ředitelství Policie ČR Prostějov se přesunulo pod Správu Policie ČR Severomoravského kraje, Okresní ředitelství Policie ČR Praha-východ a Praha-západ se sloučily do Okresního ředitelství Policie ČR Praha-venkov.

Cílem zprávy je především využití získaných poznatků v boji proti trestné činnosti, při přípravě rozhodnutí v oblastech legislativy, koncepčních a organizačních záměrů a identifikace oblastí, kterým je ze strany ústředních orgánů potřeba věnovat zvýšenou pozornost.

Součástí zprávy je tabulková a grafická část, na kterou je odkazováno v textové části. Tato část obsahuje velké množství grafů, tabulek a map určených pro lepší názornost a přehlednost údajů. Samostatnými přílohami zprávy jsou Informace o bezpečnostní situaci ve střední Evropě a Informace o problematice extremismu na území České republiky.

Na rozdíl od výše zmíněných přehledů trestné činnosti vydávaných Policejním prezidiem obsahuje tato zpráva ještě souhrnně údaje o organizovaném zločinu, terorismu, bezpečnosti silničního provozu, kriminalitě páchané v oblasti železniční dopravy, o ochraně utajovaných informací a o vyšetřování a dokumentaci zločinů komunismu.

3.2. SOUČASNÝ STAV A SYSTÉM JUSTIČNÍ TRESTNÍ STATISTIKY V ČR

Justiční statistiky vede Ministerstvo spravedlnosti. Zahrnuje statistiku státních zastupitelství a soudů. Statistiku zpracovává odbor informatiky a statistiky na základě statistických údajů státních zastupitelství a soudů pomocí propracovaného systému. V posledním období probíhá zavádění nových informačních systémů, které mají usnadnit práci s relevantními údaji a též zpřístupnit veřejnosti důležité údaje ze soudního řízení. Z pohledu práce s kriminalisticko-statistickými údaji se stále řeší způsob předávání těchto údajů mezi policií a justicí. Některé úpravy v práci s trestní statistikou přinesly i novelizace souvisejících předpisů.

3.2.1. LEGISLATIVNÍ ZÁKLAD JUSTIČNÍCH STATISTIK

V zákoně č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (dále jen zákon o soudech a soudcích) je v hlavě třetí, v třetím díle, stanovena Ministerstvu spravedlnosti řada úkolů a povinností při výkonu státní správy soudů. Jde zejména o úkony organizační, zajišťovací, schvalovací a

koordinační. Z hlediska kontroly sleduje a hodnotí Ministerstvo postup vrchních, krajských a okresních soudů v řízení a rozhodování se zřetelem na dodržování zásad důstojnosti jednání a soudcovské etiky, a kontroluje, zda v řízení nedochází ke zbytečným průtahům. Ministerstvo spravedlnosti využívá při plnění úkolů souvisejících se státní správou soudů též elektronické evidence věcí vedených jednotlivými soudy. Sleduje a vyhodnocuje stav soudních agend na základě výkazů a justiční statistiky.⁷⁷

Na základě vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, je v části druhé u vymezení úkolů stanovena možnost předsedy soudu, aby za určitých okolností pověřil některé zaměstnance odborného aparátu nebo justiční čekatele, aby vyhotovovali statistické listy a prováděli v určeném rozsahu další práce v oboru statistiky.⁷⁸

V zákoně č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství, v hlavě druhé, pojednávající o rozsahu činnosti vyšších soudních úředníků a v hlavě třetí, pojednávající o rozsahu činností, je uvedeno, že vyšší soudní úředník a vyšší úředník státního zastupitelství jsou oprávněni vyhotovovat statistické listy a provádět další práce v oboru statistiky.⁷⁹

Další důležité prameny nalezneme ve Sbírce instrukcí a sdělení Ministerstva spravedlnosti České republiky, konkrétně v částce číslo 4, rozeslané dne 15. 11. 2002. Těmito prameny jsou Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 20 o vnitřním informačním systému resortu justice - agendy soudů⁸⁰ a Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 21 o vnitřním informačním systému resortu justice - agendy státních zastupitelství.⁸¹ Tyto instrukce pojednávají o systému zpracování statistických údajů resortu.

Zákon o státním zastupitelství č. 283/1993 Sb., upravuje postavení, působnost, vnitřní vztahy, organizaci a správu státního zastupitelství. Upravuje dále zejména postavení státních zástupců jako osob, jejichž prostřednictvím státní zastupitelství vykonává svou činnost, postavení právních čekatelů a působnost ministerstva spravedlnosti.

---

⁷⁷ Srov. § 123 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích.

⁷⁸ Srov. § 6 odst. 5 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 37/1992 o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy.

⁷⁹ Srov. § 14 a § 17 zákona č. 121/2008 Sb. o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství.

⁸⁰ Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 20 ze dne 16. listopadu 2001.

⁸¹ Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 21 ze dne 16. listopadu 2001.

Z hlediska trestní statistiky je pak činnost státních zastupitelství upravena pokynem nejvyšší státní zástupkyně. Pro evidenci statistiky státními zastupitelstvími je tu dále vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 23/1994,⁸² která pojednává o jednoduchých úkonech konaných právními čekateli státního zastupitelství, když uvádí, že vedoucí státního zastupitelství nebo jím pověřený státní zástupce, může pověřit právního čekatele, aby v projednávaných věcech vyhotovoval statistické listy.⁸³

Způsob vedení zápisů v jednotlivých rejstřících⁸⁴ soudních agend a agend státních zastupitelství významných pro trestní statistiku upravují přesně Kancelářské řády.⁸⁵ Konkrétně je to Vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy⁸⁶ a Kancelářský řád státního zastupitelství.⁸⁷

3.2.2. SYSTÉM JUSTIČNÍ TRESTNÍ STATISTIKY

Ministerstvo spravedlnosti začalo na rozdíl od policie budovat systém evidence trestní statistiky mnohem dříve. Počátky vývoje současného systému se objevují už v druhé polovině devadesátých let 20. století. Systémy se postupně testovaly, upravovaly a přizpůsobovaly potřebám praxe.

V současné době disponuje Ministerstvo spravedlnosti propracovaným komplexním systémem, jehož součástí jsou podsystemy sloužící pro evidenci výkazů o činnosti a statistických agend, které jsou vedené státními zastupitelstvími a soudy. Systém evidencí je propracovanější a komplexnější než je tomu u policejní evidence. Existuje zde řada formulářů, které jsou na sebe v různých stádiích trestního řízení navázány a jsou na sobě do jisté míry závislé.

Pro státní zastupitelství je zde systém ISYZ - informační systém státních zastupitelství (dále jen ISYZ). Systém ISYZ se začal uvádět do praxe v roce 1997. Pro soudy je zde systém ISAS – informační systém administrativy soudů (dále jen ISAS), který je doplněn

⁸² Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 23 ze dne 7. ledna 1994, o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli.

⁸³ Viz. vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 23/1994, hlava třetí, § 11, písmeno h.

⁸⁴ Pozn. přehled rejstříků je uveden v posledním znění instrukce, resp. v posledním znění pokynu.

⁸⁵ Pozn. oba Kancelářské řády jsou velmi rozsáhlé dokumenty. Soudní má více jak tři stovky stránek, zastupitelský přes šedesát.

⁸⁶ Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. 12. 2001, č.j. 505/2001-Org kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy.

⁸⁷ Pokyn obecné povahy ze dne 25. října 2004, poř. č. 7/2004 nejvyššího státního zástupce, jímž se vydává kancelářský řád státního zastupitelství.

ještě systémem pro krajské a vrchní soudy systémem ISVKS a systém ISNS pro nejvyšší soudy (tedy jak pro Nejvyšší soud, tak pro Nejvyšší správní soud). Systém ISAS se začal vyvíjet ještě dříve než ISYZ. Zavádění systémů bylo finančně velmi náročné, vyžadovalo si plné vybavení pracovišť výpočetní technikou, školení pracovníků a zavedení propojených počítačových informačních sítí atd.

V systému evidence trestní statistiky pracuje justice, na rozdíl od policie, s číselníky Českého statistického úřadu. Statistické listy jsou v příslušných rejstřících vedeny plně v elektronické podobě a pro snadnější vyplňování a přehled ještě v některých kolonkách rozlišeny barevně.⁸⁸

V rámci celého systému jsou údaje předávány automaticky, doplňují se jen nové údaje ze spisů. Po schválení a kontrole statistických listů a dalších formulářů dochází k okamžitému odeslání do systému CESLAV DW.⁸⁹

Data jsou tedy centrálně zasílána do systému CSLAV DW, což je Centrální sklad relevantních údajů, který je v současné době převáděn plně do podoby CSLAV DW, což si lze představit tak, že všechna data z rejstříků celého resortu jsou již zasílána a ukládána v elektronické podobě na velký datový server. V původním systému CSLAV se sbíraly výkazy ze soudů a zastupitelství se kterými se pak dále pracovalo, vkládaly se do systému, přepisovaly se, kontrolovaly se apod. Současný systém elektronizace značně usnadňuje práci a zlepšuje možnosti při práci se statistickými údaji. Ze systému tak lze získat mnohem více informací v kratším čase. Celý systém je dále propojen on-line s Rejstříkem trestů, což je velkou výhodou v rámci celého trestního řízení.

V rámci zpracovávání údajů pro výstupy v systému CESLAV DW nesmí být dále stahována a uváděna jména osob. Práce s těmito údaji tak vychází z úpravy zákona č.101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů. Lze však pracovat s datem narození. Pro nejrůznější přehledy, sestavy a potřeby lze ze systému získat dále údaje o porozsudkové agendě, o jakou se jedná kauzu, o stíhaných osobách, vazbě, rozsudku, o konečném verdiktu, o právní moci atd.

---

⁸⁸ Pozn. konkrétně červeně v případě, že byla podána obžaloba či návrh na potrestání, zeleně v případech narovnání a podmíněného zastavení věci, modře pak v případě, byla-li věc ukončena a fialově pro údaje o vazbě.

⁸⁹ Pozn. CESLAV DW – centrální sklad datový, běží od 1.1.2008. Dříve se údaje odesílaly začátkem měsíce. Předchůdcem byl systém CSLAV – centrální sklad.

V minulosti měl každý úřad server, kde se pracovalo s údaji, které se jednak vkládaly a počítaly se z nich výkazy a statistika, jednak se zasílaly dále na Ministerstvo spravedlnosti. Spočítat a vykazovat šlo jen na základě údajů, které byly přeposílány do systému CESLAV. V současné době lze pracovat s údaji předepsanými do systému CESLAV DW už přímo na Ministerstvu spravedlnosti. Všechna zdrojová data se tak soustředí v systému CESLAV DW, ze kterého je možno spočítat širokou škálu výstupy.

Dříve tak na Ministerstvo spravedlnosti chodily údaje, které se musely přepisovat do systému, pak se teprve daly zpracovávat pro potřebné výstupy, výkazy, tabulky. Při stávajících možnostech zpracování a předávání údajů v rámci systému je tato práce mnohem rychlejší a není tak časově náročná, jak tomu bylo při opakovaném vkládání a přeposílání údajů před zavedením systému CESLAV DW. Už dnes velmi rozsáhlá agenda výstupů se díky tomu v budoucnu rozšíří o další, které budou zpracovány do brožurek pro odbornou i laickou veřejnost.

Z hlediska výstupů musíme ještě rozlišovat tzv. výkazy a statistiku jako takovou. Výkazy jsou o činnosti státního zastupitelství, či soudu. Z pohledu laické veřejnosti jde o údaje kolik věci na ten který soud či státní zastupitelství napadlo, jak byly vyřízeny, jakým způsobem, jak dlouho to trvalo. Sleduje se tak práce, či rozpracovanost jednotlivých případů, u soudů a státních zastupitelství. Výstupní podobou jsou výkazy o činnosti tzv. výkazy o pohybu jednotlivých agend. Z toho pak lze usuzovat jaká je práce úřadu, zda stačí vyřizovat apod. Kauzou resp. celým případem se zabývá statistika. Ta nám říká, jak která konkrétní věc skončila. Statistika vychází z údajů případu po právní moci.⁹⁰

3.2.3. TRESTNÍ STATISTIKA STÁTNÍCH ZASTUPITELSTVÍ

Na okresním, krajském i vrchním státním zastupitelství je provedena dělba práce na specializované trestní i netrestní úseky. Ty jsou stanoveny Pokynem obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně.⁹¹ Údaje ze svých meritorních rozhodnutí v trestních věcech státní zastupitelství sdělují nadřízené složce na statistickém listu trestním. Údaje o

---

⁹⁰ Pozn. po skončení případu jsou pravomocná rozhodnutí posílána policii. Z časového hlediska je zde velmi často výrazná prodleva od zahájení trestního stíhání do právní moci případu.

⁹¹ Viz. čl. 4, čl. 6, čl. 8 pokynu nejvyšší státní zástupkyně ze dne 26. července 2007, Sběrka pokynů obecné povahy nejvyššího státního zástupce č. 4/2007.

jednotlivých agendách státní zastupitelství sdělují nadřízené složce na výkaze o agendě trestní.

Statistické listy a výkazy se vyplňují podle návodů, jejichž součástí jsou přehledy znaků a kódů pro vyplňování, číselník státních zastupitelství a číselník států. Ministerstvo spravedlnosti předává státním zastupitelstvím vzory statistických listů a výkazů, návody, přehledy znaků, číselníky a počítačové programy a podle potřeby je aktualizuje. Statistika státních zastupitelství je evidována do tzv. rejstříků. Úpravu zápisů do rejstříků najdeme v Kancelářském řádu státního zastupitelství.

V podkladech státních zastupitelství jsou údaje o trestním řízení uvedeny podle stavu ke dni, v němž bylo meritorně rozhodnuto, údaje o pachateli podle stavu v době spáchání trestného činu.

Okresní a obvodní státní zastupitelství zasílají datové soubory statistických listů a výkazy příslušnému krajskému nebo městskému státnímu zastupitelství do 5. následujícího měsíce po skončení sledovaného období.

Městské státní zastupitelství v Praze a krajská státní zastupitelství zasílají sloučené údaje za všechna podřízená státní zastupitelství a vlastní údaje ke zpracování ministerstvu spravedlnosti do 10. následujícího měsíce po skončení sledovaného období.

Nejvyšší státní zastupitelství a vrchní státní zastupitelství zasílají datové soubory statistických listů a výkazy ministerstvu spravedlnosti do 10. následujícího měsíce po skončení sledovaného období.

Státní zastupitelství vedou evidenci odeslaných statistických listů a výkazů. Městské státní zastupitelství v Praze, krajská státní zastupitelství, vrchní státní zastupitelství, Nejvyšší státní zastupitelství a ministerstvo spravedlnosti kontrolují správnost vyplňování statistických listů a výkazů prověrkami a porovnáním údajů s obsahem spisu.

Státní zastupitelství vydává čtvrtletní výkazy o svých agendách pod kódovým označením V (MS) 21 – 39 /04. Základní trestní statistické přehledy pod označeními TR 1a až TR 10a,b⁹²

3.2.4. INFORMAČNÍ SYSTÉM ADMINISTRATIVY STÁTNÍCH ZASTUPITELSTVÍ

Státní zastupitelství pracuje při evidenci trestní statistiky v systému, který se nazývá Informační systém administrativy státních zastupitelství (dále jen ISYZ). K řádné práci v systému je nezbytná znalost vydaných metodických pokynů, uživatelských příruček, návodů k vyplňování statistických listů a řady dalších pokynů.

Při sestavování statistických listů v tomto systému mají jednotliví pracovníci různé role. Tak např. pracovnice trestní statistiky má za úkol prohlížení vyřízených věcí bez statistického listu (SLT), tvorbu statistického listu a jeho schválení, import statistických listů (pouze na krajské státní zastupitelství), export statistických listů, výběr dat pro tvorbu přehledů a tvorba přehledů. Státní zástupce má za úkol tvorbu doplňkového statistického listu. Tzv. rejstříkářka vypracovává přehledný a podrobný výpis statistických listů. V jednoduchých úkonech, které konají právní čekatelé státního zastupitelství, mohou být tito čekatelé pověřeni, aby v projednávaných věcech vyhotovoval statistické listy.⁹³

Statistické listy je možno zpracovávat na jakémkoliv počítači, na kterém je nainstalován informační systém ISYZ, pouze import a export statistických listů se musí provádět z jedné stanice, která musí být k tomu nastavena.

Základní činnosti uživatele jsou tvorba, vkládání záznamu, rušení záznamu, výběr záznamu, aktualizace záznamu, vyčištění formuláře, jeho schválení či tzv. odschválení apod. Tyto činnosti jsou prováděny prostřednictvím počítače a vnitřní internetové sítě. Jejich použití je podrobně popsáno v příslušné příručce.

---

⁹² Viz. příloha č.5

⁹³ Viz vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 23/1994, hlava třetí, § 11, písmeno h.

Pro tvorbu statistických listů trestních slouží formulář Statistický list trestní. Pro podrobnější práci se seznamem kvalifikací může uživatel použít i formulář Statistický list trestní - údaje ke skutku.⁹⁴ Údaje do statistického listu trestního se přenášejí z trestního dozorového rejstříku a seznamu jmen, kde je třeba dbát na správnost vyplňování.

Specifické funkce týkající se statistických listů zahrnují zejména tvorbu statistických listů z trestního dozorového rejstříku, schvalování statistických listů, jejich export do souborů do příslušného formátu pro zaslání na krajské státní zastupitelství nebo Ministerstvo spravedlnosti. Další specifické funkce slouží pro import dat ze statistických listů z okresních na krajská státní zastupitelství a pro vytváření přehledů.⁹⁵

Při tvorbě statistického listu z trestního rejstříku si uživatel ve formuláři Dozorový rejstřík - podrobně vybere věc a v ní pachatele, ke kterému chce statistický list trestní vytvořit. S tímto formulářem je provázán Statistický list trestní - podrobně, kde se automaticky předem vyplní údaje, které již byly vyplněny v rejstříku.⁹⁶ Ostatní údaje, které nejsou ani v rejstříku, ani v seznamu jmen, musí uživatel vložit ručně. Jedná se o následující údaje - druh řízení, činnost mediační služby, druh ozbrojených sil, hodnost, zvláštní postavení, vzdělání, sledované okolnosti a počet trestných činů.

Pokud dojde v trestním dozorovém rejstříku nebo v seznamu jmen ke změně nebo doplnění údajů, může uživatel údaje ve statistickém listu, který nebyl zatím schválen, znovu vyplnit podle aktuálního stavu a aktualizovat tak statistický list.

Kontrola statistického listu se provádí po vyplnění statistického listu. Každý uživatel musí statistický list překontrolovat.⁹⁷ Překontrolují se logické vazby mezi údaji ve statistickém listu a vyplnění všech údajů. Na nesrovnalosti systém upozorní.

Pokud je vše v pořádku, je dalším krokem schválení statistického listu. Stejným způsobem se i zde provede logická kontrola jako při provádění kontroly samotné. Pokud tato kontrola skončí bez chyby, systém doplní údaj o tom, kdo a kdy statistický list

---

⁹⁴ Pozn. takto jsou pojmenovány formuláře pro trestní listy v rámci systému ISYZ. Např. Statistický list trestní - údaje ke skutku, Statistický list trestní – podrobně, stejně jako je tomu u rejstříků, viz níže uvedený Dozorový rejstřík podrobně atd.

⁹⁵ Pozn. Podrobněji v uživatelské příručce k ISYZ pro tvorbu statistických listů trestních.

⁹⁶ Pozn. Stejný systém automatického před-vyplňování údajů, které byly již dříve zadány do systému je charakteristický i pro zapisování údajů do formulářů v systému ISAS (informační systém administrativy soudů) a výrazným způsobem zjednodušuje a zrychluje práci při zapisování údajů.

⁹⁷ Pozn. kontrolu provede po stisknutí příslušného tlačítka na klávesnici systém sám.

schválil. Pokud je statistický list trestní schválen, není možno v něm aktualizovat žádné údaje. Pokud uživatel potřebuje provést změny ve schváleném statistickém listu, který není odeslaný, použije k jeho odschválení opět příslušné tlačítko, které smaže údaje o tom, kdo a kdy statistický list schválil. Pak je možno znovu statistický list aktualizovat. Po provedení všech změn musí uživatel statistický list znovu schválit.

Pro import statistických listů trestních na krajské státní zastupitelství slouží formulář Statistický list trestní - import. Tento formulář slouží pro import statistických listů trestních, které na krajské státní zastupitelství zasílají místně příslušná okresní státní zastupitelství. Formulář se skládá z jednoho bloku, ve kterém jsou základní údaje o naimportovaných statistických listech trestních.

3.2.5. OBECNÉ ZÁSADY PRO TVORBU STATISTICKÝCH LISTŮ V ISYZ

Statistický list trestní se vyplňuje ke každé známé osobě zapsané v rejstříku pro dozor v trestním řízení, a to včetně pachatelů, u nichž dochází k odložení věci před začátkem trestního stíhání např. z důvodu amnestie, nepřičetnosti či nedostatku věku. Nevyplňuje se při mylném zápisu do trestního rejstříku a v případě, že např. po zrušení usnesení o sdělení obvinění státním zástupcem byla věc rozhodnuta jiným způsobem než některým z rozhodnutí, která jsou uvedena v příslušné položce (např. dojde-li potom k odložení či odevzdání věci podle § 159a odst. 1 trestního řádu).

V případech, kdy došlo k řízení ve věci, v níž nebyl zjištěn pachatel (podezřelý), se statistický list nevyplňuje.

Statistický list se vyplňuje podle obsahu spisového materiálu shodným způsobem na všechny osoby bez ohledu na způsob vyřízení věci, pouze u skupinové trestní věci se označí jeden z pachatelů za vedoucího pachatele a ostatní pachatelé za spolupachatele. Dojde-li k různým způsobům meritorního vyřízení věci u téhož pachatele, vyhotoví se statistický list vždy jen jeden, a to na nejzávažnější způsob vyřízení v pořadí: obžaloba nebo návrh na potrestání, schválení narovnání, podmíněné zastavení trestního stíhání, přerušování trestního stíhání, postoupení věci, zastavení trestního stíhání a ostatní způsoby meritorního vyřízení.

Podle obdobných zásad se postupuje při výběru vykazovaných rozhodnutí o odložení věci ve zkráceném přípravném řízení, kde rozhodnutí o odložení věci z důvodu schválení narovnání (§ 179c odst. 2 písm. f trestního řádu) a o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání (§ 179c odst. 2 písm. g, § 179g trestního řádu) mají přednost před vykazováním ostatních rozhodnutí o odložení věci.

Statistický list trestní se vyplňuje buď při meritorním vyřízení policejním orgánem či státním zástupcem v přípravném řízení trestním, a to u policejního orgánu po jeho vidimaci státním zástupcem a u rozhodnutí státního zástupce poté, co nabylo takové rozhodnutí právní moci. U obžaloby a návrhu na potrestání se statistický list trestní vyplňuje při jejich podání. Při konečném vyřízení věci ve smyslu § 308 odstavce 1 či 2 trestního řádu, popř. jiném meritorním vyřízení po pokračování v trestním stíhání podle § 308 odstavce 1 poslední věty trestního řádu, se statistický list trestní již nevyplňuje. Stejná zásada platí i pro rozhodnutí o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání ve zkráceném přípravném řízení. Statistický list se vyplňuje v téže věci pouze jednou, a to při prvním vydání meritorního rozhodnutí. I když dojde k novému zápisu věci, další statistický list se již nevyhotovuje (např. došlo k podmíněnému zastavení, obviněný se neosvědčil, pokračuje se a podává se obžaloba již pod novým číslem).

Statistický list trestní ve věci, v níž je vedeno trestní stíhání státním zástupcem proti příslušníkům Policie ČR, BIS nebo ÚZSI⁹⁸, vyplňuje dozorový státní zástupce příslušného krajského státního zastupitelství, nikoli tedy státní zástupce, který u příslušného okresního státního zastupitelství toto řízení vede a to z toho důvodu, že státní zástupce, který řízení vede, má postavení obdobné jako policejní orgán. I přesto, že je státní zástupce, který vede řízení oprávněn meritorně ve věci rozhodnout (s výjimkou podání obžaloby), je nutno, aby i v takovém případě vyplnil statistický list trestní až dozorový státní zástupce, jenž věc z hlediska výkonu dozoru přezkoumá a může ještě rozhodnutí státního zástupce konajícího vyšetřování zvrátit. I zde platí obecná zásada, že statistický list se vyhotovuje až poté, co meritorní rozhodnutí státního zástupce nabylo právní moci.

Údaje o trestním řízení se vyplňují podle stavu ke dni, v němž bylo meritorně rozhodnuto, údaje o pachateli podle stavu v době spáchání trestné činnosti.

---

⁹⁸ Pozn. BIS – Bezpečnostní informační služba, ÚZSI – Úřad pro zahraniční styky a informace.

Statistické listy jsou po provedení kontroly správnosti a úplnosti průběžně odesílány do systému CSLAV DW,⁹⁹ a to okresními, krajskými, vrchními státními zastupitelstvími i Nejvyšším státním zastupitelstvím.¹⁰⁰ Za případné chyby v obsahu statistických listů odpovídá osoba určená vedoucím státním zástupcem. Opravy lze provádět během celého roku, na začátku kalendářního roku však jen do konce komunikačního období (tzn. prvních pěti pracovních dnů měsíce ledna následujícího kalendářního roku).

3.2.6. ZÁKLADNÍ VÝSTUPNÍ SESTAVY STÁTNÍCH ZASTUPITELSTVÍ

Z činnosti státních zastupitelství vzniká celá řada výstupních sestav trestní statistiky. Základní sestavy jsou označovány kódovým označením TR1 až TR10a,b.¹⁰¹

Pod označením TR1a a TR1b je první základní výstup - Přehled o počtu rozhodnutí. Z přehledu lze zjistit počet různých možných rozhodnutí státního zástupce. Tato rozhodnutí jsou uváděna i pod kódovým označením jak jsou evidována ve statistických listech a výkazech. Počty rozhodnutí jsou uvedeny pro Prahu, jednotlivé kraje, vrchní státní zastupitelství a Nejvyšší státní zastupitelství. Samozřejmě je uveden celkový počet za celou ČR.

Eventuálních rozhodnutí státního zástupce evidovaných ve výstupu je celkem 47, a nebylo by tak možné je zde všechny přesně popisovat. Pro lepší představu o podobě tohoto přehledu uvedu alespoň zjednodušený příklad. Kromě případu, kdy bylo rozhodnuto o podání obžaloby (kód 1), jsou pod kódy 2 až 18 uvedeny případy kdy došlo k zastavení trestního stíhání dle příslušného ustanovení trestního řádu.¹⁰² Stejně podrobně jsou potom evidovány případy, kdy bylo ve věci schváleno narovnání, kdy věc byla postoupena, přerušena, odložena či zastavena. Konkrétní případ rozhodnutí je tedy vždy uveden kódem a náleží pod konkrétní ustanovení trestního řádu.

---

⁹⁹ Pozn. CSLAV, nyní ve verzi CASLAV DW, což je centrální datový sklad všech relevantních údajů trestní statistiky vedené Ministerstvem spravedlnost. Více k systému CSLAV (DW) v kapitole 3.2.2.

¹⁰⁰ Statistické listy utajované agendy jsou vkládány ručně.

¹⁰¹ Viz. přehled základních sestav, příloha č.5.

¹⁰² Pozn. Případy zastavení trestního stíhání § 172 odst. 1 písm. a až f, § 172 odst. 2 písm. a,b. Případy zastavení trestního stíhání dle ustanovení § 172 odst. 2 písm. e, f ve vztahu k § 5 a § 7 zákona o soudnictví ve věcech mládež jsou označeny kódem 47, resp. 46. V případě § 172 odst. 1 písm. d jsou ještě podrobně uvedeny případy zastavení trestního řízení ve vztahu k ustanovení § 11 odst. 1 písm. a až f, g, i, j. Pro úplnost dodejme, že případ zastavení trestního stíhání ve vztahu k ustanovení § 172 odst. 1 písm. d a § 11 odst. 1 písm. h je uvedeno pod kódem 43.

Dalším výstupem je Přehled o počtu stíhaných osob a počtu trestných činů (TR2). Zde vyčteme, kromě případů kdy věc byla postoupena, přerušena, odložena či zastavena, kolik bylo obžalováno osob. Dále lze zjistit zajímavé údaje o celkovém počtu zkrácených přípravných řízení. Podrobněji je uváděn počet případů, kdy byl podán návrh na potrestání a počet odložených případů. Zajímavou informací je též počet osob, které byly vzaty do vazby a následně obžalovány. U vazby se sleduje podrobně počet případů dle délky jejího trvání. Podobně je tomu i v Přehledu o vyřízených věcech a stíhaných a podezřelých osobách (TR6a, TR6b).

Stejně jako v případě výstupu T1a a T1b jsou i ostatní přehledy TR3, TR4, a TR5 vedeny jak pro Prahu, jednotlivá krajská státní zastupitelství, vrchní i Nejvyšší státní zastupitelství, tak pro celou ČR. Kromě toho je zde ještě uváděna průměrná délka ve dnech.¹⁰³

V Přehledu o stíhaných, podezřelých, obžalovaných a obviněných osobách (TR7) jsou osoby děleny dle pohlaví a věku. Přehled dle jednotlivých trestných činů označených pod kódovým označením je doplněn zajímavým přehledem počtu trestných činů spáchaných takto rozdělenými osobami v jednotlivých měsících.

Zajímavým je též Přehled o počtu osob podle státní příslušnosti za krajská, vrchní a Nejvyšší státní zastupitelství (TR10a, TR10b). Počty stíhaných osob dle jednotlivých státních příslušností jsou opět uváděny jak za Prahu, krajská státní zastupitelství, vrchní a Nejvyšší státní zastupitelství, tak i za celou ČR.

V neposlední řadě tu je i Přehled o počtu spisů (TR 8a,b), opět za jednotlivá krajská státní zastupitelství, vrchní a Nejvyšší státní zastupitelství ČR.

Všechny uvedené přehledy jsou veřejnosti dostupné a lze je získat nejen za aktuální rok, ale jsou k dispozici i přehledy let minulých, což umožňuje zajímavé srovnání stavu a vývoje sledovaných údajů.

---

¹⁰³ Pozn. jedná se o přehledy: Přehled o délkách přípravného řízení od prvního zahájení trestního stíhání nebo sdělení podezření do předložení návrhu na podání obžaloby nebo návrhu na potrestání nebo konečného rozhodnutí policejního orgánu (TR3), Přehled o délkách přípravného řízení od prvního zahájení trestního stíhání nebo sdělení podezření do podání obžaloby nebo návrhu na potrestání nebo konečného rozhodnutí státního zástupce (TR4), Přehled o délkách přípravného řízení od předložení návrhu na podání obžaloby nebo návrhu na potrestání nebo konečného rozhodnutí policejního orgánu do podání obžaloby nebo návrhu na potrestání resp. jiného rozhodnutí státního zástupce (TR5) a Přehled o délkách přípravného řízení od prvního zahájení trestního stíhání nebo sdělení podezření do konečného rozhodnutí.

Kromě výše zmíněných statistických výstupů vede Ministerstvo spravedlnosti pro státní zastupitelství více než tři desítky dalších přehledů nazývaných Nápad a vyřizování agend. Týkají se všeobecné, trestní i netrestní agendy, dále výkonu trestu a opravných prostředků, vazby, analytické a legislativní činnosti. Tyto agendy jsou označeny názvem příslušné agendy a zastupitelství a též kódovým označením Z 1 až Z 37. Z hlediska trestní agendy jsou významné zejména tyto: Nápad a vyřizování trestní agendy - Okresní státní zastupitelství, Nápad a vyřizování trestní a přezkumné agendy - Krajské státní zastupitelství, Nápad a vyřizování trestní a přezkumné agendy – Vrchní, Nejvyšší státní zastupitelství.

Odbor informatiky a statistiky Ministerstva spravedlnosti dále zpracovává čtvrtletní výkazy o jednotlivých agendách. Ty jsou vedeny pod kódovým označením V (MS) 22 – 04 až V (MS) 39 – 04. Pro trestní agendu jsou to Čtvrtletní výkaz o agendě trestní – Okresní, Krajské, Vrchní, Nejvyšší státní zastupitelství, Čtvrtletní výkaz o agendě trestní a přezkumné – Krajské, Vrchní, Nejvyšší státní zastupitelství.

Všechny zmíněné výstupy, agendy apod. jsou zveřejňovány. Výhodou elektronické podoby takového přehledu je možnost přímého srovnání s minulými lety, neboť i tyto jsou součástí každoročně aktualizovaného přehledu.

3.2.7. ZPRÁVA O ČINNOSTI STÁTNÍHO ZASTUPITELSTVÍ

Zpráva o činnosti státního zastupitelství zpracovávaná Nejvyšším státním zastupitelstvím (NSZ) představuje jedinečný souhrnný dokument, který analyzuje a podává zprávu o stavu, vývoji a problémech na všech podstatných úsecích výkonu působnosti všech úrovní státního zastupitelství. Pravidelně je v ročních zprávách o činnosti státního zastupitelství věnována pozornost řadě okruhů. Největší pozornost je věnována stavu a vývoji evidované trestné činnosti spáchané občany České republiky, cizími státními příslušníky a osobami bez státní příslušnosti, činnosti státního zastupitelství v trestním procesu, a to při postupu před zahájením, trestního stíhání, v přípravném řízení a v trestním řízení soudním až do pravomocného skončení v jednotlivých letech, přezkumnému řízení na úseku trestním (ve vztahu ke stížnostem pro porušení zákona, dovolání a v současnosti také oprávnění nevyššího státního zástupce dle §174a trestního řádu) a výkonu působnosti v

netrestní oblasti (návrhová, vstupová a přezkumná činnost v netrestní oblasti) včetně. Pozornost je dále věnována výkonu dozoru státního zástupce v místech, kde se vykonává vazba a trest odnětí svobody (doplněno v r. 2000 na základě zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu) a v neposlední řadě též činnosti státního zastupitelství na úsek právního styku s cizinou (doplněno v r. 1997), výkonu dohledu nad činností nižších státních zastupitelství a sjednocující činnosti NSZ.

Nedílnou součástí zpráv o činnosti státního zastupitelství jsou statistické přehledy vztahující se k jednotlivým částem zprávy, v nichž jsou analyzovány. V žádné části zprávy o činnosti za uplynulý rok se nejedná ovšem pouze o strohé komentáře statistických dat a jejich porovnání, ale jsou zde obsaženy cenné informace týkajících legislativních, aplikačních, organizačních, personálních a dalších záležitostí a obtíží spojených s činností státního zastupitelství na jednotlivých úsecích. Vedle toho jsou zde zachyceny také vývojové trendy a specifika určitých období v jednotlivých oblastech za dobu existence státního zastupitelství.

Poznatky o stavu a vývoji kriminality jsou ve zprávě komentovány jednak ve vztahu ke kriminalitě obecně a jednak dále ve vztahu k některým vybraným druhům trestných činů (vybraným hospodářským trestným činům, trestným činům proti životu a zdraví, svobodě a lidské důstojnosti, trestné činnosti spáchané z rasových, národnostní a jiných nenávistných pohnutek, trestných činů spáchaných nedospělci, mladistvými a na dětech, trestné činnosti spáchané cizinci a ke škodě cizinců, trestné činnosti v ozbrojených silách). Jsou zde i poznatky k dalším druhům trestné činnosti, jejím novým formám a jevům.

Nejde však pouze o komentování statistických dat a jejich porovnání, které je samo o sobě velmi obtížné,¹⁰⁴ ale jsou zde vyjádřeny velmi důležité a závažné poznatky k příčinám trendů vývoje trestné činnosti, k příčinám kriminality určitého druhu, novým formám trestné činnosti, odhadu latence, k aplikačním a jiným problémům spojeným s objasňováním trestných činů a k legislativní nedostatečnosti či problematičnosti hmotněprávní i procesní úpravy. Jsou zde obsaženy také údaje o konkrétních skutečných okolnostech společných určitému druhu trestných činů.¹⁰⁵

---

¹⁰⁴ Pozn. obtíže jsou spojeny se statistickými výstupy, existencí různých druhů statistik na úrovni rozdílných orgánů činných v trestním řízení (statistiky soudní, statistiky státního zastupitelství a statistiky policejní)

¹⁰⁵ Karabec Z. a kol., Trestní politika a její realizace v oblasti trestní justice, Studie IKSP 2007

3.2.8. TRESTNÍ STATISTIKY SOUDŮ

Dostane-li se trestní řízení až před soud, pokračuje i zde povinnost evidence o těchto trestních věcech. Trestní stíhání před soudy je možné jen na základě obžaloby nebo návrhu na potrestání, které podává státní zástupce. Veřejnou žalobu v řízení před soudem zastupuje státní zástupce.¹⁰⁶

Údaje ze svých pravomocných rozhodnutí v trestních věcech soudy sdělují nadřízené složce na statistickém listu T vedeného v rámci rejstříku T. Údaje o jednotlivých agendách soudy sdělují nadřízené složce na výkazu o pohybu trestní agendy u okresních soudů a výkazu o pohybu agendy u krajských soudů.

Trestní agendou rozumíme věci projednávané soudem na základě obžaloby či návrhu na potrestání podané státním zástupcem, v nichž je rozhodováno o vině, případně trestu, ochranném opatření a náhradě škody způsobené trestnou činností. Do rejstříku T se zapisují všechny trestní věci, v nichž byla státním zástupcem podána obžaloba nebo po zkráceném řízení návrh na potrestání s výjimkou věcí, které se týkají mladistvých.¹⁰⁷

Vyhotovování údajů pro evidenci jednotlivých statistik a výkazů provádějí soudci, vyšší soudní úředníci a v rozsahu určeném předsedou soudu i někteří zaměstnanci odborného aparátu nebo justiční čekatelé.

Statistické listy a výkazy se vyplňují podle návodů, jejich součástí jsou přehledy znaků pro vyplňování, číselník soudů a číselník států. Ministerstvo spravedlnosti předává soudům vzory statistických listů a výkazů, návody, přehledy znaků, číselníky a počítačové programy a podle potřeby je aktualizuje.

Okresní a obvodní soudy zasílají datové soubory statistických listů příslušnému krajskému nebo městskému soudu do 5. následujícího měsíce po skončení sledovaného období, výkazy do 2. pracovního dne následujícího měsíce po skončení sledovaného období.

¹⁰⁶ §2 odst. 8 zákona č.141/1961 Sb., o trestním řízení soudním.

¹⁰⁷ Pozn. přehled rejstříků je uveden v posledním znění Instrukce č. 505/2001-ORG Ministerstva spravedlnosti ČR, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy. V dokumentu je rovněž uveden způsob vedení zápisů v jednotlivých rejstřících.

Městský soud v Praze a krajské soudy zasílají sloučené údaje za všechny podřízené soudy a vlastní údaje ke zpracování ministerstvu spravedlnosti do 10. následujícího měsíce po skončení sledovaného období, výkazy do 6. pracovního dne následujícího měsíce po skončení sledovaného období.

Nejvyšší soud a vrchní soudy zasílají výkazy ministerstvu spravedlnosti do 10. následujícího měsíce po skončení sledovaného období. Soudy vedou evidenci odeslaných statistických listů a výkazů. Městský soud v Praze, krajské soudy, vrchní soudy, Nejvyšší soud a ministerstvo spravedlnosti kontrolují správnost vyplňování statistických listů a výkazů prověrkami a porovnáním údajů s obsahem spisu.

3.2.9. INFORMAČNÍ SYSTÉM ADMINISTRATIVY SOUDŮ

Z hlediska trestního řízení je zde Informační systém administrativy soudů (ISAS). K řádné práci v systému je nezbytná znalost vydaných metodických pokynů, uživatelských příruček, návodů k vyplňování statistických listů, pokynů k postupu při vyznačování položek statistických listů trestních, číselníků soudů a celé řada dalších nejrůznějších příruček a pokynů.

Základem evidence trestního řízení jsou údaje zapsané v rejstříku T. Věci zapisované do rejstříku lze dále zpracovávat s využitím specifických funkcí pro tento druh řízení. Zároveň je k dispozici řada funkcí modulu nazvaného Společné údaje o věci, které jsou společné pro všechny typy řízení.

Specifické funkce pro trestní řízení zahrnují zejména zápis a aktualizaci v trestním rejstříku, v knize vazeb a v lhůtníku podmíněného zastavení. Data zapisovaná v této evidenci se pak vykazují ve statistických listech trestních.

V tomto systému jsou prostřednictvím aktualizčních formulářů vedeny zápisy nového nápadu, zápisy do knihy vazeb, aktualizace údajů v rejstříku T, zápisy pohybu spisu, zápisy rozhodnutí, zápisy opravných prostředků, zápisy vyřízení osoby a zápis vyřízení

věci. K zobrazení údajů zapsaných v rejstříku bez možnosti zápisu a aktualizace slouží výpisové formuláře.

K zapsání nového nápadu slouží formulář Zápis do rejstříku T. Ve formuláři je možné vkládat základní údaje o věci, údaje specifické pro trestní věci a údaje o osobách v řízení. Formulář se skládá z několika bloků. V horní části je blok, kam se zapisují údaje týkající se věci a blok pro zápis specializace věci. V prostřední části je blok, ve kterém jsou údaje jednotlivých osob v řízení. V dolní pravé části se nachází blok se seznamem vazeb, společně s blokem paragrafů obžaloby.¹⁰⁸

Po spuštění (otevření) formuláře příslušným pracovníkem, který zapisuje údaje do systému ISAS, se předem vyplní některá pole. Jedná se hlavně o druh věci v rámci rejstříku T, datum kdy tyto údaje došly, případně pole od koho byly tyto údaje převzaty. Číslo senátu vyplní uživatel. V případě automatického přidělování nápadu se číslo přidělí po uložení automaticky. Běžné číslo se přidělí při prvním uložení věci. Dále je potřeba vybrat druh věci T, vyplnit spisovou značku. Osoby v řízení se vkládají výběrem ze seznamu jmen ve formuláři. Osoby, které dosud nejsou zapsány a předdefinovány v seznamu hledaných osob, je třeba do seznamu jmen zapsat. Z dalších údajů se vyznačí příslušné paragrafy obžaloby.

K aktualizaci v trestním rejstříku slouží formulář nazvaný Rejstřík T – podrobně¹⁰⁹, který vyplní detailní údaje o věci a osobách v řízení. Formulář je tvořen dvěma základními bloky, které jsou umístěny na jedné základní obrazovce. V prvním bloku jsou zapsány základní údaje o věci, ve druhém bloku pak data o osobě v řízení, vazbě, trestu, ochranných opatřeních atd. Údaje zobrazené v rejstříku T je možno aktualizovat tak, jak se vyvíjí řízení ve věci - stav věci, průběh trestu, výsledek řízení, odškrtnutí atd.

U vyřizujících stavů jsou uváděny na polích nazvaných Druh rozhodnutí a Výsledek údaje potřebné pro správný výpočet výkazů. K vyplnění těchto údajů dochází při uložení konečného rozhodnutí ve formuláři Vydané rozhodnutí.¹¹⁰ Při vyřízení věci je nutné k věci uvést způsob vyřízení u nejdůležitějších z osob (pokud je ve věci více osob). Důležitosti vyřízení jsou určeny podle řazení položek ve výkazu trestní agendy.

¹⁰⁸ Pozn. tzv. bloky jsou myšleny jednotlivé záložky a pole elektronického formuláře v rámci systému ISAS.

¹⁰⁹ Pozn. jedná se o obdobný způsob tvorby názvu pro formuláře jak je tomu v systému ISYZ.

¹¹⁰ Pozn. jedná se o názvy konkrétních formulářů (Druh rozhodnutí, Výsledek, Vydané rozhodnutí) v rámci systému ISAS. Stejně tak je tomu u níže uvedeného formuláře Opravný prostředek atd.

Zápis vydaného rozhodnutí se zapisuje ve formuláři Vydané rozhodnutí. Formulář přehledně zobrazuje již zapsaná rozhodnutí. Ve formuláři Opravný prostředek je možno zapsat nově podaný opravný prostředek, včetně data a důvodu podání. Dále se zde určí, proti kterému rozhodnutí byl opravný prostředek podán. Základní informace o vložení a vyřizování opravného prostředku se přenesou při uložení v podobě příznaků do podrobného rejstříku T.

V zápise o pohybu spisu je možno sledovat a aktualizovat pohyb spisu. U změny dat o osobě se vyplní další údaje o osobě ve věci, které je možno aktualizovat, popř. doplnit o další údaje. Tato činnost je prováděna při změně osobních údajů osoby, nebo při zjištění nových skutečností o osobě. Další informace o činnostech prováděných v tomto formuláři je možno najít v příručce Seznam jmen.

Formulář Vyřízení osob zobrazuje údaje o vyřizování té osoby ve věci, která je aktuálně zobrazená v podrobném rejstříku. Evidují se údaje o vyřízení, právní moci, způsobu vyřízení, výsledku a druhu rozhodnutí, kterým byla věc dané osoby vyřízena spolu s dalšími příslušnými údaji. Jedná se vždy o poslední údaje o vyřízení u dané osoby. Údaje do tohoto formuláře mohou být přeneseny automaticky na základě vyplnění konečného rozhodnutí a výroků rozhodnutí, tato činnost by měla být standardní. Ve formuláři Vydané rozhodnutí je pro věci T a Tm povinné vyplňování výroků pro osoby s uvedením výsledku řízení. Pokud je pro jednu osobu více výsledků, u jednoho z výsledků, toho nejdůležitějšího, se zaškrtně příznak H 1. Je to příznak, zda se jedná o hlavní výsledek řízení. Tento výsledek je přenesen do historie stavu osoby k vyřizujícímu stavu. Na základě historie stavu osob je počítán výkaz.

Zápis uložených trestů slouží pro aktualizaci a výpis uložených trestů. Formulář je tvořen dvěma základními bloky. V prvním jsou zapsány základní údaje o věci a osobě, ve druhém je možno aktualizovat uložené tresty. U zápisu trestu se pro každý uložený trest vloží samostatný záznam do druhého bloku.

Pořadové číslo trestu se nevyplňuje (generuje se automaticky jako první následující po posledním použitém čísle). Ve spodním bloku Trest se vyplní délka trestu. Dále je možno vyplnit upřesnění trestu (alternativní trest). Pro určité druhy trestu je zde možno zadat

upřesnění. Délka trestu a jednotka alternativního trestu se vyplní jako u trestu (v bloku Upřesnění). Dále se v tomto formuláři zapisují tresty, o kterých rozhodl soud 2. stupně - pro jejich zápis platí stejná pravidla jako pro zápis trestů uloženým soudem 1. stupně. Vložené údaje o trestu by se dále neměly měnit. Pokud byl soudem druhého stupně trest změněn, odškrtně se tento trest a nově uložený trest se zapíše jako nový trest.

Metodické pokyny k úpravě vyplňování statistických listů slouží k přehledné evidenci a tvorbě statistických listů T, dále trestního listu¹¹¹ a trestního listu pro mezinárodní výměnu. V jednotlivých formulářích se automaticky nabízejí věci, pro které má být vytvořen statistický list, nebo trestní list. Nabídka těchto věcí závisí na vyplněných údajích u jednotlivých věcí v rejstřících. Subsystem dále umožňuje tisk statistického listu T, trestního listu a trestního listu pro mezinárodní výměnu. Metodika dále upravuje způsob odesílání statistických listů T krajskému soudu, a to stávající formou, tj. elektronickým přenosem souborů dat v rámci systému ISAS.

3.2.10. OBECNÉ ZÁSADY PRO VYPLŇOVÁNÍ STATISTICKÝCH LISTŮ V ISAS

Statistické listy T (dále jen SL-T) se vyhotovují ihned po právní moci rozhodnutí a to o každé osobě samostatně v případě, je-li soud povinen odeslat trestní list nebo byl-li obviněný zproštěn obžaloby v celém rozsahu, nebo bylo-li trestní stíhání v celém rozsahu obžaloby zastaveno, nebo trestní věc byla postoupena k mimosoudnímu vyřízení, a to i tehdy, rozhodl-li soud takto po povolení obnovy nebo po zrušení původního rozhodnutí z podnětu stížnosti pro porušení zákona, dovolání, ústavní stížnosti anebo po zrušení rozsudku poté, co proběhlo řízení proti uprchlému podle § 306a odst. 2 trestního řádu. U podmíněně zastaveného řízení podle § 307 trestního řádu, resp. podle § 69 písm. a zákona č. 218/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže, se SL-T vyplňuje až po pravomocném rozhodnutí soudu o osvědčení podle § 308 trestního řádu.

---

¹¹¹ Pozn. statistika T a trestní list slouží k přehlednému prohlížení osob ve věcech, pro které se má vytvářet statistika. Jsou zde i informace o statistických listech, které jsou již vytvořeny, o tom, zda jsou již schváleny, popř. exportovány, resp. předávány. Formulář se skládá ze dvou bloků, v prvním bloku jsou základní informace o osobě ve věci a ve druhém bloku o statistickém listu T.

Pokud obviněný trvá po zastavení v trestním stíhání na jeho pokračování, tj. požádá, aby bylo pokračováno, statistický list se prozatím nevyplňuje a čeká se na právní moc konečného rozhodnutí.

V některých případech se však statistický list trestní nevyplňuje. Je tomu tak v případě, že byla věc vrácena státnímu zástupci k došetření, přerušil-li soud řízení ve věci, zastavil-li soud podmíněně řízení podle ustanovení § 307 trestního řádu a v případě pravomocného uznání rozsudku cizozemského soudu podle § 452 trestního řádu (trestní list pro Rejstřík trestů se vyhotovuje).

V případě, že soud uloží jedním rozsudkem obviněnému jednak trest souhrnný a jednak trest jiný, vyhotoví dva SL-T (a dva trestní listy). Jeden SL-T o trestné činnosti, za níž byl odsouzenému uložen souhrnný trest, další SL-T za ostatní trestnou činnost. Obdobně se postupuje, uloží-li soud jedním rozsudkem obviněnému jednak trest společný a jednak trest jiný.

SL-T vyplňuje ve všech případech soud prvního stupně, a to i tehdy, skončila-li věc pravomocně u odvolacího soudu. Statistický list trestní se vyhotovuje i pro řízení ve věcech mladistvých dle zákona č. 218/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže. Tam, kde statistický list užívá pojem trest, rozumí se jím i trestní opatření ve smyslu § 24 tohoto zákona a tam, kde používá pojem peněžitý trest, rozumí se jím i trestní opatření - peněžitě opatření podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže.

K formě a způsobu předkládání statistických listů lze uvést, že statistické listy jsou stejně jako v případě systému ISYZ po provedení kontroly správnosti a úplnosti průběžně odesílány do systému CSLAV DW,¹¹² a to okresními a krajskými soudy.¹¹³ Za případné chyby v obsahu statistických listů odpovídá osoba určená rozvrhem práce konkrétního soudu. Opravy lze provádět během celého roku.

---

¹¹² Statistické listy utajované agendy jsou vkládány ručně.

¹¹³ Nejvyšší soudy a vrchní soudy zpracovávají a odesílají své údaje do systému CESLAV DW pomocí svých pod systémů. Nejvyšší soudy prostřednictvím systému ISNS, vrchní soudy pomocí systému ISVS.

3.2.11. ZÁKLADNÍ VÝSTUPNÍ SESTAVY SOUDNÍ TRESTNÍ STATISTIKY

V podkladech soudů jsou uvedeny údaje o pravomocném odsouzení pachatelů, kdy právní moc rozhodnutí nastala v příslušném roce. Do celkového počtu odsouzených nejsou zahrnuty případy, kdy došlo k uložení souhrnných trestů, obnově řízení a stížnosti pro porušení zákona. Údaje o nápadu a vyřízení věcí jsou pro potřeby vypracování výstupů čerpány z výkazů jednotlivých soudů, údaje o pravomocně skončených věcech ze statistických listů. Pokud není u výstupů uvedeno jinak, jsou v tabulkách publikovány údaje za ČR.

Stejně jako u státních zastupitelství existují i zde desítky různých výstupních sestav o agendách trestních i netrestních. Jsou to jednak výkazy o pohybu agendy u jednotlivých soudů, výstupní statistické sestavy jednotlivých agend, přehledy o vyřizování jednotlivých soudních agend atd. Základní výstupní sestavy agendy trestní statistiky soudů jsou vydávány pod kódovým označením ST1 až ST 10.¹¹⁴ Trestní agenda výkazů o činnosti v trestních věcech u jednotlivých soudů je vedena pod kódy S1, S2 atd.

Z trestní agendy lze vybrat pro příklad první dva významné přehledy. A sice Přehled o trestech, který je označen kódem ST1. Přehled je sestaven za krajské i okresní soudy. Počty jednotlivých vyjmenovaných trestů v prvním sloupci tabulky tohoto přehledu jsou uváděny jak za celou ČR, tak za jednotlivé kraje. Přehled o pravomocně odsouzených osobách (ST2) uvádí počty odsouzených osob (mladistvých, žen, recidivistů označených soudem, dosud netrestaných), počty trestných činů (pod vlivem alkoholu, návykové látky), uložené tresty (délky a druh) či ochranná opatření podle jednotlivých trestných činů.

Mimo tyto oficiální statistické přehledy lze na stránkách Ministerstva spravedlnosti získat přesné statistické údaje o pravomocně skončených soudních řízeních (podle jednotlivých ustanovení trestního zákona) a o počtu nepravomocně vyřízených věcí trestní agendy okresních a krajských soudů.

Ministerstvo spravedlnosti vydává souhrnné přehledy soudních agend a kriminality v ročenkách nazývaných Statistický přehled soudních agend a Statistická ročenka

---

¹¹⁴ Přehledy trestních statistik jsou součástí přílohy č.6.

kriminality. Statistický přehled agend obsahuje údaje o pravomocně skončených věcech. Tyto údaje jsou čerpány ze statistických listů. V potřebných podkladech soudů jsou uvedeny údaje o pravomocném odsouzení pachatelů, kdy právní moc rozhodnutí nastala v příslušném roce. Zpracovává ho odbor informatiky a statistiky Ministerstva spravedlnosti ČR na základě statistických údajů soudů. Přehled ve Statistické ročence kriminality je strukturován podle hlav a paragrafů trestního zákona v daném roce. Zpracovává ho odbor informatiky a statistiky Ministerstva spravedlnosti ČR na základě statistických údajů státních zastupitelství a soudů.

4. KRIMINÁLNÍ STATISTIKA VE VZTAHU K ELEKTRONIZACI SYSTÉMŮ POLICIE A JUSTICE

V současné době máme několik informačních systémů, které mají velký význam při zaznamenávání a předávání relevantních údajů kriminální statistiky. S vlastním systémem pracuje policie, stejně tak se s vlastním systémem pracuje v rezortu Ministerstva spravedlnosti. Policie provozuje své ETŘ. Systém je ve zkušebním provozu od 1.1.2008. V současné době se intenzivně vyhodnocují poznatky z tohoto zkušebního provozu. Státní zastupitelství provozuje informační systém ISYZ, jímž jsou státní zastupitelství propojena. Na okresních soudech funguje systém ISAS, na krajských a vrchních soudech je systém ISVKS (Informační systém pro vrchní a krajské soudy).

Vývoj a zavádění systémů elektronizace justice patří do komplexního plánu reformy justice v ČR. Odborníky ministerstva spravedlnosti byl proto za připomínek čelních představitelů justice, jakož i vedení komor ostatních právnických profesí, připraven komplexní materiál, který detailně analyzuje problémy a nabízí věcná řešení. S ohledem na jeho obsáhlost a specifika vysoce odborného textu, byly následně separovány základní pilíře navrhovaných reformních změn, které byly předkládány vládě v koncentrované

podobě.¹¹⁵ Materiál obsahuje shrnutí rozsáhlejšího odborného materiálu spolu s jednotlivými fázemi a cíly reformy justice.¹¹⁶

4.1. OBECNÉ POZNATKY Z DOSAVADNÍHO VÝVOJE ELEKTRONICKÉ EVIDENCE TRESTNÍHO ŘÍZENÍ

Celkově lze konstatovat, že systémy fungují dobře. Stále se však hovoří o jednodušší a efektivnější cestě sběru, třídění, předávání a vyhodnocování dat. Ideálním stavem se zdá být situace, kdy by byl jen jeden funkční informační systém, vše by bylo řízeno z jednoho centra a systém by byl plně provázán. Dosáhlo by se lepší, pružnější a bezproblémové spolupráce mezi jednotlivými subjekty.

Každá trestní věc začíná u policie. Podle závažnosti přejde buď na okresní, nebo krajské státní zastupitelství a podle příslušností k příslušnému okresnímu či krajskému soudu, kde je tato věc rozhodována. Policie i Ministerstvo spravedlnosti si přirozeně uvědomují tuto posloupnost a nezbytnou činnost, kterou vykonává policie jako primární servis pro orgány činné v trestním řízení. Snahou všech zúčastněných proto je, aby byl systém precizní a bezvadný.

Hledají se řešení, jak překonat současné problémy týkající se provázanosti a jak tuto provázanost nastavit. Elektronické trestní řízení je prvním projektem, který se o to jistým způsobem snaží.

I po dlouhodobém testování a provozu všech souvisejících systémů zde zůstává velmi aktuální a složité téma, a sice propojení složek policie, státního zastupitelství a soudů.

---

¹¹⁵ Pozn. je nutné si uvědomit, že koncepce nesměřuje jen k soudům a státním zastupitelstvím, ale také k ostatním právnickým profesím a především k samotným občanům. Jak vyplývá z průzkumů veřejného mínění, přetrvává nedůvěra veřejnosti v řádný způsob realizace zásady právního státu v České republice, která je nepřímo podporována mnohdy nízkými populistickými kroky ze strany politické opoziční reprezentace. Více viz. Karabec Z. a kol.: Trestní politika a její realizace v oblasti trestní justice. Příloha č. III. Koncepce reformy justice v letech 2008 až 2010, Studie IKSP 2007

¹¹⁶ Pozn. za cíle si reforma justice klade zejména to, aby byla:
efektivní – má se zabývat pouze těmi činnostmi, jež náležejí její ústavní funkci nositele ochrany práv,
pružná – reagující na proměny společenského a hospodářského života, proces globalizace a evropské integrace, svou činností se na těchto procesech sama podílí,
rychlá – rozhoduje rychle, bez průtahů a celkovou délkou řízení není brzdou hospodářského rozvoje,
levnější – pracuje efektivně a rychle, vzrůstá tak „produktivita práce“ –za nižší náklady je poskytnuta daňovému poplatníkovi stejná služba,
kvalifikovanější – rozhodující soudci nejsou pouhými úředníky na vyřízení věci, ale odpovědní činitelé úplně a všestranně posuzující předloženou věc.

V této oblasti dochází často k nutným improvizacím. V některých případech existují neformální dohody o elektronické podobě předávání významných dat.¹¹⁷ Ze strany státních zastupitelství je tento postup kvitován, neboť šetří spoustu práce a může přispět k lepší kontrole a dozoru nad konkrétní trestní věcí. V důsledku těchto dohod došlo ke zkvalitnění práce.¹¹⁸ Oproti předešlému systému předávání dat tím vznikají velké úspory poštovního, balného, hovorného apod.

Významné kroky k úplné elektronizaci a propojenosti všech evidencí byly učiněny v rámci justice. Za poslední rok bylo spuštěno mnoho systémů, další projekty jsou ve finálních fázích přípravy.¹¹⁹ Zejména soudy mají enormní zájem na takovémto propojení jejich vlastního systému s policejním systémem. Významným způsobem by to přispělo ke zjednodušení a zrychlení práce soudce. Nemalý přínos by toto propojení mělo i pro zrychlení dostupnosti u požadované kriminální statistiky.

Zajímavý experiment v provázanosti jednotlivých složek, který se v tomto prostředí osvědčil a dle potřeby se opakuje, se odehrává při vybraných utkáních na fotbalových stadiónech. Některé prvky, které se osvědčily, se později začaly plně promítat do praxe v rámci systému elektronizace justice. Nyní je např. umožněn vybraným složkám on-line přístup k rejstříku trestů, ale i k dalším databázím jako např. do evidence stíhaným osob.

Dojde-li v budoucnu k plnohodnotnému a bezpečnému propojení všech vybraných databází, složek a institucí, které budou moci rychleji a lépe komunikovat, zkrátí, zkvalitní a zefektivní se tím trestní řízení.

Problematickými body při vývoji obou systémů bylo také zajistit rychlé a přesné zpracování a přenesení podnětů od samotných pracovníků jednotlivých evidencí k vývojovým pracovníkům a následná aplikace těchto zpracovaných podnětů do praxe. Nutno zdůraznit, že se v tomto ohledu již dlouhodobě vyvíjí obousměrné aktivity, jež přináší výsledky. Oba systémy jsou uzpůsobeny pro vkládání konkrétních podnětů od pracovníků kriminální statistiky. Ti mají následně možnost zjistit, jakým způsobem a kdy byl jejich podnět zpracován a s jakým výsledkem.

---

¹¹⁷ Pozn. např. v trestních věcech je s některými státními zastupitelstvími a soudy zcela neformální dohoda o tom, že dostane-li se na soud spis o velkém rozsahu, je s ním též tento spis předáván i na CD.

¹¹⁸ Pozn. to potvrdil např. i předseda městského soudu v Praze JUDr. Jan Sváček na konferenci o elektronizace justice konané v roce 2008 v Brně.

¹¹⁹ Pozn. novinky v elektronizaci justice jsou popsány v kapitole 4.3.

Na základě takovýchto podnětu bylo pro potřeby sjednocování činností a usnadnění práce s přílohami elektronický spisů např. upuštěno od výroby běžných, filmových fotografií. Podmínkou takového radikálního přechodu k digitální fotografii je jednak řádné technické vybavení a školení pracovníci, neboť nejde jen o samotné fotografování, ale i o odpovídající způsob vkládání pořízených fotografií. Stále se ovšem musí plnit platné podmínky v tom směru, a sice, že v jednom vyhotovení je vytištěna fotodokumentace v tzv. Indexprintu, která je založena do trestního spisu a k tomu je zároveň přidáno CD, kde si může příslušný státní zástupce a soudce otevřít dokumentaci a může s ní pracovat. Jakýkoli detail lze samozřejmě zvětšit či zmenšit.

4.1.1. ZKUŠENOSTI S ELEKTRONICKÝM TRESTNÍM ŘÍZENÍ POLICIE ČR

Od 1. 1. 2008 došlo v evidenčně statistickém systému vedeném policií k významné změně. Zavedení zkušebního provozu systému ETŘ bylo důležitým krokem pro trestní řízení i kriminální statistiku. Evidence se nyní vede výlučně v elektronické podobě.¹²⁰ Před zavedením tohoto systému probíhalo předávání všech relevantních údajů pomocí zastaralých technických prostředků (psacích strojů, počítačů různé kvality a stáří, různých programů apod.).

Významným posunem, který s sebou přineslo zavedení a modernizování informačního systému ETŘ u policie je skutečnost, že skončila doba nekonečného kopírování papírových policejních spisů a s nimi spojené nákladné manipulace. Tím se také snižuje riziko ztráty dokumentů, které bylo velmi diskutováno.¹²¹ Přesunem evidence výlučně do elektronické podoby ubylo papírování, systém přenosu dat se maximálně urychlil, neboť doteď se musel formulář vyplnit, vytisknout a pak teprve odeslat na pracoviště statistiky. Výrazným způsobem se tím ulehčila práce zvláště policistům z obvodních oddělení. Došlo též k drobným úpravám formulářů. Kritika předcházejícího systému vyplňování

---

¹²⁰ Pozn. jak již bylo uvedeno v kapitole 3, je tento upravený systém ve fázi zkušebního provozu. Jen těžko si však lze představit, že by se systém vracel do své původní podoby, kde by se nevyužívaly současné technické prostředky, resp. využití počítačů a elektronické vedení pomocí internetových sítí. Jde spíše o to prověřit ve zkušebním systému případné nedostatky v přímém provozu a na základě získaných poznatků systém pro další potřeby vylepšit a vydat jednotné metodické pokyny pro vedení tohoto způsobu evidence. V současné době se vyhodnocují poznatky z více jak ročního zkušebního provozu. Na základě těchto poznatků budou stanoveny další kroky ve vývoji systému elektronického řízení.

¹²¹ Viz. příspěvek Plk. Petra Přibyla, ředitele východočeské Krajské správy Policie České republiky na konferenci na téma Elektronizace justice konané v Brně 2008, před ním na toto téma hovořil již v dubnu 2007 i ministr spravedlnosti JUDr. Jiří Pospíšil na konferenci o moderních informačních technologiích v Hradci Králové.

údajů vycházela z poznatku, že údaje pro evidenci statistické kriminality vyplňoval každý po svém, často nepřesně či nedostatečně. Nyní policisté např. na obvodním oddělení případný trestný čin pouze zaevidují vyplněním zdrojového formuláře - Hlášení o zahájení úkonů trestního řízení. To museli ostatně policisté na obvodě činit i doteď. Sepíše např. o jaký čin se jedná, kde k němu došlo, kdy k němu došlo, kdo je případně poškozený, kdo je podezřelý, aby měli toto jednání doloženo pro státní zastupitelství. Statistickým vykazováním, zpracováváním apod. se už dále zabývat nemusí.

Okresní policejní správy se mohou plně soustředit na svou práci, školení pracovníci vědí přesně co a jak vykazovat. Ve statistické evidenci došlo k redukci případných chyb a nedostatků a tím k celkovému zkvalitnění evidence. Nikoli nepodstatným pozitivem této změny je i snížení nákladů za odesílání dat, šetření nákladů na dříve používaný papír na formuláře a též ke snížení časové náročnosti zpracování. Tím došlo i ke zvýšení spokojenosti na Krajských policejních správách, které evidenci z okresních správ přebírají.

Současný systém provozu ETR pracuje plošně ve všech krajích a lokalitách, systém propojuje více než 1500 pracovišť v on-line režimu na vlastní intranetové síti. K systému je zavedena technologická podpora a jednotné úložiště dat.

I přesto, že se objevily jisté chyby v zabezpečení, je nutno uvést, že se systém po dobu svého dosavadního zkušebního provozu ukázal v mnoha ohledech jako stabilní a kvalitní. Ochrana proti útoku zvenčí se zdá být dokonalá, jedná se totiž o interní síť, která je od jakékoli externí sítě oddělená. Interní síť má své logické důvody, neboť jakýkoli přístup zvenčí by znamenal permanentní ohrožení důležitých údajů. Policie se prozatím z bezpečnostního hlediska brání spojení s vnějším světem. Tyto obavy vychází z důvodu, že i jeden otevřený bod, jímž by se systém zpřístupnil vnějšimu světu, by mohl znamenat velké ohrožení bezpečnosti choulostivých dat.¹²² V současné době je možné jen vnitřní propojení dat v rámci policie

Systém ETR se též ukázal jako dobrý hlídač práce odpovědných pracovníků. Jakmile se dnes některý z pracovníků přihlašuje do spisu, je v historii přístupu do spisu vidět jeho identifikační číslo, jméno, čas přístupu, provedená činnost ve spisu apod.

---

¹²² Pozn. jsou zde oprávněné obavy, že by mohlo dojít k naprostému a nezvratnému vyvedení dat z vnitřních sítí. I přes tyto úvahy zde zůstává i nadále teoretická možnost, že by toto mohl kdokoli udělat nyní i zevnitř!

Pro jednotlivé výstupy a přehledy nápadů trestné činnosti na okresních ředitelstvích je určena přesná hierarchie, který pracovník má do systému přístup a které úkony v něm může činit. Pracovník na okresním ředitelství, který přebírá údaje potřebné pro TSK, vidí v první řadě protokol o trestním oznámení a zahájení úkonů. To stačí k tomu, aby vyplnil formulář či přehled pro výstup, bez ohledu na to, co dalšího je ještě ve spise. Tyto základní údaje pak slouží i kontrolnímu orgánu.

V určené hierarchii má např. řadový policista přístup jen ke spisu, který mu byl přidělen. Právě on vyplní formulář, zavede do systému základní údaje a zůstane-li mu případ přidělen i nadále např. při vrácení věci, může učinit jakoukoli další změnu. Při kontrole údajů je ve formulářích vidět jednak jednacím protokol, co se dělo – které konkrétní úkony byly provedeny, kdo úkony prováděl, datum těchto úkonů, jak přesně např. znělo poučení apod. Vše je přehledně vidět i v časové ose.

Zároveň je zajištěno, že se nikdo z kolegů pověřeného pracovníka nedostane do příslušného spisu bez vědomí pověřeného pracovníka. To je možné jen v případech, pokud by třeba kolega předal přístup nebo se přidal do seznamu pověřených zpracovatelů.¹²³ Vedoucí má přístup do všech spisů svých podřízených a může veškerou popsanou činnost kontrolovat.

Nynější systém poskytuje řadu důležitých informací, které z něj lze na různých úrovních získat. Pracovníci, kteří s tímto systémem přímo pracují, se shodují na tom, že by bylo dobré, kdyby se mohlo časem z tohoto systému získávat snadněji ještě více potřebných informací.

Na počátku testování zde byla otázka, zda se bude na základě zkušebního provozu ETR vyvíjet systém nový, či zda se budou pouze zjišťovat a odstraňovat problémy a nedostatky, které se objeví po dobu zkušebního provozu. Po více než ročním ostrém testu v praxi lze konstatovat, že ETR obecně není špatným systémem, vážně se však uvažuje, že bude v budoucnu nahrazen.

---

¹²³ Pozn. tím odpadl známý neduh z praxe, kdy např. docházelo k tomu, že byl pracovníkem vytvořen výkaz o činnosti, který byl veden v papírové podobě a neshodoval se se skutečností. Nynější systém umožňuje tuto činnost přesně sledovat a kontrolovat.

4.1.2. ZKUŠENOSTI S INFORMAČNÍMI SYSTÉMY JUSTICE

Jedním z cílů při zavádění systému elektronizace justice bylo zrychlit a zpřehlednit informace o soudním řízení. Z ekonomického hlediska se předpokládalo, že vývoj a zavádění tohoto systému do praxe budou velmi nákladné, zároveň se však dobře vědělo, a praxe to ukazuje, že se tato investice vyplatí.

Zpočátku se justice zabývala elektronizací převážně civilní agendy. Byly tu však další složky, zejména policie, která projevila zájem o téma elektronizace svých systémů.

Vývoj elektronizace justice je provázán se snahou o větší transparentnost soudního řízení.

Souvisejícím kladným přínosem elektronizace justice je nižší ekonomické zatížení rozpočtů jednotlivých ministerstev, nejvíce v ohledu nákladů na pracovní síly a další technické složky a dříve užívaný technický materiál.

Se zaváděním systému elektronizace justice souvisí řádné ekonomické, prostorové, faktické, materiální i personální garance, tohoto systému.

Na soudech fungují v současné době pokročilé informační systémy, což umožňuje vedení spisů v převážné míře v elektronické podobě. Díky tomu se zvětšil objem a rychlost informací, které mohou jednotliví účastníci zjistit přes internet. Všechna rozhodnutí ukládána v elektronické podobě, lze se k nim kdykoli vracet a získávat z nich patřičné informace. To přispělo ke zrychlení a zprůhlednění řízení u soudů.

Se zaváděním plnohodnotného systému elektronické justice bylo spojeno očekávání, jak mohou být nové systémy užitečné soudcům, justičním profesionálům, i běžným lidem. S odstupem času se potvrzuje, že nové informační systémy přinesly mnoho pozitivního pro všechny zúčastněné.

Práce s počítačovými informačními systémy nyní umožňuje pracovat lépe s judikaturou a v rámci rozhodování tak mít dostupné všechny prameny a zdroje.

Systém je z hlediska řízení nastaven tak, že každý předseda okresního soudu má přehled o jakémkoli spise na tomto okresním soudu.¹²⁴

Krajský soud v Praze byl pilotním soudem pro zavádění systémů Epodatelny a Infosoud. Tyto systémy si kladou za cíl učinit justici přístupnější veřejnosti. Epodatelna má umožnit plnohodnotně podávat elektronická podání prostřednictvím elektronických formulářů nebo emailem. Výhodou by mělo být to, že všechna data, která podatel vypíše do elektronického podání, budou na soudech zužitkována. V rámci soudů by mělo fungovat předávání těchto dat do příslušných rejstříků. Dojde tím k úspoře času, práce i materiálu.

Infosoud má sloužit jako nástroj účastníkům řízení, aby si mohli ověřit v jakém stádiu je jejich věc u soudu, kde se zrovna nachází, zda je nařízeno jednání atd. Podmínkou bude znalost své spisové značky.

V současné době se pozitivním směrem posunula i problematika kompatibility elektronických rejstříků okresních a krajských soudů. Krajské soudy dlouhodobě testují předávání rejstříkových dat mezi okresními a krajskými soudy. Je zde snaha o zrychlení řízení, úsporu času a práce pracovníků.¹²⁵ Některé další zkušenosti budou rozvedeny v kapitole věnované problémům elektronických systémů.

Ministerstvo spravedlnosti stále rozvíjí možnosti propojení u vlastních evidenčních systémů i způsoby propojení s policejním systémem evidence trestné činnosti. Další výraznou aktivitou je velký projekt tzv. elektronizace justice – eJustice, se kterým je spojena celá řada zajímavých aplikací a systémů. Formuláře, se kterými se pracuje při evidenci v justici, jsou v mnoha případech velmi rozsáhlé co do možností zapisovaných údajů, doprovodných údajů, barevného rozlišení, doplňků v podobě elektronického vkládání dalších údajů, automatického předvyplňování atd. Celkově nelze než konstatovat, že justiční systém je mnohem propracovanější a složitější než je tomu u policie. Nutno uznat, že tato potřeba rozsáhlého a propracovaného systému vychází z úkolu justice při plnění jejího poslání.

---

¹²⁴ Pozn. děje se tak pomocí tzv. rejstříků. Lze tím lépe zabránit ztrátě spisu, lze dohledat- kdo s daným spisem pracoval naposledy apod.

¹²⁵ Pozn. podstatným rysem je to, že budou posílána nejen rejstříková data ale i textové soubory např. rozsudky ve věci apod.

4.2. ELEKTRONICKÉ TRESTNÍ ŘÍZENÍ - ANALÝZA DALŠÍHO VÝVOJE

Vývoj a analýzu ETŘ provádí odbor systémového řízení a informatiky Policejního prezidia. Pro další kroky ve vývoji systému využívá zkušenosti ze zkušebního provozu a vývoje informačního systému ETŘ. Výchozím bodem tohoto systému je fakt, že všechna prvotní data jsou pořizována policií. Data zaznamenaná v ETŘ musí přejít na státní zastupitelství, ve valné většině potom následně, pokud jsou splněny všechny podmínky, na soudy.

Po více než ročním zkušebním provozu systému ETŘ, kooperujícím se systémy justice, se nabízí se dvě logické možnosti budoucího vývoje. Zachovat současný systém, který se bude časem vylepšovat a přizpůsobovat více potřebám praxe nebo vybudovat systém nový. S tím je spojen i rozvoj informačních technologií elektronického řízení.

Spolupráce ve vývoji systému mezi Ministerstvem vnitra a Ministerstva spravedlnosti probíhá. Bez řádné komunikace by řešení této problematiky nebylo možné. Společný systém elektronického trestního řízení je první meziresortní projekt (dříve byly všechny projekty čistě resortní). Základem bezvadně fungujícího projektu je věcná diskuze a snaha odbourávat všechny komunikační překážky. Policie v rámci analýzy digitalizuje všechny dokumenty a spolupracuje se státními zastupitelstvími. Způsob komunikace (spolupráce) systému ETŘ se systémy justice má však nadále svá omezení.¹²⁶

K odpovědné analýze budou využity všechny poznatky, které jsou k dispozici. Ze zatímních zkušeností lze potvrdit, že jsou vesměs pozitivní jak v rámci policie, tak v rámci státního zastupitelství. Dosavadní výsledky již přinesly řadu poznatků, jak některé procesy lépe nastavit, jaké jsou omezující faktory apod.

Na základě těchto dosavadních poznatků bude v dalších obdobích nejprve nutné revidovat dosavadní systémy, nastavit vhodnou variantu a určit řádné standardy, aby byla zajištěna, stabilita, efektivita a celkově bezproblémový a bezpečný přenos dat.

---

¹²⁶ Předávání dat přes USB porty (pomocí tzv. Flash disků) nebo kurýrem na CD je možné v rámci pilotního projektu. Procesní analýzy zjišťují, co a jakým způsobem funguje. Již dnes je ale zjevné, že není možné, aby tento systém fungoval v globálním měřítku v ČR jako standard.

Než se však projeví požadované výsledky, bude to znamenat ještě mnoho systematické práce. Navíc s modernizací stávajících a s příchodem nových informačních technologií je třeba mít stále na mysli efektivitu systému, který musí umět reagovat i na tyto skutečnosti. Vlastnost systému přizpůsobovat se novým věcem bude základní podmínkou jeho stability a efektivit.

Předpokladem dalšího rozvoje je vznik pracovních skupin u všech projektů, které se budou zabývat přímo těmito projekty. Musí se jednat o aktivní účast všech složek. Nelze ponechat vše jen na Ministerstvu spravedlnosti jako gestorovi a Ministerstvu vnitra jako spolupracujícímu orgánu. V opačném případě by mohlo dojít k prodloužení procesu a vzniku mnoha variant. Plná spolupráce všech zainteresovaných složek bude proto nezbytným a velmi potřebným krokem.

Stav současného systému umožňuje běh dílčích pilotních projektů. Nastavená spolupráce, byť je v mnoha ohledech provizorním řešením, velmi usnadňuje práci. S ohledem na bezpečnost však stále existují obavy z rozšíření funkčního a personálního využití tohoto systému. Následně by to mohlo vést k nahrazení stávajícího systému jiným, bezpečnějším a funkčnějším, a tím ke spojení všech složek do nového, jednotného systému.¹²⁷

Policie je jednou ze tří součástí celého systému a je jasné, že pro řádné předávání údajů o trestním řízení bude muset existovat funkční provázanost. Jelikož stojí za začátku cesty zaznamenávání a následného předávání důležitých údajů kriminální statistiky, musí výměna dat mezi jednotlivými složkami systému probíhat na základě jednoznačně určených pravidel.

Systemy, databáze a archivy jednotlivých složek budou nadále fungovat samostatně a musí mít vlastní ochranu dat. Zároveň ale budou mezi nimi probíhat výměny dat na základně jednoznačně určených postupů, pravidel a oprávnění.

---

¹²⁷ Pozn. nejprve se však počítá s dobudování stávajícího informačního systému, který bude splňovat všechny podmínky, které jsou praxí vyžadovány a bude zbaven překážek a chyb, které dosavadní praxe ukázala. Následně bude plnohodnotně dotestován na policii, na státních zastupitelstvích a soudech.

Dalším předpokladem efektivního systému elektronického trestního řízení je napojení Rejstříků trestů, Evidence stíhaných osob, Centrální evidence obyvatel na tento informační systém, v online režimu pro jednotlivé složky.¹²⁸

V současné době se rozšiřuje využití rejstříku trestů na mezinárodní úroveň tak, aby fungovala výměna dat s jednotlivými státy. Stav, kdy nekooperují jednotlivé systémy, ať už státní či mezistátní, prodlužuje řízení.¹²⁹ Snahou je zamezit takovému protahování a tím zefektivnit systém předávání dat.

Vedle úvah a praktických kroků k vývoji jednotného elektronického trestního řízení se musí samozřejmě neustále zlepšovat i stávající prostředí, s čímž souvisí i propojování systému v rámci Ministerstva spravedlnosti. Bylo dokončeno propojení okresních soudů a okresních státních zastupitelství, což nyní umožňuje efektivnější předávání dat. Následně se musí propojení systému rozšířit do celého resortu, aby propojenost byla úplná. To je cesta ke zrychlení, zefektivnění řízení i předávání dat. Touto cestou je přenos bezpečnější a přináší též pozitivní ekonomické dopady.

Sběru poznatků ze zkušebního provozu ETR v rámci policie a poznatků Ministerstva spravedlnosti s jejich vlastním systémem se v poslední době věnuje velká pozornost. Přínosným prvkem při řešení problému elektronického trestního řízení resp. propojení obou samostatných systémů policie a Ministerstva spravedlnosti je aktivní a široká diskuze, která probíhá za účasti soudců, státních zástupců, policistů, právníků, justičních a policejních informatiků, zástupců resortu vnitra a spravedlnosti, notářů, exekutorů, advokátů a dalších příbuzných povolání, ale také novinářů a dalších vážných zájemců o modernizaci české justice.¹³⁰

---

¹²⁸ Pozn. u rejstříku trestů došlo k tomuto propojení a využití již během provozu zkušebního provozu ETR. Zároveň byl Rejstřík trestů přidán jako komponenta CZECH Pointu, čímž se rozšířily možnosti jeho využití.

¹²⁹ Pozn. čekání na data, která existují v nějakých databázích a přitom se muselo zdlouhavě podávat žádosti písemně nebo případně lépe elektronicky žádat a následně je po nějakém týdnu či měsíci obdržet písemně zpět je věcí zcela nepraktickou a neadekvátní.

¹³⁰ Pozn. velkou práci v tomto ohledu odvádí spotřebitelská organizace Zákazníci české justice ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti České republiky. Opakovaně uspořádávají veřejná setkání na toto téma. Cílem těchto setkání je vytipovat problémová a kritická témata modernizace české justice. Pokusit se o vyvolání veřejné debaty, která by napomohla nalezení shody a k jejich řešení. Pomoci soudům, Ministerstvu spravedlnosti a dalším institucím získat podporu veřejnosti. Připravit agendu pro větší další e-justiční debaty. Nabídnout justičním profesionálům a dalším institucím možnost podílet se na přípravě témat pro toto setkání. Přiblížit justičním profesionálům zkušenosti a názory zákazníků justičního systému.

Jednotné elektronické trestní řízení je jednou z priorit vlády¹³¹, je zahrnuto do projektů, které jsou financovány v rámci EU. Prvotní investice budou poměrně velké, v budoucnu se však vyplatí.

4.2.1. PREFERENCE VÝVOJE NOVÉHO INFORMAČNÍHO SYSTÉMU

Za dobu zkušebního provozu informačního systému ETŘ je již nasbíráno mnoho zkušeností a poznatků. V řešení otázky preference nového informačního systému či zachování stávajícího systému, vyplývá z vyjádření odboru systémového řízení informatiky Policejního prezidia spíše sklon k vývoji nového informačního systému. K tomuto vede tento odbor několik důležitých poznatků.

Systém evidence trestního řízení začal vznikat a byl vytvořený pracovníky Městského ředitelství policie v Brně. Tento systém je poplatný jak místu svého vzniku, tak době, kdy začal vznikat. Jako každý informační systém má své limity. Požadavky z hlediska možných uplatněných technologií jsou dnes daleko širší, stejně jako požadavky na samotný systém.

Důležitou záležitostí při využití údajů z ETŘ je vytěžování příslušného elektronického spisu, kde příslušný pracovník provádí analytickou činnost, která je zaměřena na stopy, expertizy, znalecké posudky, výslechy, informace z technického zabezpečení, ohledání místa činu z plánek a další písemné dokumenty.

Jednou ze zákonných povinností police je předcházení trestné činnosti. Policie potřebuje k této činnosti provádět analýzu údajů získaných nejen v rámci trestního nebo přestupkového řízení, ale i v rámci vyhledávání latentní trestné činnosti. Aktivní práce s uloženými informacemi je pro tyto účely v rámci stávajícího systému velmi problematická.¹³²

V průběhu testování se jako jeden z největších nedostatků systému evidence trestního řízení ukázaly jeho nižší nároky na bezpečnost provozu. A to zejména z toho důvodu, že byl původně vyvíjen pro lokální využití a bezpečnostní nároky byly zvažovány v jiném než

---

¹³¹ Pozn. po březnovém vyslovení nedůvěry vládě nezbyvá než doufat, že bude prioritou i vlády nové.

¹³² Pozn. systém se velice problematicky přizpůsobuje novým potřebám, technologiím, špatně se mění i pracovní, datový model.

celostátním měřítku.¹³³ Data byla ukládána na jednom místě, krajské datové servery mezi sebou nebyly původně provázány atd.

Na celoplošné úrovni je v provozu mnoho informačních systémů, řada z těchto informačních systémů plní své úkoly izolovaně. Data se tak musí vkládat do více než jednoho systému. To je právě jeden z dalších důvodů, proč vše směřuje k vývoji jednotného komplexního systému. V nedávné době došlo k zadání veřejné zakázky na zpracování úvodní studie pro návrh dalšího postupu policie v této oblasti, resp. pro přípravu integrovaného informačního systému pro elektronizaci přestupkového, trestního řízení a souvisejících agend.¹³⁴

4.3. ELEKTRONICKÉ TRESTNÍ ŘÍZENÍ A DALŠÍ MEZIREZORTNÍ PROJEKTY

Vedle ETŘ, které je v gesci Ministerstva spravedlnosti ve spolupráci s Ministerstvem vnitra a policií je zde projekt elektronického správního řízení, které by také mělo využívat vlastní elektronický spis. Zatím existuje řada nedořešených otázek, jak přesně bude elektronický spis pojímán, co a jak ho bude tvořit. Zřejmě do jeho obsahu výrazně promluví již existující agendy. Nezbytná bude opět spolupráce Ministerstva spravedlnosti s Ministerstvem vnitra.

Další velkým projektem jsou datové schránky.¹³⁵ Doručování do datových schránek je nyní velmi aktuální. Datové schránky by měly přinést zrychlení doručování kvalifikovaným subjektům. V počátcích projektu byly velmi diskutovanými problémy záležitosti jako datový limit, kterým subjektům povinně přikázat elektronické schránky, jaké budou podmínky technického doručování, aby mělo všechny náležitosti doručení atd.¹³⁶

---

¹³³ Pozn. poznatky a zkušenosti z provozu všech pracovníků a zejména těch z Městského ředitelství PČR z Brna a v Hradci Králové budou jistě využity a vítány při přípravě komplexnějšího systému.

¹³⁴ Pozn. na celoplošné úrovni je v současné době v provozu dokonce více než 60 informačních systémů. Každý z nich řeší jistý úsek činnosti v rámci policie. Jak je uvedeno, bylo zadáno zpracování studie pro nový komplexní systém. Úvodní studie je již hotová. V současné době se bude analyzovat a staně se východiskem dalšího vývoje. Ministerstvo spravedlnosti zvažuje při vývoji komplexního systému využívání páteřní sítě komunikační infrastruktury Ministerstva vnitra, která je zakončena v jednotlivých sídlech okresních ředitelství Policie ČR.

¹³⁵ Pozn. jde o největší projekt v rámci tzv. e-governmentu.

¹³⁶ Pozn. řadu těchto otázek už řeší nový zákon č 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, který nabývá účinnosti od 1.7.2009.

Stejně jako u projektu ETR, je i v dalších projektech v rámci elektronizace justice nutná legislativní úprava. Pokud by legislativa nebyla na odpovídající úrovni, technické podmínky by neumožnily efektivní využívání této služby. Legislativa tedy musí jít ruku v ruce s technickým rozvojem informačních systémů. To je však velmi složitý úkol.¹³⁷

Dalším projektem je elektronická sbírka. Sbíрку zákonů vydávanou Ministerstvem vnitra známe prozatím výhradně v papírové podobě. Pro někoho může být často málo přehledná (např. když novely vycházející jen ve znění novely a ne v plném znění apod.). Projekt by měl směřovat k tomu, aby byla elektronická Sbířka zákonů k dispozici všem v elektronické podobě a tím se stala závaznou. Jedním z cílů vlády v rámci tohoto projektu je tedy existence přehledného uspořádání závazných právních předpisů, snadná orientace a snazší vyhledávání těchto předpisů.¹³⁸

V návaznosti na tento projekt by měl fungovat projekt Judikatura, který se testuje na Ministerstvu spravedlnosti. Měl by sloužit jak veřejnosti, tak zejména soudům, aby měl každý soud aktuální a rychlý přehled judikatury a to nejen nejvyšších soudů, ale i ostatních soudů.¹³⁹

Přínosným projektem se dále jeví i projekt, který souvisí s elektronickou sbírkou zákonů a tím je elektronická legislativa. Jeho záměrem je, aby celý legislativní proces, který je mnohdy nepřehledný a to někdy i pro samotné poslance, neboť se často musí orientovat v rámci různých pozměňovacích návrhů, připomínek, čtení a v rámci pozměňovacích návrhů na komisích, v klubech, výborech atd., byl pro ně samotné přehlednějším.¹⁴⁰

Pak tu je tu ještě projekt Czech POINT. Veřejnosti jsou jeho prostřednictvím poskytovány například informace z obchodního rejstříku, trestního rejstříku a z katastru nemovitostí. V rámci Czech POINTu by měl v budoucnu fungovat též Infosoud, což by mělo přinést větší využití elektronických podání, asistovaného podání pomocí elektronické podatelny na jednotlivých místech Czech POINTu.

---

¹³⁷ Pozn. důležitá je časová koordinace. Ideálním stavem není např. situace, kdy existuje zákon, který ukládá elektronické vedení agend, přičemž neexistují technické možnosti zákonnou úpravu naplnit. A naopak, kdy sice existují technické možnosti a zavedený systém elektronického vedení agend, ale legislativa toto využití neumožňuje.

¹³⁸ Pozn. po březnovém vyslovení nedůvěry vládě je otázkou, zda tyto cíle a projekty převezme stejně energeticky i vláda nová.

¹³⁹ Pozn. dalším ze sledovaných cílů je též snaha o odstranění, do určité míry občasného, regionální přístup k právním otázkám. Mělo by to pomoci soudům, aby věděli, že jiný soud už v této věci rozhodoval, proč a jak

¹⁴⁰ Pozn. elektronická legislativa by měla umožnit, aby bylo jasné, jaký je legislativní text, v jakém je stádiu, kde se nachází a v jakém znění i s odkazem na stávající legislativu. Aby se nestávala nedopatření, která se v případě legislativního procesu občas stávají.

Chystá se také zavedení základních registrů a propojení těchto registrů státní správy. Podmínkou projektu je bezpečná, rychlá komunikace registrů. To pomůže mimo jiné soudům při vyřizování jejich agendy a to hlavně v přístupu soudů ke všem údajům, které budou v rámci registrů online.

Nezbytnou součástí těchto projektů bude vyřešení způsobu elektronické archivace. S přechodem všech zmíněných agend do elektronické formy musí fungovat bezpečný elektronický archiv, úložiště elektronických dat, které bude zajišťovat uchování a správu těchto dat po nezbytnou dobu. Vyřešen musí být i problém s konverzí dat do budoucna.¹⁴¹

Při vývoji všech elektronických agend a vzájemné propojenosti jejich systémů se řeší otázka, který registr bude referenčním registrem. Toto jasné stanovení referenčního registru by mělo v případě změny v jednom z registrů zajistit automatickou změnu, opravu, doplnění, či jinou úpravu dat ve všech souvisejících registrech.¹⁴² Nejvýznamnějším se jeví registr osob, který zprostředkovává propojení obchodního rejstříku, živnostenského rejstříku s databází statistického úřadu a se systémem ARES¹⁴³, který vede Ministerstvo financí.

Časový harmonogram projektů je nastaven tak, že všechny tyto hlavní projekty, včetně elektronického spisu by se měly uskutečnit, do roku 2012. Životaschopnost projektů je navázána, kromě jiných zdrojů, i na financování z fondu EU.

4.3.1. SAMOSTATNÉ PROJEKTY MINISTERSTVA SPRAVEDLNOSTI

V rámci Ministerstva spravedlnosti běží dlouhodobě několik významných a zajímavých projektů. Jsou zde projekty, které se vyvíjí, testují či přímo plnohodnotně běží již řadu let. Vedle těchto projektů běží některé od roku 2007, jiné od roku 2008. V posledním období byl dokončen projekt Podatelny insolvenčního rejstříku a rejstříku trestů v napojení na

¹⁴¹ Pozn. s tím jak se budou vyvíjet informační technologie, je třeba zajistit, aby starší data byla možné konvertovat do nových systémů, aby byla využitelná i nadále. Tento technický problém bude muset být řešen v rámci celého projektu elektronizace veřejné správy. Legislativní úprava konverze je obsažena v zákoně č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, který nabývá účinnosti od 1.7.2009.

¹⁴² Pozn. v současné době už to v komunikaci některých agend probíhá. Je to postaveno na jednoznačné bázi, kdy právě registr osob propojuje, aktualizuje ostatní registry.

¹⁴³ Pozn. ARES - Administrativní registr ekonomických subjektů je informační systém, který umožňuje vyhledávání nad ekonomickými subjekty registrovanými v České republice. Zprostředkovává zobrazení údajů vedených v jednotlivých registrech státní správy, ze kterých čerpá data (tzv. zdrojové registry). Ekonomické subjekty, které z jakéhokoli důvodu nemají uvedené IČ a nelze je jednoznačně identifikovat, nemusí být zobrazené (nalezené).

Czech POINT. Od roku 2008 je tu projekt Infosoud a s účinností od 1. 7. 2008 elektronický platební rozkaz.

Prvním ze zajímavých projektů je Elektronický platební rozkaz, který umožňuje formulářová podání na soudy. Projekt je v podstatě teprve na počátku svého řádného použití. V současné době se dělá se vše pro to, aby fungoval bezproblémově. Některé funkční prvky, se kterými se v rámci těchto elektronických podání počítá, budou instalovány následně.¹⁴⁴ Připravuje se i elektronický spis platebního rozkazu a počítá se s možným elektronickým placením.

Další službou by měly být plnohodnotně fungující elektronické úřední desky soudů. V prvotní fázi bude vše probíhat stále duplicitně. Postupně se má přejít k tomu, že úřední deska bude pouze elektronická.¹⁴⁵ Elektronické úřední desky budou zajišťovat snazší vyhledávání dokumentů. Současná praxe papírových dokumentů na soudech není optimální ani pro soudy, ani pro účastníky a veřejnost. Vše bude muset samozřejmě probíhat v souladu se zákonem.

Pro rok 2009 se počítá s rozšířením funkčních možností obchodního rejstříku, online formuláře pro podávání změn, který by měl usnadňovat práci s obchodním rejstříkem pro soudy a ostatní uživatele.

Dále je zde projekt videokonferencí a to i přeshraničních videokonferencí. V rámci plánu se jednalo o jednu z priorit předsednictví České republiky Evropské unii (dále jen EU). Tento projekt má sloužit Ministerstvu spravedlnosti, ale i samotným soudům, státním zastupitelstvím, k zlepšení informovanosti jednotlivých složek.

V krátkosti ještě uvádím pro doplnění další službu a tou je insolvenční rejstřík, u nějž by mělo dojít k podstatnému zlepšení v rámci propojení se státy EU a to vzhledem k platným evropským předpisům, evropským směrnicím o insolvenčním řízení.¹⁴⁶ Zároveň bude probíhat zlepšování u elektronického rejstříku trestů v poskytování informací prostřednictvím datových sítí těm, kdo k tomu budou mít oprávnění. V rámci projektu

---

¹⁴⁴ Pozn. počítá se např. s možností přiložit důkazy v elektronické podobě v příslušných datových formátech apod.

¹⁴⁵ Pozn. pomocí elektronického úřední desky má být lépe jasné jaká usnesení a dokumenty byly na úřední desku dány, kdy tam byly dány, kdy byly sundány apod.

¹⁴⁶ Pozn. to by mělo napomoci informovanosti subjektů v rámci insolvenčního řízení (např. jak to vypadá se subjekty v rámci EU)

Czech POINT se bude pracovat na snadné dostupnosti informací pro oprávněné subjekty, na možnosti asistovaných podání prostřednictvím Czech POINTu atd. Dojde také k další etapě zavádění elektronického platebního rozkazu, vylepšením má ostatně projít celý systém portálu justice.cz.

Zajímavým projektem, který je i přes testování na Městském soudu v Praze stále na počátku svého vývoje a možnosti jeho plnohodnotného použití, je rozpoznávání a přepis mluveného slova na soudech. Tento projekt byl na žádost soudů upřednostněn a bude probíhat letos a v příštím roce. Projekt má umožnit automatické přepisování diktovaných dokumentů do elektronické podoby.

5. VYBRANÉ PROBLÉMY A MOŽNOSTI KRIMINÁLNÍ STATISTIKY

Studium nejrůznějších pramenů, rozhovory s pracovníky a odborníky pracujícími v systémech kriminální statistiky a možnost seznámit se s nejpodrobnějšími detaily systému, vedlo k postupnému odhalení problémů kriminální statistiky. Po jejich analýze lze poukázat na možnosti řešení, která by mohla systém kriminální statistiky zlepšit.

Významné poznatky pro tuto kapitolu přinesla zejména zjištění ze zkušebního provozu elektronického systému trestního řízení v rámci policie a z informačních systémů justice. V některých zmíněných případech byly za poslední období učiněny významné kroky, v jiných případech se stále o možnostech dalšího postupu diskutuje. Řada návrhů na zdokonalení kriminální statistiky vychází přímo z mých poznatků, ke kterým jsem došel studiem této problematiky a proniknutím do hloubky celého systému kriminální statistiky.

V úvodu této kapitoly se nejprve zaměřím na vybrané problémy kriminální statistiky samotné. Postupně se pokusím přiblížit další problémy spojené se sběrem, předáváním, archivací a prezentací získaných údajů. Při systematickém řešení těchto problémů by mohlo dojít ke zdokonalení práce s kriminální statistikou a zlepšení jejího využití. Výrazné zlepšení se očekává od celého projektu elektronizace justice. Konkrétní problémy kriminální statistiky spojené s elektronizací systémů policie a justice budou dále rozvedeny v následující kapitole.

5.1. ZÁKLADNÍ OMEZENÍ POZNÁVACÍ HODNOTY KRIMINÁLNÍ STATISTIKY

Omezení je dáno skutečností, že kriminální statistika je koncipována jako informace o činnosti instancí kontroly kriminality a teprve druhotně jako informace kriminologicky relevantní.

Základní hodnota získaných informací z kriminálních statistik spočívá v získání představy o trestné činnosti na daném území ve sledovaném období. Vychází se z celkových čísel zjištěných kriminálních činů. Z těchto údajů pak lze dále odvodit strukturu, dynamiku, případně tíži této trestné činnosti. Jako u každého statistického sledování se při sestavování výsledků vychází z dat, která mají od svého získání, zaznamenání, vyhodnocení a uvedení v oficiálním zdroji, značný časový odstup.

Současná snaha ve vývoji plnohodnotného elektronického trestního řízení a v možnostech propojení obou informačních systémů, pomocí nichž se sbírají, evidují, zpracovávají a předávají relevantní kriminalisticko-statistická data, vede právě ke zkrácení takového časového odstupu.

Aby měla navíc získaná statistická data skutečně relevantní význam, musí být při jejich získávání, zaznamenávání, předávání v rámci cesty evidenčním systémem, hodnocení a konečném zpracování pro výstupy, postupováno profesionálně, kvalitně, zodpovědně a dle předepsané metodiky. Případné chyby či nedostatky v tomto systému mohou vážně narušit vypovídající hodnotu kriminální statistiky. Za minulý rok se mi podařilo získat řadu důležitých poznatků a z nich vyplívajících návrhů na zlepšení současného systému sběru, evidence, předávání a vyhodnocování údajů, které jsou podkladem kriminální statistiky.

Existuje celá řada dalších vlivů, jež deformují statistický obraz zjevné kriminality. Jsou to hlavně legislativní změny. Kriminální statistika vychází z platné právní úpravy (formulace trestního zákona představují výchozí bod tzv. legální definice kriminality). Usuzovat na stav a strukturu kriminality v určitém intervalu lze jen tehdy, pokud nenastala změna trestního práva způsobila sama o sobě vyvolat pohyb statistických dat. Tento pohyb statistických dat není s legislativními změnami synchronizován, ale

projevuje se s určitým zpožděním. Dále lze uvést změny v trestní politice. Zde se zejména jedná o rozličný důraz kladený v tom kterém období na postih kriminality a jednotlivých trestných činů (např. hospodářsky a rasisticky motivované trestné činy). Jde o faktor intenzity trestního stíhání, který je velmi obtížně kvantifikovatelný. Jsou zde i změny ve způsobu statistického vykazování. Jde např. o okolnost, zda v případě souběhu jsou vykazovány všechny sbíhající se trestné činy či pouze nejzávažnější z nich apod. Seriózní použití kriminálně-statistických dat předpokládá jejich řádnou analýzu a interpretaci.

Významným zásahem do současného stavu bude nový trestní zákoník č.40/2009 Sb. Systém kriminální statistiky se bude muset co nejrychleji přizpůsobit nové právní úpravě. Na hodnocení, zda a do jaké míry se bude jednat o dopady způsobující pohyb kriminálně-statistických dat, si budeme muset počkat nejméně další rok (u čtvrtletního vyhodnocování statistických údajů kriminality), ne-li mnohém déle. V řadě ohledů nepochybně dojde ke ztížení porovnatelnosti sledovaných údajů v jednotlivých letech.

5.2. PROBLÉMY INTERPRETACE REGISTROVANÉ A LATENTNÍ KRIMINALITY

Existence latentní kriminality relativizuje všechny dostupné údaje o stavu, struktuře a dynamice kriminality. Také vývojové tendence kriminality, které jsou vyvozené z kriminální statistiky skutečné, lze považovat za indikátory vývoje kriminality skutečné pouze tehdy, zůstává-li relace mezi celkovou kriminalitou konstantní.

V důsledku zaměňování obou rovin pojmu kriminality, tedy kriminality zjevné a skutečné, dochází často k nepřesným interpretacím či omylům. K rozdílným výsledkům dospějeme též při posuzování registrované kriminality na jejích různých hladinách. Registrované trestné činy, objasněné trestné činy (za objasněný se považuje trestný čin v případě, že bylo vydáno usnesení o zahájení trestního stíhání osoby podezřelé z jeho spáchání a osobě podezřelé z jeho spáchání bylo sděleno obvinění), odsouzené trestné činy apod. Je třeba vidět, že zdaleka ne všechny případy přecházejí do pozdějších procesních fází, přičemž změny právní kvalifikace skutku během trestního řízení nejsou výjimkou. S určitým zjednodušením lze říci, že kvantitativní stránka kriminality je přesněji zachycena

ve statistice registrovaných trestných činů a stíhaných osob a kvalitativní stránka kriminality je přesněji zachycena v počtu odsouzených a jim uložených sankcích.

Z hlediska rozsahu a struktury kriminální statistiky můžeme říci, že tyto statistiky neodrážejí dostatečně dobře demografické vlivy. Může tak při jejich výkladu dojít ke zkreslování. A to např. při srovnání počtu trestných činů v jednotlivých krajích, kdy se vychází z celkového počtu trestných činů bez ohledu na skutečný počet obyvatel v takovém kraji. Mohlo by dojít k závěru, že ten kraj, ve kterém je policií registrován nejvyšší počet trestných činů, je více zatížen kriminalitou než ostatní, byť by šlo o kraj s mnohem větším počtem obyvatel oproti jinému.

Při popisu kriminality se tak zjišťuje tzv. intenzita kriminality. Ta je dána rozsahem kriminality v přepočtu na počet obyvatel na vymezeném územní. Intenzita (úroveň) je vyjádřena indexem (koeficientem). Získává se poměrem mezi počtem trestných činů k počtu obyvatel starších 15-ti let na vymezeném území. Index se vypočítává vynásobením údajů o rozsahu kriminality deseti či sto tisíci a jeho vydělením hodnotou vyjadřující početnost této populace. V poslední době se v zahraničí i u nás uvádějí indexy kriminality nejčastěji ve vztahu k veškerému obyvatelstvu v dané lokalitě (bez ohledu na věk). Dopad škodlivých vlivů kriminality na život společnosti, přiměřenost instancí kontroly kriminality, způsob a rozsah prevence, závažnost jednotlivých skupin a druhů trestné činnosti lze posuzovat zejména podle rozsahu trestné činnosti. Hloubku promoření určité populace či územní jednotky trestnou činností, úspěšnost omezování zločinnosti, účinnost užívaných forem a přiměřenost prevence pak lépe vyjadřuje úroveň trestné činnosti. Větší vypovídací hodnotu tedy zřejmě mají údaje týkající se úrovně kriminality.

Údaje o intenzitě vyjádřené v indexech jsou schopny upozornit na rozdílnou frekvenci registrované kriminality a nestejnou míru přítomnosti kriminogenních faktorů v jednotlivých územních jednotkách. Podávají přesnější přehled o kriminalitě než údaje o jejím rozsahu. Indexy mají tedy větší vypovídající hodnotu než absolutní čísla o stavu kriminality. Mají schopnost vyjadřovat skutečné vývojové trendy zjevné kriminality a signalizovat její budoucí vývoj lépe než absolutní četnosti, které jsou závislé na početních výkyvech a strukturálním pohybu v rámci populace. Indexy kriminality jsou ovšem vypočteny ve vztahu k obyvatelstvu bydlícímu na daném územní, avšak berou v úvahu i

trestné činy spáchané na tomto území jinými osobami. A naopak nezahrnují trestné činy spáchané obyvateli tohoto teritoria mimo ně.

V České republice se dají z publikovaných kriminálních statistik získat mimo jiné údaje o nestejně intenzitě registrované kriminality v jednotlivých krajích. A to z přehledu vydávaným Ministerstvem vnitra ČR nazvaným Indexy registrovaných trestných činů podle krajů.

Rozsah kriminality je dán počtem jednotek daného souboru, které znamenají výskyt trestné činnosti, tedy absolutními čísly (např. údaj registrovaných skutků v ČR v konkrétním roce).

Strukturu kriminality lze zkoumat dle věku a pohlaví pachatele, dle druhu kriminality, z geografického hlediska, případně též dle podílu recidivistů apod. V popředí zájmu společnosti jsou zejména závažnější druhy kriminality (jako např. vraždy, loupeže, sexuální kriminality apod.), které jsou vnímány jako závažnější porušení řádu ve společnosti, zejména pak individuálních práv. Při interpretaci informací o kriminalitě je velmi důležité zabývat se její strukturou také proto, že příčiny kriminality i typy pachatelů se u jednotlivých druhů kriminality mohou výrazně lišit.¹⁴⁷

Změnami ve struktuře, intenzitě a v rozsahu kriminality v delším časovém období se zabývá kriminální fenomenologie. Sleduje tak pokles, nárůst či stagnaci kriminality. Tyto trendy jsou pak kriminology vykládány v souvislosti se změnami ve společnosti. S tím úzce souvisí též zkoumání vlivu trestně politických přístupů na kriminalitu.

5.3. ARCHIVACE ÚDAJŮ

S případným zavedením elektronického předávání relevantních informací pro evidenci kriminality a všech dalších významných údajů pro trestní řízení se nabízí i možnost ke zlepšení archivace spisů. A to nejen spisu v papírové podobě, ale i nově zaváděných, moderních spisů elektronických. Obavy v souvislosti se ztrátami papírové podoby spisů

---

¹⁴⁷ Kuchta, J, Válková H. a kol.: Základy kriminologie a trestní politiky, Praha C.H. Beck, 2005, 1. vydání, str.124.

byly vyslovovány už minulosti.¹⁴⁸ Výsledky šetření systému archivace ukazují, že tento systém vykazuje ve věci zabezpečení vážné nedostatky.¹⁴⁹

U policie provádí archivaci spisů každé pracoviště okresního ředitelství a vede svůj archiv. Často je to vymezený prostor v budově ředitelství, kterým může být půda, sklep, či jinak určená místnost. Zabezpečení těchto místností je často nedostačující významu archivovaných údajů. A spoléhání na zabezpečení policejní budovy jako takové, či vstupní kontroly příchozích osob je též slabým prostředkem ochrany.

Nejde-li přímo o samotnou cílenou krádež celého spisu či snad jeho pokoutné vynesení mimo budovu, není při současném systému ani vyloučena možnost nepozorovaně vynést některou důležitou součást spisu z příslušné budovy při jeho přímém poskytnutí k prostudování. Kontrola celistvosti vráceného spisu je téměř nemožná stejně jako představa zevrubné kontroly osob opouštějících budovu.

Ohledně přímé práce se spisem obecně samozřejmě platí, že by se spisy vynášet neměly. Někteří s nimi ovšem pracují i doma a to hlavně v případech, kdy končí lhůta nebo je-li spis velmi rozsáhlý a je mu tak k řádnému nastudování nutno věnovat více času. Na obyčejné spisy přímý režim není. Jinak je tomu ovšem u spisů, které obsahují utajované informace. Režim takového spisu se potom řídí zákonem č. 412/2005 Sb. o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.

Pokud by došlo k úplnému elektronickému propojení kriminální evidence mezi policií, státními zastupitelstvími a soudy, mohly by se i spisy evidovat plně v elektronické podobě. V případě potřeby papírové formy spisu by nebylo žádným problémem potřebné části či celý spis vytisknout, předat apod. Z hlediska ochrany před případnou ztrátou spisu, resp. jeho smazáním z databáze, ke které by pochopitelně mohlo docházet při elektronické evidenci, by sloužilo zálohování takovýchto dat, systém přístupových kódů, evidence záznamů osob, které vstoupily do evidence apod.

Uvažovaný elektronický systém evidence spisů zajišťuje z hlediska bezpečnosti větší záruky. Ta je zaručena možností ověření a dohledání konkrétního času a osoby,-

---

¹⁴⁸ Viz. též pozn. č.121 (str. 71)

¹⁴⁹ Pozn. nejzávažnější zjištění ukázala, že ztráta papírové podoby spisu či některých jeho částí není nijak nemožnou záležitostí, ba naopak, jedná se v mnoha případech o velmi snadnou záležitost.

přihlašující se do systému za účelem nahlédnutí do spisu. Takovýto přístup bude mít svá přesná pravidla a podmínky.

Ostatně právě tímto směrem se ubírají současné úvahy nad zabezpečením většiny důležitých informačních systémů. V některých konkrétních postupech už se dokonce v přibližné podobě aplikují.

Spisy jsou standardně archivovány po dobu 10-ti let, nároky na prostor pro skladování spisů tak narůstají. Rozvoj záznamových médií a vzrůstající kapacity pro ukládání dat jistě poskytují už dnes možnosti a prostor pro takovouto evidenci.

Pro přechodnou dobu by se nabízela možnost opatřit spisy podobným systémem ochrany, jaký je praktikován k ochraně zboží v obchodech. Tedy čárové kódy, magnetické značky apod.

5.4. ÚPRAVY V TAKTICKO-STATISTICKÉ KLASIFIKACI

Takticko-statistická klasifikace (TSK) je soubor kódů, pod kterými je zaznamenávána kriminální evidence jak na počátku zařazování údajů do evidence tak při samotném konečném výstupu přehledu kriminality.¹⁵⁰

Případné úvahy o sjednocení těchto používaných číselných kódů s čísly příslušných paragrafů trestního zákona, resp. nahrazení TSK jen příslušnými paragrafy pro zaznamenávání, naráží spíše na skepsi příslušných pracovníků evidenčního systému. Jednak by došlo zřejmě k velkým zmatkům, přeškolení či přeučování se na nový systém číselného zaznamenávání, navíc i statistický výkaz kriminality za určité období vydávaný Policejním prezidiem je prováděn dle TSK.

Stálo by však alespoň za úvahu, zda při prezentacích výsledků kriminální statistiky více nepřipomínat u uváděných kódů TSK, které představují konkrétní trestný čin, i jeho konkrétní paragrafové označení v trestním zákoně. Domnívám se, že by stálo za úvahu zvážit vhodnost uvádění konkrétních ustanovení trestního zákona při prezentacích

---

¹⁵⁰ Viz. více k TSK v kapitole 3

výsledků kriminální statistiky vedle kódů TSK tak, jak je tomu např. v každoroční zprávě Ministerstva vnitra - Přehled kriminality. Zpráva obsahuje, vedle dalšího množství údajů, tabulku přehledu o počtu zjištěných a objasněných trestných činů v ČR v konkrétním roce a jejich meziroční změně vývoje. V prvním sloupci tabulky je uvedeno označení kódu dle takticko-statistické klasifikace, ve druhém sloupci příslušné ustanovení zvláštní části trestního zákona a ve třetím sloupci označení konkrétního trestného činu. Přehled je proveden pro všechny v něm obsažené trestné činy.¹⁵¹

Celkově lze říci, že systém TSK není špatným systémem pro statistické vykazování. Systém je stabilní a funguje spolehlivě. Při své práci jsem nenarazil na zásadní chybu tohoto systému. Ani příslušní pracovníci, kteří v rámci TSK vykazují, nemají větších námitek. Z hlediska snahy o hledání možností pro zdokonalení jde o obecný problém, kdy člověk, který s určitým systémem pracuje dlouho, si zvykne a není z pochopitelných důvodů změnám příliš nakloněn. To v dobrém slova smyslu komplikuje snahy při výzkumu možných mezer či nedostatků systému.¹⁵² Přesto je zde několik možností jak práci pracovníkům z TSK usnadnit a jak zapisované údaje o trestném činu či pachateli v předepsaných formulářích, z hlediska vypovídající hodnoty, ještě více precizovat. Případně tím také zpřesnit výsledky v evidenci.

Např. v evidenci o objektech napadení, či u předmětu zájmu pachatele. Předepsané kódy, pomocí nichž se zaznamenává, jsou poměrně jednoduché a poskytují málo prostoru pro přesnější zaznamenání skutečného napadeného objektu či konkrétnějšího zájmu pachatele. Nutno uznat, že jsou tyto kódy z hlediska zobecnění či zjednodušení dostačující. Ovšem při kódem nespecifikovaném objektu či předmětu, např. krádež reklamních materiálů, se musí pracovník řídit předepsanými kódy a může být bezradný kam přesně tento případ zařadit. Stálo by za úvahu do této části formuláře doplnit řádek s názvem „a další“, kde by nebyla stanovena konkrétní věc. Takovýto řádek by byl opatřen vlastním kódovým označením a dovolil by tak rozšířit stávající kategorie objektů či předmětů o nové. Bylo by možno se lépe přizpůsobovat skutečným a možnostem nově vznikajících předmětům či objektům, které přináší vývoj společnosti. Podobně by šlo postupovat i u zaznamenávání kriminality jako takové. To by odpovídalo i potřebám kriminologie, která musí reagovat na nové pojmy kriminality. Členěním kriminality podle

---

¹⁵¹ Viz. příloha č.3 (první stránka přehledu pro srovnání TSK a trestního zákona).

¹⁵² Pozn. zúčastnění pracovníci, kteří v systému TSK pracují delší dobu tak nepracují na návrzích ke změnám a tím zdokonalení systému, což komplikuje snahy při výzkumu možných mezer a nedostatků tohoto systému.

takticko-statistické klasifikace či podle hlav zvláštní části trestního zákona se totiž možnosti klasifikace kriminality ani zdaleka nevyčerpávají.

Nutno vidět, že v případě sjednocování systémů evidence policie a justice musí nakonec stejně dojít i k sestavení jednotného číselníku pro označování trestné činnosti.¹⁵³

Řešení této problematiky je stále aktuální. V současné době je třeba se při jejím řešení již plně zaměřit na nové znění trestní zákona č.40/2009 Sb, který nabude účinnost od 1. 1. 2010. Nový zákon přinese řadu úprav ve statistickém evidování trestné činnosti. K jistým úpravám dojde v samotné TSK. Změny se u vykazování trestné činnosti dotknou i zmiňované každoroční zprávy Ministerstva vnitra - Přehled kriminality.

5.5. PREZENTACE A ZPĚTNÁ VAZBA VÝSLEDKŮ KRIMINÁLNÍ STATISTIKY

Aby celá výše popsaná těžká a systematická práce s kriminální statistikou měla také svůj adekvátní význam, je potřeba mít možnost se zjištěnými údaji pracovat pro konkrétní účely. Celá dlouhá a složitá cesta od zjištění trestného činu až po jeho výstupní údaj v konečném přehledu si zaslouží mnohem více, než aby zůstalo u prostého číselného vyjádření. Řada příkladů, jak se s těmito zjištěnými údaji pracuje, byla již uvedena. Jsou však i další možnosti, jak využít výsledky kriminální statistiky. Stejně tak tomu je i v případě samotné prezentace výsledků práce policie. Ke zvyšování vážnosti a důvěry občanů v policii a k většímu ocenění její činnosti by mohla dobře posloužit právě vhodná prezentace údajů o její činnosti a dosažených výsledků v boji proti kriminalitě.

Dokonale fungující a pružný systém využití získávaných statistických údajů o trestných činech a pachatelích pro potřeby vyšetřování a prevence kriminality by byl velmi přínosný. A to systém, který by umožňoval pracovat se zjištěnými údaji v okamžiku, kdy je jich právě potřeba a ne až v momentě, kdy vyjdou v uceleném přehledu za určité období.

---

¹⁵³ Pozn. současný číselník používaný v rámci systémů justice je zpracován velmi kvalitně. Vychází z rozsáhlého seznamu právních předpisů a to nejen trestních. Tento seznam sahá až po říšské zákoníky. U každého činu je přesně uveden příslušný §, ve které hlavě toho kterého zákona se nachází, zda byl tento zákon novelizován, platnost tohoto zákona (od do) pro případy amnestie, šlo-li o úmysl či nedbalost atd.

S výsledky kriminálních statistik pracují odbory prevence kriminality. Výsledky preventivních opatření lze pak zpětně ověřit z kriminálních statistik. Případná preventivní opatření však nemusí pocházet jen z činnosti samotného odboru. Příkladem jsou stále se rozšiřující způsoby zabezpečení veřejných prostranství, ulic apod. pomocí kamerových systémů. Z porovnání nápadu trestné činnosti před a po zavedení kamerového systému lze odvodit úspěšnost takového preventivního opatření.

Rychlá zpětná vazba mezi získanými údaji kriminálních statistik pro potřeby právě řešených případů je důležitým pomocníkem při vyšetřování. Jisté prvky takového zpětné vazby se již samozřejmě objevují. Informace si ze získaných údajů kriminálních statistik mohou vyžádat sami kriminalisté při vyšetřování trestné činnosti. Zde sehrává významnou roli lidský faktor. Je na vyšetřovateli samotném, zda si takového údaje vyžádá. V případě dlouho trvajících vyšetřování pak případně na nadřízeném, který k takovému kroku vydá pokyn.¹⁵⁴

Možnosti zdokonalení lze spatřovat ve větší pružnosti zpětné vazby. Ideální by bylo, kdyby se potřebná a související data shromažďovaná v databázi kriminálních statistik dostávala do rukou vyšetřovatelů přímo a ne až na samotné vyžádání. Aby se předešlo zahlcení nepotřebnými údaji, bylo by nezbytné vypracovat propojený systém elektronického spisu. Z vložených údajů by bylo patrné, které případy daný kriminalista vyšetřuje. Dostávaly by se mu tak jen nezbytně nutné údaje související s jeho případem.

5.6. KRIMINÁLNÍ MAPA A INDEX TÍŽE

Jak je dále uvedeno též v kapitole 5.9., přispěla kriminální mapa potřebám občanů města v bezpečnostních i ekonomických otázkách jejich života. Sestavení konkrétních kriminálních map v ČR, které by byly přínosné nejen pro složky policie při pátrání či prevenci, ale i pro občany, není jistě nezajímavou záležitostí. Při dobré prezentaci a dostupnosti takovýchto údajů sloužících potřebám společnosti by mohlo dojít k lepšímu vnímání rizik spojených s páčáním trestné činnosti. A též např. k lepšímu odhadu v nastavení preventivních opatření.

---

¹⁵⁴ Pozn. tak tomu bylo např. na jednom ze severočeských okresních ředitelství. V případě opakujících se krádeží motorových vozidel, kdy výsledky pátrání byly dlouho bezvýsledné, došlo k tomu, že nadřízený orgán vydal pokyn vyšetřovateli, aby si ze statistických údajů vyžádal potřebné údaje. Policii k dopadení pachatelů pak jako vodítko posloužily údaje o nejčastějších místech, dnech či hodinách těchto krádeží.

Výchozí údaje pro sestavování kriminálních map poskytují zdrojové formuláře systému ETR. Další systém, který dobře doplňuje potřebné zdrojové údaje, je tzv. systém KSU.¹⁵⁵ Z nich se dá dobře vyčíst místo i druh trestné činnosti. Některé prvky takovýchto map se objevují přímo při vyšetřování kriminálních činů. Informace získané z kriminálních statistik mohou často sloužit už při samotném vyšetřování trestného činu. Na základně již spáchaných a dosud nevyřešených činů je tak často vytipována oblast, místo, den či čas, kde a kdy by mohlo dojít k dalšímu trestnému činu. Tyto údaje pomohou Policii při odhadu a nastavení správné takticko-pátrací strategie, která pak vede k dopadení pachatele.¹⁵⁶

Dobry systém sestavování přehledů a výběru zdrojových údajů pro vznik kriminálních map a jejich aktualizaci by byl nezbytným základem pro kvalitní vypovídající hodnotu těchto map.

Zajímavým a vypovídajícím přehledem by byl též index tíže vybrané kriminality, sestavený např. pro jednotlivé kraje, či velká města. Inspiraci bychom mohli čerpat z pokusu, který byl učiněn v USA. Výběr trestných činů pro sestavení takového indexu by mohl vycházet z nejčastěji se vyskytujících či nejzávažnějších trestných činů, případně kombinací obou možností výběru. Při hodnocení tíže se dá vycházet z názorů odborníků, policistů, kriminalistů, soudců, státních zástupců, psychologů. Otázkou je též zda a v jaké míře do hodnocení tíže zapracovat i názory laiků. Konkrétně každému trestnému činu by byl hodnotitelem, resp. příslušnou skupinou hodnotitelů stejného druhu, přidělen určitý počet bodů dle desetibodové stupnice. Součet bodů by se dělil počtem hodnotitelů, čímž by se získala průměrná známka za každou skupinu hodnotitelů. Další postup sestavení indexu by mohl spočívat v zprůměrnování průměrů získaných za každou skupinu hodnotitelů. Takto bychom zatím získali normovanou váhu závažnosti či tíže jednotlivých trestných činů.¹⁵⁷

---

¹⁵⁵ Pozn. KSU (Kriminalisticky sledovaná událost) dále jen KSU. Systém kriminální policie pro evidenci jednotlivých kriminálních událostí. Více níže.

¹⁵⁶ Pozn. často se takovýchto údajů využívá např. při opakujících se loupežných přepadení obchodů, benzínových stanic apod., dále při krádežích vozidel atd. Údaje získané ze zdrojových formulářů policie vyhodnotí, vytipuje nejčastěji se opakující lokace, den, případně též přesný čas, kdy už byly takovéto činy spáchaný. To poslouží jako důležitý prvek při pátrání po pachateli, či pachatelích. Viz příklad v předešlé poznámce pod čarou.

¹⁵⁷ Pozn. další indexování by pak mohlo probíhat porovnáváním násobků normované váhy závažnosti a počtu konkrétních trestných činů vůči všem trestným činům na daném území za konkrétní období.

System výběru trestných činů a hodnocení tíže těchto činů by musel vycházet z jednotného určení pro celou ČR. Nelze si představit, že by si každý kraj či město sestavovalo pomocí svých hodnotitelů svůj index tíže, který by se lišil od jiných měst či krajů. Výsledky by tak byly naprosto rozdílné. Pro lokální srovnání s předešlými roky by tento způsob sloužit mohl, ale pro celorepublikové potřeby porovnání tíže kriminality by to bylo naprosto nemožné.

Indexy mají obecně větší vypovídající hodnotu než absolutní čísla o stavu kriminality. Mohou lépe vyjadřovat skutečné vývojové trendy zjevné kriminality a signalizovat její budoucí vývoj. Indexy kriminality jsou vypočítávány ve vztahu k obyvatelstvu bydlícímu na daném území. Problémem z hlediska vypovídající hodnoty však je, že berou v úvahu i trestné činy spáchané na tomto území jinými osobami. A naopak nezahrnují trestné činy spáchané obyvateli tohoto teritoria mimo ně. Podobně tomu je při evidenci pachatele trestného činu u místa spáchání. Je tak na konkrétním místě započítán i čin pachatele, který má bydliště např. na druhém konci republiky. Pro konkrétní potřeby některých výstupů by ke zlepšení této situace pomohla přesnější práce s údaji o bydlišti pachatele apod.

Stejně tak dobře by se mohl využít princip indexování pro vyjádření konkrétních počtů trestných činů spáchaných osobami dle vzdělání, národnosti, věku apod.

5.7. PROBLEMATIKA OBĚTÍ

Při evidenci obětí zaznamenává policejní statistika oběti buď jednotlivě, nebo jako skupiny obětí (např. jedná-li se o větší případ). Následně je pak uveden počet obětí v těchto skupinách. Evidence a zpracování dat o obětech trestné činnosti (včetně jejich věku a pohlaví) jsou policií provozovány na základě metodiky dané nařízením Ministerstva vnitra č.42/2002, přičemž údaje o obětech pohlavního zneužívání, kuplířství, ohrožování mravnosti atd. v tomto rozsahu jsou sledovány od vzniku systému kriminální statistiky v roce 1974, od roku 2001 pak nově přibyly sledované kategorie - Komerční forma sexuálního zneužívání dětí (§ 242 a § 243 trestního zákona se zjištěným komerčním prvkem). Počty obětí obchodování s lidmi jsou policií registrovány dle § 232a.¹⁵⁸

---

¹⁵⁸ Pozn. Česká republika je na mezinárodní půdě často kritizována za nízký počet odsouzených osob a za nízké uložené tresty v souvislosti s obchodem s lidmi.

Oficiální kriminální statistiky neposkytují dostatek souhrnných statistických údajů o obětech trestných činů.¹⁵⁹ Ve statistikách soudů a státních zastupitelství nenalezneme téměř žádná relevantní viktimologická data. Bohatším zdrojem údajů je policejní statistika, která některé informace o obětech shromažďuje. Několik položek vstupního formuláře o trestném činu se vztahuje k tzv. objektům napadení resp. osobám, tj. k individuálním obětem trestného činu. Ohledně těchto osob lze ze statistických dat zjistit jejich pohlaví, věk některé sociální charakteristiky a dále následky trestné činnosti (úmrť, zranění, bez následků, jiné následky).¹⁶⁰

Pro potřeby řádné analýzy a srovnání dat však zdrojové formuláře nepostačují. Jsou totiž vyplňovány na počátku samotné evidence trestného činu a neumožňují dodatečné korekce např. o výši škody, které vyplynou z pozdějších informací. Nejsou tak zcela spolehlivým zdrojem potřebných informací o skutečném postavení oběti. Přesný počet obětí není možné ze statistik zjistit, protože v případech, kdy je skutkem napadena skupina čítající více než tři osoby, neumožňuje formulářový číselník skutečný počet obětí podchytit.

Dochází pak často k rozdílným počtům statisticky vykazovaných trestných činů a počtu obětí. Údaje o obětech nejsou policií zveřejňovány ve standardních ročních přehledech kriminality, lze je však získat ve vyžádaných nestandardních sestavách.¹⁶¹

Omezením trpí i výzkumy obětí trestné činnosti, z nichž se většina týká užívaných metod. Největší výhrady souvisejí s tím, že nepokrývají všechny relevantní věkové kategorie, obvykle jsou dotazovány osoby starší 15 resp. 16 let a stranou zájmu tak zůstává významná skupina dětských obětí. Další omezení vyplývá z toho, že se výzkumy nezabývají právníckými osobami jako oběťmi. Ty jsou totiž v některých oblastech kriminality zasaženy více než osoby fyzické.¹⁶²

---

¹⁵⁹ Oficiální přehledy týkající se obětí najdeme např. ve zprávě o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky vydávanou Ministerstvem vnitra, dále např. v práci nazvané Základní údaje o trestné činnosti v roce 2007 a její vývoj za 10 let vydané Policejním prezidiem ČR

¹⁶⁰ Srov. Novotný O., Zapletal J.: Kriminologie, ASPI, Praha, 2008, str. 149 a následující.

¹⁶¹ Pozn. mimo to např. podrobné vyhodnocení policejní statistiky o obětech za období 1996-2001 uskutečnila M.Martinková v publikaci Mezinárodní výzkum obětí trestných činů IKSP 2002.

¹⁶² Srov. Novotný O., Zapletal J.: Kriminologie, ASPI, Praha, 2008, 3. vydání, str. 149 a násl.

Postavení oběti může být do značné míry ovlivněno jejím vztahem k pachateli a vůlí ohlašovat trestný čin. Nejvýrazněji se to projevuje v případech domácího násilí, znásilnění, týrání apod.

Pro účely statistiky je u obětí vedeno věkové rozložení. U jednotlivce je tak třeba znát jeho rok narození. U pachatele trestné činnosti je shromažďovaných údajů o poznání více (jméno, věk, místo narození, příjmení, současná bydliště, atd.), jak už bylo popsáno u zdrojových formulářů.

Málo významné postavení oběti lze tedy vyčíst už ze samotného formuláře o trestném činu, kdy je pro účely statistiky vedena jen jako objekt napadení, nic víc než pohlaví, roku narození a případného následku se u ní neuvádí.

Řádného a odpovídajícího postavení oběti by se dosáhlo přesným např. vnitřním aktem či pokynem, který by umožňoval shromažďování údajů o oběti ve větší míře než je tomu dnes. To by umožnilo zlepšit rozsah údajů pro výzkumu této problematiky, pro nastavení příslušné prevence a pro možnost psychosociální pomoci. Stejnou pozornost by si zasloužil návod jak zacházet s osobními údaji obětí. Zda a v jaké míře jim tedy nezaručit větší možnost anonymity, což by mohlo vést k většímu počtu ohlašovaných trestných činů atd.

Problematika obětí je velmi významným tématem, které by si zasloužilo větší pozornost. Mělo by dojít ke zlepšení systému shromažďování údajů a z toho vyplývajících možností lepší analýzy pro všechny adekvátní potřeby výzkumu této problematiky.

5.8. MOŽNOSTI MEZINÁRODNÍHO SROVNÁVÁNÍ KRIMINALITY

Kriminální statistiky jsou pochopitelně sledovány i v ostatních zemích. Snahou srovnávání je zjistit jaká je registrovaná kriminalita, resp. jaký je stav a struktura kriminality v porovnání s ostatními státy. Toto srovnávání je pochopitelně velmi složité. Výchozím pojetím kriminality je legální definice jakožto souhrn jednání, které naplňuje

skutkovou podstatu trestného činu. Srovnávání kriminality naráží na problémy rozličné míry regulace společenských vztahů prostřednictvím trestního práva toho kterého státu.

5.8.1. OBECNÉ MOŽNOSTI SROVNÁVÁNÍ A JEJÍ PŘEKÁŽKY

V oblasti mezinárodního srovnávání, kdyby zjištěné a prezentované údaje skutečně měly odpovídající srovnávací hodnotu, narážíme stále na řadu problémů. Jisté opakované snahy o kvalitně zpracované kriminální statistiky se stále objevují, jejich počet se však nijak zásadně nerozšiřuje. Snadnější a přínosnější pro konkrétní potřeby výzkumu prevence kriminality se zdají být snahy o srovnávání kriminálních činností na menším mezinárodním teritoriu, jako např. v rámci sousedících států. I tyto konkrétní snahy se však musí vyrovnávat s řadou problémů.

Pro zásadní nesrovnatelnost trestních statistik z jednotlivých států lze uvést nespočet důvodů, které jsou vesměs známy. Tak např. zákonodárství jednotlivých států se od sebe dosti výrazně liší rozmanitostí druhů sankcí, dále tím, které instituci je svěřováno jejich ukládání (tentýž druh sankce může být ukládán v jedné zemi pouze soudem, ve druhé i prokurátorem, či státním zástupcem a ve třetí policií). Rovněž administrativní důsledky uložení sankcí, zejména zda jsou, či nejsou zaznamenávány do rejstříku trestů či do jiného obdobného úředního registru, nejsou identické. U mladistvých je situace ještě mnohem komplikovanější, takže srovnání tu je prakticky nemožné.

Při pokusech o zmapování oblastí, jako např. míra recidivy, doba strávená ve výkonu trestu narážíme na nedostatek porovnatelných dat. Průzkum údajů ukázal, že absolutní srovnávání by mohlo být zavádějící, ačkoli většina zemí shromažďuje zevrubná data týkající se trestné činnosti a trestního procesu. Hlavní rozdíly jsou v tom, jak je v jednotlivých zemích definován trestný čin, v trestním procesu samotném, v tom, jaké druhy trestů mohou být uloženy, i ve způsobu zachycování statistických dat. Je však možné identifikovat malou skupinu zemí, které mají definice shodné, či v širší skupině porovnávat trendy vývoje. K získání jasnější představy je samozřejmě třeba též prostudovat data týkající se systému trestní justice jako celku.

Pochybnosti o možnosti kvalitního srovnávání kriminálně statistických dat z různých států byly vyslovovány již v dávné minulosti. Tyto pochybnosti vyjádřil např. V. Solnář,

který se odvolával zejména na různá zákonodárství v jednotlivých státech, poukazoval též na nestejnou technickou úpravu zjišťování a sdělování statistických dat. Bral také v úvahu nestejnou míru latence a objasněnosti v jednotlivých státech, danou kvalitou a organizací bezpečnostní služby. Konstatoval, že nedobré výsledky v pokročilých státech jsou spíše dokladem vyspělosti bezpečnostní služby nežli vysoké zločinnosti.¹⁶³

Specializovaný orgán OSN dochází ostatně k obdobnému závěru o 61 let později. Bylo jím konstatováno, že země, které mají pečlivě vedeny záznamy, budou pravděpodobně považovány za země s nejvyšší kriminalitou, zatímco ve skutečnosti jsou pouze úspěšnější při odhalování a registraci trestných činů než mnohé jiné země.¹⁶⁴

I přes výše uvedená omezení a překážky mezinárodního srovnávání kriminality je však stála snaha o co nejlepší vypovídající hodnoty srovnávaných údajů velmi nutná. Přinejmenším by se snahy měly zaměřit na odpověď, jaký je stav kriminality a její kontroly v porovnání s kulturně a geograficky blízkými státy. Nejlépe lze tyto závěry činit hlavně ve vztahu k úžeji vymezeným a relativně srovnatelným složkám kriminality (např. trestné činy vraždy, loupeže, krádeže, vloupání, znásilnění) a jejich vývoji. V tomto ohledu je též nutné srovnání údajů oficiálních statistik se zjištěním viktimizačních studií, které slouží jako alternativní nástroj kriminologického poznání.

5.8.2. PŘEHLED KRIMINALITY PROVÁDĚNÝ PŘI OSN

Organizace spojených národů shromažďuje informace členských států o trestní justici od roku 1975. Analytické materiály OSN čerpají v novější době vedle oficiálních národních statistik též z viktimizačních studií, které jsou schopny signalizovat míru latence některých kategorií trestných činů a míru jejich oznamování občany. V rámci OSN též vzniká zpráva OSN o trendech kriminality a činnosti systémů trestní justice, která vychází ze zpracování a analýzy národních zpráv.

---

¹⁶³ Solnář V.: Zločinnost v zemích českých v letech 1914 – 1922 z hlediska kriminální etiologie a reformy trestního práva, Sborník věd právních a státních 1931, str.115 a násl.

¹⁶⁴ Viz. Trendy kriminality a trestní justice, 1970 – 1985, v kontextu sociálně ekonomických změn. Zjištění Druhého přehledu trendů vývoje kriminality, fungování systémů trestní justice a strategií prevence kriminality, vypracovaného Spojenými národy. (překlady zahraničních právních norem, mezinárodních dokumentů a dalších významných právních a kriminologických materiálů) Praha: IKSP 1997, str.9.

Při OSN působí Evropský institut pro prevenci kriminality a její kontrolu (HEUNI). V roce 1998 např. vydal publikaci nazvanou Zločin a trestní justice v Evropě a Severní Americe v letech 1990 – 1994. Tato publikace obsahuje zprávu o výsledcích analýzy dat získaných z odpovědí na dotazníky, které byly rozeslány jednotlivým členským státům OSN z Evropy a Severní Ameriky v rámci již pátého Přehledu OSN o trendech zločinu a činnosti systémů trestní justice za období 1990 – 1994 (dále jen Přehled). Další navazující publikace vydaná tímto institutem se nazývá Profily systémů trestní justice v Evropě a Severní Americe.

Přehledy zpracovávané tímto institutem vycházejí z dat kvantitativní i kvalitativní povahy, obsahují zejména statistický přehled o počtu trestných činů oznámených policii a tak policií registrovaných, o podílu objasněnosti registrovaných trestných činů, o počtech podezřelých a stíhaných pachatelů v jednotlivých stádiích trestního řízení, o trestech a jejich výkonu a posléze o nástrojích a prostředcích, jimiž v jednotlivých zemích disponují orgány systému trestní justice k plnění svých úkolů.

Při každém sestavování Přehledů se autoři potýkají se značnými potížemi, které vyplývají z těžké srovnatelnosti získaných dat. Další těžkosti jsou spojeny s chybějícími či chybnými odpověďmi v dotaznících, které jsou pro potřeby těchto přehledů vyplňovány v jednotlivých státech, popř. z toho, že některé státy na obdržené dotazníky nereagovaly či nereagují.

Kromě dat policejní trestní statistiky zasílaných jednotlivými státy, se berou též v úvahu výsledky mezinárodního viktimologického výzkumu. I přesto, že jsou viktimologické výzkumy připravovány vždy co nejseriózněji, je nutno chápat je jen jako určitý důležitý doplněk a korektor oficiálních trestních statistik. Jejich nevýhodou, snižující jejich validitu, jsou především značné metodologické těžkosti a hlavně značná míra subjektivity odpovědí respondentů, vědomé či nevědomé nepřesnosti, nesprávnosti, nedůvěra a omyly.

Autoři se ve výše zmíněném Přehledu OSN o trendech zločinu a činnosti systémů trestní justice za období 1990 – 1994 snažili o mechanický způsob výpočtů indexů, podle nichž stanovili pořadí jednotlivých států, pokud jde o stupeň jejich zamořenosti kriminalitou. Tento způsob se však nezdá být právě nejméně nešťastným.

V Přehledu byl uveden např. index trestných činů oznámených a registrovaných, index podezřelých na daný počet obyvatel, index trestně stíhaných, index obžalovaných, index zletilých osob odsouzených k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Pro porovnání a poznání trestní politiky jednotlivých států byl asi nejdůležitější index uvězněných osob na 100 000 obyvatel. Též uvedený index nástupů a přijetí do vězení je v tomto směru méně směrodatný.

Pro účely Přehledu byly sankce rozděleny do následujících kategorií: doživotí, tělesné tresty, tresty odnětí svobody (včetně kombinovaných trestů, kde jen část sankce zahrnuje odnětí nebo omezení svobody), kontrola na svobodě (včetně probace, odloženého a podmíněného odsouzení s dohledem), varování a napomenutí (včetně odloženého podmíněného odsouzení bez dohledu, podmíněného zastavení trestního stíhání a upuštění od potrestání), peněžité tresty a veřejně prospěšné práce.

Výše zmíněný Přehled ukázal, že trestní politika se vyznačuje značnými rozdíly mezi jednotlivými státy. Tak např. v některých státech je do vězení odsuzováno relativně málo osob, ale zato k delším trestům. V jiných je mnoho osob odsuzováno ke kratším trestům a posléze existují státy, kde dochází k odsuzování mnoha osob k dlouhým trestům.

Autoři Přehledu se střetávali s řadou stěžejích překonatelných a nepřekonatelných metodologických obtíží, které se snažili tu s větším, tu s menším zdarem zdolat. Jejich práce byla přes všechny nedostatky dalším krokem v procesu nekončícího přibližování objektivního poznávání skutečností důležitých pro kontrolu kriminality. Čísla, která byla předložena, mají sice toliko orientační charakter, ale to není málo. V každém případě totiž, byť v hrubých obrysech, poskytla přesnější a úplnější představu o soudobé situaci v dané oblasti.¹⁶⁵

5.8.3. ROČENKA (THE EUROPEAN SOURCE BOOK OF CRIME AND CRIMINAL JUSTICE STATISTICS)

V roce 1993 se nad návrhem Rady pro vědu Rady Evropy zaměřeným na sběr statistických dat v členských státech sešla skupina expertů. Práce na kompletaci dat a údajů o vývoji trestné činnosti v evropských státech původně probíhala pod záštitou Rady

---

¹⁶⁵ Srov. Osmančík O.: Institucionální kontrola kriminality v mezinárodním srovnání, časopis Kriminallistika č. 2/1999.

Evropy resp. její tzv. Evropské komise pro otázky trestné činnosti (European Committee on Crime Problems - CDPC). Nyní je tato činnost přidružena k Evropské kriminologické společnosti. Kompletování dat a údajů o vývoji trestné činnosti v evropských státech provádí a dále zpracovává od roku 1996 tzv. rozšířená skupina expertů na trendy kriminality a trestní spravedlnost, a to pod vedením profesora Martina Killiase z univerzity v Lausanne.

Sběr dat funguje na principu dodávání informací od více než 40 národních korespondentů. Ročenka (The European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics) je bohatým zdrojem dat pro komparativní výzkumy. Obsahuje statistické informace z policejních záznamů o evidovaných trestných činech a vyšetřovaných osobách, včetně procentuálního zastoupení žen, mladistvých a cizinců mezi pachateli, dále statistické sestavy státních zastupitelství - pouze do r. 2000 (stíhané a obžalované osoby, způsob vyřízení věci) a soudů (počty odsouzených, druhy trestů a jiných opatření, též např. údaje o délce trestu odnětí svobody), data týkající se vězeňské populace - údaje o počtu osob ve věznicích k 1. září každého roku - fixní statistika, a rovněž údaje o počtu osob, které každoročně nastoupí k výkonu trestu odnětí svobody - tzv. plovoucí statistika.

Oba druhy zmíněných statistik zahrnují procentuální údaje o osobách ve vazbě, ženách, mladistvých a cizincích. Sledovány jsou i údaje o počtu obecně prospěšných prací, uloženém dohledu, údaje o obětech a počtu policistů. Čísla jsou prezentována obvykle v přepočtu na 100 000 obyvatel nebo v procentech. Údaje se zpracovávají v pětiletých cyklech, naposledy se jednalo o období do roku 2003. Data do ročenky jsou doprovázena informacemi, definicemi a statistickými pravidly.

Skupina expertů, připravující Ročenku, přispěla k řešení problému, kterým jsou rozdílné definice trestných činů v Evropě, vytvořením tzv. standardní definice každého sledovaného trestného činu. Dále požádala národní korespondenty, aby přizpůsobili poskytovaná data a vysvětlili eventuální odlišnosti. Např. vražda (homicide) je definována jako úmyslné usmrcení člověka a čísla by měla zahrnovat i ublížení na zdraví s následkem smrti, euthanasii a usmrcení novorozence, naopak sem nespadá účast na sebevraždě.¹⁶⁶

---

¹⁶⁶ Diblíková S.: Evropské statistiky kriminality a trestní justice, Kriminalistika č. 6/2004.

5.8.4. STATISTIKA INTERPOLU

Důležitým nástrojem mezinárodního srovnávání kriminality je statistika Interpolu. Je vedena již od roku 1950 a byla tak jedním z prvních pokusů o získání přehledu vývoje registrované kriminality ve světovém měřítku.

Statistika je založena na shromažďování údajů od policí z jednotlivých členských států. Je publikována každoročně Generálním sekretariátem Interpolu v Lyonu. Statistické informace jsou uváděny v unifikované podobě a to vedle úhrnných hodnot též podle vybraných kategorií trestných činů. Uváděny jsou absolutní počty a indexy registrovaných trestných činů, míra objasněnosti a počty stíhaných (též z hlediska pohlaví a věkové fáze). Statistika je chápána spíše jako přehled o vývoji kriminality v jednotlivých členských státech nežli jako mezinárodní srovnání.¹⁶⁷

5.9. DALŠÍ MOŽNOSTI KRIMINÁLNÍCH STATISTIK V ČR

Kromě již zmíněných výstupů, jejichž hlavní smysl spočívá v prezentaci celkového stavu kriminality za sledované období na sledovaném území, potažmo pak dalších možných údajů, které lze z každého konkrétního přehledu vyčíst, je nutno vidět, že tím se význam kriminálních statistiky zdaleka nevyčerpává. Za celkovými výsledky se skrývá řada faktorů, které tyto výsledky utváří. Proto se provádí analýzy kriminality, vyhodnocují se příčiny a podmínky páchaní trestné činnosti. Těmito úkoly je pověřeno zejména Policejní prezidium, které na základě analýz předkládá příslušným orgánům státní správy návrhy na opatření. Na základě pravidelného vyhodnocování stavu kriminality a jejího předpokládaného vývoje stanovuje koncepci práce v oblasti boje s trestnou činností.

Při vyhodnocování stavu kriminality jsou v potaz brány souvislosti se společensko-ekonomickými změnami i změnami právního řádu. K tomu se využívají specializované policejní informační systémy, u kterých dochází k průběžnému vývoji a inovacím.

---

¹⁶⁷ Zapletal J. a kol. : Kriminologie, díl I. Obecná část, Policejní Akademie, Praha 2004, str. 31-32.

Nezpochybnitelný význam má kriminální statistika pro odbory prevence kriminality, které z ní vycházejí při stanovení návrhů, opatření, koncepcí a při své další činnosti.

Kriminální statistika může též přispět už ve svých počátcích při vyšetřování trestných činů. Nemusí se tedy jen čekat na konečné výstupy, ty analyzovat, vyvozovat závěry a pak reagovat vhodnými opatřeními. Zlepšování rychlé zpětné vazby mezi evidovanými údaji a potřebami při vyšetřování trestné činnosti je také jednou z možností zdokonalování systému kriminální statistiky.¹⁶⁸

Při sledování významu a možností kriminálních statistik narážíme na problém při srovnávání jednotlivých statistik policejních a statistik justičních. Chybí totiž jasné systematické řešení v přímém provázání obou systémů. Ve srovnání s výsledky kriminální statistiky v určitém roce nejsou statistiky vedené resortem spravedlnosti, který je gestorem statistiky státních zastupitelství a soudů, přímo srovnatelné. Důvodem je zejména časový odstup, někdy i víceletý, mezi ukončením konkrétní trestní věci v jednotlivých fázích trestního řízení. Policejní statistika jednotlivé případy zachytí na počátku trestního řízení, statistika soudní naopak až na jeho konci. Dalším důvodem je skutečnost, že v policejních kriminálních statistikách jsou evidovány i trestné činy s neznámými pachateli.

Laická veřejnost celkové údaje o stavu kriminality příliš nesleduje. Nebýt občasných zpráv ve sdělovacích prostředcích, byla by kriminální statistika pro některé nepostřehnutelnou záležitostí. Přitom lepší přiblížení výsledků a jejich správná interpretace by mohly přispět ke zlepšení důvěry v policii v očích veřejnosti. Význam pro laickou veřejnost by statistická data měla v případě, že by mohla sloužit nejen jako prosté počty, byť v grafickém a názorném provedení, ale též pro konkrétní potřeby, které jsou veřejnosti blízké.¹⁶⁹

Ideálním příkladem spojení kriminální statistiky a reálných potřeb společnosti je tzv. Kriminální mapa, která byla vytvořena v Chicagu. Z dlouhodobého sledování kriminálních statistik vznikl přesný přehled o trestné činnosti na konkrétních územích města. Tato kriminální mapa přináší pohled na nejrizikovější místa města, ze kterého se pak vychází při odvození bezpečnosti na ulicích, rizikovosti nočního života apod. Mapa dále napomáhá při

---

¹⁶⁸ Více v kapitole 5.5.

¹⁶⁹ Pozn. konkrétní možnosti jsou zmíněny dále v této kapitole a též v kapitole 5.6.

stanovení preventivní strategie na potlačování kriminality, důležitá je pro rozhodnutí o zahájení či nezahájení podnikatelské činnosti a případných rizik spojených s danou lokací. Nejvýznamnější změna se v souvislosti s vydáním kriminální mapy udála v ceně nemovitostí. Kriminální mapa významně ovlivnila trh s nemovitostmi a tím rozhodování lidí při koupi či prodeji nemovitostí. Stala se tak důležitou součástí života občanů města. Kriminální mapa je názorným příkladem jak může kriminální statistika sloužit přímo konkrétním potřebám občanům.

Kriminální statistiky mají samozřejmě velký význam pro řadu institucí pracujících s výsledky těchto statistik. Přináší jim tak podklady a cenné údaje pro jejich činnost či rozhodování. Díky přehledným a dostupným výstupům kriminálních statistik mají možnost si sami vyhledat požadované informace. Takto mohou s výsledky statistik pracovat např. banky, zahraniční investoři, realitní kanceláře apod.

Z výsledků kriminálních statistik také leckdy vychází iniciativy k novelizaci trestního zákona. Z výsledků posledních let lze dobře odvodit, že se trestné činnosti se dopouští stále mladší osoby. To vede ve společnosti již delší dobu k diskuzím o snížení hranice trestní odpovědnosti.

Dále s výsledky kriminálních statistik pracují autoři knih a nejrůznějších přehledů a zpráv. Informace z kriminálních statistik si vyžadují tisková oddělení ministerstev, či přímo ministři např. pro případy odpovědí na interpelace apod.

Výčet výše zmíněných významů a možností využití kriminálních statistik není jistě konečný. Důležitým úkolem kvalitního sběru a zpracování údajů kriminálních statistik je hlavně to, aby si každý mohl vyhledat požadované údaje pro svou konkrétní potřebu či činnost, aby se v nich dokázal snadno vyznat a pro případ úvah předpokládaného vývoje je mohl porovnat s výsledky z let minulých.

6. VYBRANÉ PROBLÉMY ELEKTRONICKÝCH SYSTÉMŮ SLOUŽÍCÍCH PRO TRESTNÍ ŘÍZENÍ A KRIMINÁLNÍ STATISTIKU

K evidenci údajů trestního řízení a kriminální statistiky slouží elektronické systémy police a justice. Oba stávající funkční systémy jsou prozatím vyvíjeny a provozovány samostatně. Zároveň probíhají snahy o zlepšení možností v propojení obou systémů, jakož i snahy o vývoj systému jednotné evidence trestního řízení a kriminální statistiky. To sebou přináší řadu problémů, které je třeba uspokojivě vyřešit.

Doposud řádně nezmapovaným bodem problematiky informačních systémů je přímá existence právní úpravy elektronického spisu, sloužící elektronickému trestnímu řízení. Je zde pouze částečná úprava v insolvenčním řízení.

Otázka, která se nabízela během zkušebního provozu ETR, tedy zda se zůstane po zajištění dostatečného množství poznatků, u tohoto současného systému, nebo zda na jeho základech a poznacích vznikne systém jiný, bude již brzy vyřešena. Poznatky se důkladně vyhodnocují a vše směřuje k tomu, že bude na základě těchto poznatků vybudován systém nový, který bude v mnohém inspirován stávajícím ETR, resp. stávající osvědčené postupy z ETR se stanou základem takového systému. Nový systém by měl umožnit jednotnou evidenci trestního řízení v rámci policie i justice. V cestě stojí ještě mnoho dílčích úkolů a problémů.

6.1. PROBLÉMY ETR Z PRAXE

System ETR je stále ve zkušebním provozu. Pracovníci příslušných statistických pracovišť naráží na problém nejednotné metodiky a absence centrálního předpisu, který by celou problematiku upravil a vyjasnil. I proto se na některých okresních ředitelstvích v počátcích stávalo, že vyplňování zdrojových formulářů bylo nadále ponecháno na policistech příslušných dle dřívějšího určení vycházejícího z nařízení č. 42/2002.¹⁷⁰

U návrhu na zlepšení se často opakují žádosti pracovníků na rozšíření možností výstupů z ETR pro potřeby kriminálních statistik i prevence. V praxi dochází např. k žádostem

---

¹⁷⁰ Čl. 16 odst. 1, čl. 17 odst. 1, 2, 3 nařízení č. 42/2002.

nadřazených týkajících se rozdělení krádeží dle paragrafového znění zákona. U krádeže aut ji samotný systém ETR umožňuje rozdělit na krádež dle § 247 trestního zákona, či podřadit též pod §249 odst. 1 trestního zákona, avšak TKS umožňuje zaznamenat jen krádeže vozidel včetně vloupání, chybí tak možnost vytvořit přesnější záznam v rámci TSK. V případě konkrétního dotazu pro potřeby pátrání, či pro nastavení pravidel prevence, existuje mnoho záznamů a údaje se musí kontrolovat případ po případu.

Jak bylo uvedeno již v minulé práci týkající se kriminální statistiky, je zde problém ve sladění TSK a paragrafového znění zákona. To činí zejména obtíže při vyhledávání dle § příslušného zákona. Cílem při řešení této problematiky, ať už stávajícího či nového systému, by mělo být umožnění snazšího přístupu k těmto údajům, bez zdlouhavého vyhledávání a porovnávání. Ideálním se jeví, pokud by bylo třídění sjednoceno tak, jak jej máme k dispozici v samotném formuláři a to spolu s uvedením kódů TSK a paragrafového znění zákona, aby tak bylo možné z jakéhokoli pole elektronického formuláře vybrat požadovanou věc (např. u porovnání krádeží aut) dle paragrafů, dle času (relevantní sledovaná událost) apod. Takovéto zlepšení by přineslo snazší zjišťování a vytipování sledované trestné činnosti.

Je-li formulář vyplněn a chce-li se příslušný pracovník dotázat na konkrétní evidovanou či zjišťovanou věc, má vždy k dispozici jen číslo spisu, stádium, způsob ukončení, TSK, předmět zájmu pachatele, údaj o osobě, která věc objasnila, ale chybí zde uvedení § trestního zákona a přesnější určení doby spáchání¹⁷¹ a to činí v praxi nemalé problémy. Chce-li pracovník takovýto problém alespoň částečně vyřešit, musí mít k dispozici zároveň systém KSU (Kriminalisticky sledovaná událost).

Některé problémy přetrvávají u doplňování již vyplněného spisu. Elektronické spisy resp. formuláře, jsou dopředu připravené. Po otevření jednotlivého spisu vyplní a vybere program předem vyplněná data na příslušné kartě. V praxi se objevovaly problémy s některými neaktivními poli ve formuláři. A to právě v případech, kdy byla potřeba některé údaje doplnit, změnit či přepracovat, když byl např. spis vrácen.

Na druhé straně se však řada potřebných údajů opravit dá, objeví se pak i zrušené neaktivní formuláře. Vše zůstává v historii spisu, lze snadno dohledat co kdo a kdy ve

---

¹⁷¹ Pozn. je-li doba uvedena, uvádí se ve formulářovém poli – období. Není však zcela jasné, jaké období je vždy vyplňováno, často se totiž zaměňuje den spáchání, a den vyplnění apod.

formuláři psal. Existuje zde také zajímavá a velmi důležitá možnost vložit do spisu další soubory jakými jsou např. fotografie, mp3 nahrávky apod.¹⁷²

S takovýmto doplňováním spisu souvisí jeden zásadní problém a tím je potřeba zavést jednotný formát pro vkládaná data a též jednotný a zabezpečený způsob vkládání a zpřístupňování těchto dat.¹⁷³ Stejně tak zůstává otázkou, kdo a jakým způsobem může mít k těmto datům přístup. Velkou otázkou je dále řešení při předávání těchto dat ze systému policie na státní zastupitelství a soudy.

Příkladem problémem při snaze o praktické využití získaných údajů z ETŘ a TSK, je omezení možností jejich využití pro tzv. Kriminální mapy. Ty by mohly dobře sloužit k prevenci kriminality či k dalším souvisejícím problémům a potřebám.¹⁷⁴ Jsou-li pro tyto jednotlivé a nepravděpodobné potřeby požadovány konkrétní údaje, stává se, že systém ETŘ nemůže často zcela a přesně vyhovět. Konkrétní uváděný příklad (v pozn. 174), týkající se požadavku seznamu ulic s vyšší frekvencí trestních činů krádeže či loupeže, je pro ETŘ dosti složitým a to činí v praxi značné problémy.

Ve formuláři systému ETŘ je uváděna jen lokalita trestného činu, resp. přesněji obvod kde ke spáchání trestného činu došlo. Systém nabízí pro zaznamenání údaje typu - ulice, zahrada, na ulici, prostranství (tomu se navíc ještě rovná i např. nádražní hala). Není tak uvedena samotná adresa ulice, ale pouze obvod, kam zaznamenávaná ulice spadá. Pro statistické účely nelze dobře identifikovat přesnou adresu, kde se trestný čin stal.

Na některých pracovištích bylo možné před zavedením systému ETŘ zjišťovat takovéto údaje přesněji.¹⁷⁵ Nyní by to šlo teoreticky snáze z KSU. Z hlediska rozdělení se jedná o dva zvláštní programy. ETŘ je programem celorepublikovým, sloužícím pro evidenci trestního řízení. KSU slouží konkrétním potřebám Kriminální policie ČR, aby mohla lépe a podrobněji sledovat a vytipovat pachatele kriminalisticky sledované události. Jedná se o program, pomocí něž se tipují a evidují konkrétní sledované události

¹⁷² Pozn. záleží to však na velikosti úložných kapacit, vybavenosti PC a technické zdatnosti jednotlivých pracovníků.

¹⁷³ Pozn. v praxi se zatím nejvíce osvědčují známé a široce používané formáty PDF, MP3 apod. U postupu vkládání písemných formulářů se tradičně osvědčuje skenování dokumentů, u hlasových záznamů zůstává vyřešit přeci jen větší problém s kvalitou a vkládáním takovýchto záznamů.

¹⁷⁴ Pozn. v jednom konkrétním případě to vyžadovalo jedno konkrétní severočeské město, z důvodu prevence kriminality. Analýza měla posloužit k rozhodnutí pro dotaci pro koupi bezpečnostních zámků pro důchodce. Měla upozornit na místa, kde se vyskytují opakované krádeže, loupeže atd. Tyto analýzy byly vyžadovány i zpětně za předchozí roky. Požadovaný výstup se týkal seznamu konkrétních ulic a dalších přesných lokalit.

¹⁷⁵ Pozn. konkrétně u pracoviště, kde je uváděn příklad v předcházející poznámce byl před samotným ETŘ vyvinut systém, který to umožňoval. Program však nebyl nabídnut k zapracování do ETŘ.

trestného činu.¹⁷⁶ Podrobněji je evidováno i místo činu. Z hlediska případných úvah existence jednotného systému je zde otázka sjednocení těchto dvou evidencí.

ETR má nyní plnou návaznost na KSU. Pracovníci zpracovávající evidenci KSU si z ETR berou veškerá možná data, která pro svou práci potřebují. Tyto údaje se jim do KSU převádí automaticky, roztrídí se do jednotlivých složek a oddílů, které tam pro potřebné údaje mají. Do jisté míry umožňuje provázání obou systémů zlepšení pozice policie při vyšetřování trestných činů.

Záležitostí, která by i do budoucna přispěla ke zlepšení vyžitelnosti informací získaných v rámci ETR, je možnost širšího použití takto získaných údajů pro statistické i operativní potřeby. Výchozím úkolem ETR, jak už vyplývá ze samotného názvu, je evidence. Systém KSU do jisté míry ETR doplňuje, některé trestné činy však vůbec neeviduje (např. v souvislosti s neposkytnutím výživy, dopravní nehody - ty mají pro svou evidenci vlastní systém). U některých trestných činů by pro statistické, operativní či kontrolní účely prospěla evidence patřičných souvislostí.¹⁷⁷

Proto, aby se ze zjištěných a zaznamenaných údajů daly skutečně vyhledat informace potřebné pro prevenci kriminality a operativní, pátrací úkoly pro konkrétní naléhavé případy, je třeba, aby analýzu a zpracování takovýchto údajů prováděl pracovník, který zpracovává přímo příslušnou statistiku. Další podmínkou je existence jednoduchého nástroje, pomocí něž by se tyto údaje snadno získávaly. Mohl by např. vzniknout univerzální formulář v ETR, jehož pomocí by se dala vybraná záležitost lépe vytipovat.

V systému ETR se objevil poměrně závažný interním problémem. Řada údajů se při předávání dat z jednotlivých pracovišť okresních policejních správ na krajské policejní správy vůbec nedostane. Na krajské policejní správy jsou totiž zasílány jen vybrané, požadované formuláře, které jsou k dispozici. Na počátcích se zřejmě nedohlédlo, že by měla mít krajská policejní správa možnost přístupu i k dalším informacím. Kriminalisté

---

¹⁷⁶ Pozn. sledovanými událostmi trestného činu jsou např. co pachatel ukradl, co s ukradenou věcí udělal, co konkrétně bylo předmětem jeho zájmu, kdy a kde se čin stal atd. Byl-li jím např. obraz, jsou předmětem zájmu policie otázky typu, co je to za obraz, jaká je jeho hodnota apod.) V systému ETR je např. takovýto konkrétní ukradený obraz označen jen jako umělecké dílo, což pro konkrétní statistické a operativní potřeby není dostačující.

¹⁷⁷ Pozn. např. u problematiky regulace heren bohužel není podle informací Policie ČR k dispozici statistika, která by dokumentovala trestnou činnost páchanou v souvislosti s VHP (výherními hracími automaty) nebo v souvislosti s místy, kde se VHP provozují.

s tím jistým způsobem bojují dodnes. Na druhou stranu ovšem přišli o možnost vidět do detailů jednotlivých spisů obvodních správ a nemohou si tak sami vybírat čím se budou zabývat a čím ne.¹⁷⁸

Jistým problémem se též jeví některé aspekty v hierarchii kontroly. Zatímco ředitele jednotlivých policejních správ mohou mít za určitých okolností přístup do spisu kteréhokoli z podřízených pracovníků, velitelé Obecní a Hospodářské kriminální policie nikoli, resp. konkrétně nemají vzájemný přístup do druhé evidence, ale jen do své. V praxi nastává problém tehdy, má-li se velitel jedné z výše zmíněné policie (přihlášený do své evidence) přihlásit do druhé evidence (buď na obecnou, nebo hospodářskou evidenci trestných činů). Nelze se totiž přihlásit v jednom systému dvakrát.

Vzhledem k uvažovanému vzniku nového systému nelze očekávat u vývoje ETR ještě nějaké zásadní změny. Nový systém však bude postaven na základech a pilířích stávajícího systému. Po vyhodnocení všech poznatků ze zkušebního provozu u policie musí dojít k zavedení funkčního propojení v rámci celého systému evidence trestního řízení.

Problémem stávajícího i případného budoucího nového systému tak stále zůstává otázka propojení, sjednocení systémů policie a justice. Musely by skutečně vzniknout jednotné formuláře, vývojoví pracovníci by si museli společně ujasnit řadu důležitých otázek, přizpůsobit a zabezpečit systém předávání dat apod.

Obavy o bezpečnost údajů z vlastních evidencí prozatím brání možnosti v přímém propojení evidencí policie a justice. Bezpečnému propojení se systémem justice by napomohl řádný zákonný rámec, ještě bezpečnější přístup pod hesly a efektivnější kontrola.

---

¹⁷⁸ Pozn. V praxi se totiž často stávalo, že si dle detailního přehledu mohli sami kriminalisté volit na pohled snazší práci a vyhnout se tak práci obtížnější. Snahou také bylo zjistit, co jim obvodní policisté vyšetřili a kde by tak nemuseli sami začínat s vyšetřováním od počátku. Na druhou stranu jsou právě na tom, co jim nyní obvodní policisté předají, plně závislí.

6.1.1. BEZPEČNOST SYSTÉMU A ABSENCE PRÁVNÍ ÚPRAVY

Bezpečnost informačního systému ETR lze rozdělit na dvě části. Na vnitřní a vnější bezpečnost systému. V rámci vnitřní bezpečnosti je podstatným fakt, že systém je provozován na vlastní internetové síti policie. Technicky a technologicky je systém zabezpečován v rámci vnitřních prostředků. Kontrola a bezpečnost této sítě je zajišťována permanentně. Tento vlastní, vnitřní informační systém identifikuje, který z policistů a z kterého místa do systému vstupuje, jak dlouho v systému pracuje, co dělal atd.

Je nastavená vlastní hierarchie uživatelských kont, vlastní role a stupňování oprávnění přístupu do příslušného informačního systému, včetně náhledu přístupů do spisů. Uživatelská hierarchie přístupu rozděluje osoby s možností kontrolovat nebo jen prohlížet. Role jsou nadefinovány poměrně jasně.¹⁷⁹ Vnější kontrola probíhá ve vztahu k vnějším partnerům, kdy jsou příslušná data předávána na krajské státní zastupitelství kurýrem na flash-disku, na CD. Na straně státního zastupitelství jsou data uživatelům distribuována zabezpečeným internetovým protokolem.

Vnější bezpečnost je zajištěna právě tím, že do systému neexistuje přístup z venčí. To je jeden ze stěžejních bodů, který prozatím není uspokojivě vyřešen pro potřeby propojení systémů policie a justice. Policie se z bezpečnostního hlediska prozatím brání jakémukoli otevřenému propojení sítí. Rizika spojená s možným přístupem kohokoli do vnitřních informačních systémů policie jsou prozatím příliš vysoká. Řešení skýtá zřejmě pouze komplexně propojená vnitřní síť bez možnosti styku s vnějším internetovým světem.

Jedna významná negativní skutečnost přetrvává po celou dobu vývoje elektronického trestního řízení. Tou je absence řádné právní úpravy. Naše pozitivní právní úprava nikde neuvádí možnost pracovat s digitálními formuláři a formáty v rámci evidence trestního řízení.¹⁸⁰ S tím jsou v praxi spojené provozní, technické a personální problémy.

---

¹⁷⁹ Pozn. vnitřní informační systém není určen pro vyhrazené a důvěrné informace. Existuje zde možnost uzamykání konkrétního spisu, protože mnohdy, byť to není v režimu - vyhrazené či důvěrné, lze zamknout spis a je zde velmi omezený okruh lidí, kteří se do něj dostanou. Není to tak, že by měl přístup kdokoliv, nýbrž jen osoby vybrané, včetně analytiků a dalších lidí, kteří jsou přítomni v rámci kontroly.

¹⁸⁰ Pozn. pouze správní řád počítá s elektronickým podpisem a elektronickými přílohami. Dokumenty v podobě datové zprávy řeší ještě zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

6.2. PROBLÉMY SOUČASNÉHO PROPOJENÍ SAMOSTATNÝCH ELEKTRONICKÝ SYSTÉMŮ POLICIE A JUSTICE

Plně fungující propojení kriminálních evidencí vedených policií, státními zastupitelstvími a soudy hraje pro evidenci trestního řízení i pro kriminální statistiku velmi důležitou roli. Vyřešení řádného propojení samostatných evidenčních systémů je nezbytným krokem k uvažovanému pozdějšímu sjednocení evidence trestního řízení do jediného komplexního systému. Jak ukazuje hodnocení současného stavu, bude cesta k plnému zprovoznění takového systému ještě složitá.

Plnohodnotnému propojení brání v současné době celá řada problémů, jejichž vyřešení je podmínkou funkčního systému. Základem problému jsou dva samostatně vyvíjené a nekomunikující systémy, jejichž sjednocení je praxí požadováno. Řešení musí přijít i u způsobu zabezpečení. Základem všeho by měla být řádná právní úprava.

Některé problémové body tohoto propojení se však již daří odstraňovat. Ať už pomocí neformálních dohod či jednotlivě smluvených postupů, jinde přímo pomocí komplexního řešení. Úkolem při vývoji dokonale provázaného systému policie a justice však bude odstranit všechny nesoulady pro plnou logickou návaznost a plynulost evidence.

Významným krokem ke zlepšení evidence trestního řízení a kriminální statistiky by byla komplexní elektronická propojenost všech částí kriminální evidence. Propojení policejní a justiční evidence v jeden sjednocený systém by přineslo nejen zrychlení při předávání dat, snížení nákladů, ale též otevření nových možností pro využití výsledků kriminální evidence. Dílčí pozitivní výsledky už se v této oblasti objevují.

6.2.1. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY S PROPOJENÍM SOUČASNÝCH SYSTÉMŮ POLICIE A JUSTICE

Vyřešení problému propojení systémů policie a justice je jedním ze stěžejních a zásadních bodů při současné snaze o rychlé, přehledné a precizní trestní řízení u soudu. Stejně tak by vyřešení či alespoň postupné vylepšení stávajícího systému přineslo pozitivní přínos policii v plnění jejich úkolů při analýze kriminality a odhalování latentní

kriminality. Pro konkrétní výsledky kriminální statistiky by to přineslo zpřesnění a zrychlení při získávání požadovaných údajů. V tomto období vývoje propojení systému jsou v konkrétních případech uskutečňovány kroky, které mají způsob předávání údajů mezi jednotlivými systémy usnadnit. A to i mimo stávající legislativní mantinely.¹⁸¹

V konkrétních případech se jedná o řešení způsobu předávání údajů z trestního řízení. Soubory z trestního řízení jsou předávány v offline režimu třikrát týdně z policejní správy na příslušné státní zastupitelství (jinak též pomocí CD, flash disku apod.) To přináší pozitivní ekonomické, ale i jiné dopady, které jsou s tím spojeny (v podobě nižších nákladů na obálky, spotřeby papíru, kopírovacích strojů, administrativní práce a dalších činnosti s tím spojených – snížení velkých problémů se zasíláním pošty atd.). Při takovémto způsobu předávání informací z evidencí je třeba respektovat současnou právní úpravu.

Nevýhodné tak zatím zůstává ono offline propojení. Informace z trestních věcí jsou na státní zastupitelství předávána na přenosných médiích a nikoli způsobem, který by byl žádoucí, tjs. přímým režimem on-line propojení obou sítí. I přes tuto nevýhodu je tento pracovní způsob mnohými státními zastupitelstvími velmi vítán. Jednak šetří mnoho práce a nákladů, za další přináší podstatné zlepšení kontroly. Vedoucí funkcionáři policie mají lepší možnost kontrolovat a dozorovou činnost svých podřízených. A to zejména v případech, kdy je následně trestní věc vrácena státním zástupcem policii.¹⁸²

Způsob tohoto předávání údajů tedy šetří práci nejen policii, ale i státním zastupitelstvím. Spis přichází v digitální podobě státnímu zástupci, pochopitelně přijde i v originále, ale většinou se pracuje s digitální kopií. Státní zástupce si spousty odstavců a významných skutečností, které potřebuje pro jednání před soudy, zjišťuje právě z digitální kopie.

Není-li ovšem konkrétních neformálních dohod o způsobu předávání potřebných údajů mezi jednotlivými policejními odděleními a státními zastupitelstvími, jsou od policejního

---

¹⁸¹ Pozn. mnohdy totiž jakékoli mantinely pro konkrétní kroky chybí a vše probíhá na základě neformálních dohod. Takováto dohoda existuje např. mezi policejní správou Hradec a krajským státním zastupitelstvím při předávání souborů z trestního řízení.

¹⁸² Pozn. podle rozsahu a obsahu trestních věcí dává státní zástupce pokyny příslušnému policejnímu orgánu, jak v dané věci postupovat, pakliže tento orgán nepoustupuje sám z vlastní iniciativy podle svých zkušeností a znalostí.

orgánu spisy, dokumenty, materiály a zprávy o spáchaných trestných činech, které slouží pro meritorní rozhodnutí státního zástupce, předávány v tištěné podobě.

Stále samozřejmě existuje papírový originál spisu a jeho elektronická kopie. Všechny došlé písemnosti jsou evidovány v originále spisu, který se vede.

Jednotlivé podklady se také musí dávat k dispozici znalcům, obhájčům, zmocněncům, zástupcům pojišťoven. Jestliže znalec z oboru dopravy potřebuje mít k dispozici dokumentaci z ohledání místa činu, výslechy svědků a zúčastněných osob, a fotodokumentaci, dostává vše v digitální podobě. Policie nezasílá originály těchto údajů, čímž zamezuje riziku ztrát.

Relevantní údaje pro kriminální statistiku jsou do elektronického spisu zpracovávány různými technickými prostředky. Jsou zde výstupy z informačních systémů, jednotlivé psané dokumenty, ať ve Wordu nebo v jiných formátech. Pro vložení údajů do informačních systémů je nutné některé texty či další dokumenty, fotografie, maily, faxy, fotodokumentace, audio-video záznamy, přepisy odposlechů a příp. tel. hovory přepisovat, skenovat, či vkládat podobným způsobem.

Jedním z problémů stávajícího systému je situace, kdy tzv. přepisovatelky tráví celé hodiny, někdy i dny při přepisování hlasu, ale i jiných došlých dokumentů do soudních spisů.¹⁸³ Pokud by se už takovéto záznamy jednou dostaly do elektronického systému, nemuselo by se vše pořád přepisovat, kopírovat a tisknout. Stávající systém je zcela nevyhovující. Údaje z policie jsou nejprve poslány v papírové podobě, v případě neformálních dohod i v digitální podobě, státnímu zastupitelství. To je následně nuceno si tyto údaje přepsat do svého systému. Jde-li potom věc na soud, jsou údaje předány v papírové podobě (není-li opět neformální dohody) a přepsány do soudního systému. Vedle sebe tak stojí dokonce tři evidenční systémy, které spolu řádně nekomunikují.

Mimo převzetí všech relevantních údajů elektronickou formou by bylo pro soudy např. velice užitečné, pokud by soudci mohli přímo nahlédnout do podání obžaloby na potrestání

---

¹⁸³ Pozn. z vnitřních soudních statistik např. vyšlo následující zjištění. Průměr toho, co musí zapisovatelka přepsat do rozhodnutí (ať už do rozsudku, trestního příkazu, do usnesení), která vydává sledovaný soud, je v průměru 15 – 20 řádků. Při trestní agendě cca 30 až 40 trestních věcí na soudce jde o velké kvantum práce, ke které by vůbec nemuselo docházet. Příslušná úřednice by se mohla věnovat jiné činnosti, než přepisu toho, co už někde existuje, resp. toho, co už dávno bylo předtím sepsáno policií.

do systému státního zastupitelství a vytáhnout patřičné údaje. Pokud by zde tedy byla pro soudce možnost otevřít si již vedený spis, elektronicky si ho přetáhnout a použít, zjednodušilo by to jeho práci.

Soudy mají z důvodu nepropojení obou systémů problémy např. se zjišťováním informací o dané osobě. Dále je problém s ukládáním trestu obecně prospěšných prací, které se nemají ukládat bez znalosti stanoviska pachatele, jak ukládá zákon.¹⁸⁴ Často se to tak děje, zejména u trestního příkazu, což vede ve výsledku k tomu, že obecně prospěšné práce jsou ukládány lidem, kteří je nakonec nevykonají.

Ve spolupráci s policií se v některých případech podařilo tyto problémy odstranit. Policie přidala do svého protokolu jeden odstavec, který se týká obecně prospěšných prací. Každému policistovi se tak při vyplňování elektronického záznamu objeví otázka, kterou podkládá pachateli trestného činu, a sice zda je tento pachatel ochoten vykonat trest obecně prospěšných prací, jaké má zdravotní problémy atd. Tím jsou v některých případech splněny požadavky trestního zákona. Děje se tak např. u trestného činu loupeže. Tento dotaz však není vznášen u řady dalších trestných činů. Je to tedy jedna z dalších záležitostí, která by vedla ke zlepšení a zrychlení celého řízení.

6.2.3. DALŠÍ MOŽNOSTI PROPOJENÍ A ZRYCHLENÍ TRESTNÍHO ŘÍZENÍ

Každé, byť zdánlivě jednoduché vylepšení pracovních postupů a odstranění duplicitní práce různých institucí trestního řízení může ve výsledku ušetřit značné množství energie, času a značně zrychlit soudní řízení.

Prozatím se stále těžce překonávají hranice mezi jednotlivými rezorty. Neexistence přímého propojení systémů policie a justice přináší v praxi značné obtíže.

Ke zrychlení trestního řízení přispívá v současné době postupné propojování rejstříků mezi soudy. Jedná se o nástroj, kterým se zrychlují jednotlivá řízení, neboť potřebné údaje jsou k dispozici v mnohem kratší době, než tomu bylo v minulosti. V této záležitosti probíhá stálá modernizace a přizpůsobování se potřebám praxe. V několika případech se již

¹⁸⁴ Viz. § 45a odst. 1 trestního zákona č. 140/1961 Sb.

soudní rejstříky podařilo propojit elektronickou cestou zcela a data se už nemusí složitě tisknout, kopírovat a předávat tradiční cestou. I přesto zůstává mnoho rejstříků nepropojeno nebo jsou propojeny nedostatečně. U takovýchto nepropojených databází narážíme na určitě nesnáze.¹⁸⁵

Přínosným zlepšením v rámci justičních elektronických systémů je snadnější a rychlejší vstup do centrální evidence občanů a do evidence vězňů. V rovině spolupráce justice s policií se např. v důkazních věcech pracuje na způsobu předávání vzorků DNA pro konkrétní potřeby. Velkou pomocí je centrální evidence stíhaných osob, do které mají soudci přístup díky informačnímu systému ISAS. I zde se ovšem naráží na problémy. Soudci jsou sice zpřístupněny informace o dané osobě, kde všude je tato osoba stíhána apod., ovšem soudce si jen opiše spisové značky, protokolující pak obvolává jednotlivá státní zastupitelství a potřebné údaje zase chodí na soud v papírové podobě.

Pokud by zde v budoucnu byla přímá propojenost obou systémů policie a justice, soudce by si mohl sám otevřít konkrétní spis, který je veden ještě u policie, zrychlilo a zjednodušilo by to soudu jeho práci. V konkrétní vybrané věci by si mohl zjistit v jakém je takováto konkrétní věc stavu, zda už to bylo předáno státnímu zastupitelství, příp. soudu, jestli je v této věci již nějaké rozhodnutí, se kterým by měl dál pracovat apod.

Prvek, který by mohl výrazným způsobem přispět k zrychlení soudního řízení, a to nejen v rámci soudního trestního řízení, se testuje a vyvíjí v rámci společného projektu Ministerstva spravedlnosti a jedné softwarové společnosti. Konkrétně jde o přenos hlasu resp. jeho rozpoznávání a převádění do textové podoby.

Při vývoji takového programu se řeší i otázky, jak může tento konkrétní systém pomoci práci policie, jakým způsobem budou získaná data převáděna do digitální podoby, jaký bude jednotný formát dat apod. Vývoj a zavádění systému není jednoduché. Během testování na Městském soudu v Praze se např. ukázalo, že pro běžnou práci na soudě je třeba nahrát až 150 tis. slovních spojení. Navíc by měl mít každý soudce i vlastní hlasový profil. Systém by tak mohl přesně detekovat i každou jednotlivou osobu soudce. Musí také

---

¹⁸⁵ Pozn. těmi jsou např. souhrnné společné tresty, ve kterých se dělá velké množství chyb. Údaje o nich se neukládají (nevidují) tak, jak by to praxe vyžadovala. Stává se, že soudce neví o tom, že někde bylo vydáno takovéto rozhodnutí, že by se mělo počkat na jeho právní moc (případně ho rozhodnutím soudu zrušit).

dojít k vypracování jednotného slovníku. Pro ten se musí pečlivě vybrat hesla, hlasitost a intonace řeči.

Ministerstvo spravedlnosti musí řádně zhodnotit výsledky zkušebního provozu tohoto systému. Na základně tohoto zhodnocení zjištěných požadavků a výsledků z praxe by pak mohlo dojít k vypsání výběrového řízení, na jehož základě by byla vybrána společnost, která přispěje k vybudování dobře fungujícího systému záznamu hlasu pro potřeby soudního řízení

6.2.2. CESTA KE SJEDNOCENÍ ELEKTRONICKÝCH SYSTÉMŮ POLICIE A JUSTICE

Představy o sjednocení elektronické evidence trestního řízení vychází z modelu, kdy by došlo k úplnému propojení evidence trestního řízení a tím i statistik policie, státních zastupitelství a soudů. Policie dostává běžně ke srovnání výstupy Ministerstva spravedlnosti, její evidence však začínají a končí jinde. Při sjednocení by mohla být celá věc přesněji a rychleji zmapována od samého počátku až po konečné, jednotném výstupy.

Co by mohlo vést k tíženému výsledku? V první řadě by se musel vytvořit jednotný provázaný systém s jednotným postupem, metodikou a s jednotným číselníkem trestných činů. Policie už si číselník paragrafů z Ministerstva spravedlnosti převzala více jak před rokem v souvislosti s tvorbou ETR (resp. s vývojem elektronické evidence trestního řízení). Pro dobře fungující a logicky navazující systém by se též nejdříve muselo vymezit strukturované pole relevantních údajů. Stejně tak je třeba vyřešit problém se zabezpečeným přístupem do takového systému.

I dnes se řeší způsob předávání a přebírání údajů z policejního systému do systému justice. V praxi dochází k tomu, že policie, např. dává-li spis k prověření státnímu zástupci, musí nejprve takovéto údaje zapsat do svého elektronického systému a po-té tyto údaje pro státního zástupce vytisknout. V případě neformální dohody jdou takovéto údaje i na CD. Státní zástupce musí nastudovat spis, zpracovat údaje, případně dává k této věci policejnímu orgánu resp. vyšetřovateli připomínky či pokyny. Po-té je posílá policii

zpět tištěnou formou či na CD. To se do jisté míry řeší pomocí systému ENKOS (el. koncept. spisu). V budoucnu by to měl zcela vyřešit systém elektronického spisu.

Státní zastupitelství zapisuje údaje ve věci do tzv. Rejstříků, u policie se jedná o tzv. Protokol, kde jsou i další související dokumenty. Státnímu zastupitelství slouží pro rejstříky systém ISYZ,¹⁸⁶ kde lze všechny dokumenty zapisovat, aktualizovat, předávat atd. Problémem a otázkou k řešení ve věci zdokonalení při předávání údajů v současném nejednotném systému je možnost předání získaných údajů v rámci ENKOSu do ISYZu. V současné době jsou sice údaje získány v rámci ENKOSu, ale nejsou dále do ISYZu nahrávány. Nelze je tak předat přímou cestou pomocí propojení obou systémů. Pro zlepšení této věci by bylo potřeba zejména propojit oba systémy nebo alespoň uzpůsobit cesty pro předání údajů z jednoho systému do druhého.

Možnosti propojení se v rámci Ministerstva spravedlnosti dále rozvíjí a testují pomocí centrálního úložiště, jímž je tzv. CSLAV DW. Testy tohoto propojení směřují k možnosti sjednocení jednotlivých vnitřních systémů. Ty by pak mohly být plně on-line aktualizovány a navzájem by mohly přebírat všechna potřebná data z jiného systému.

V této problematice jsou nejvíce činné odbory informatiky, ty jednájí o možných řešeních. Primární snahou u zpracovávání dat je, aby se zapsané údaje nemusely stále přepisovat, jednou vložená data by se už předávala jen prostřednictvím sítě. Justice tak už má v současné době propojení systémů ISYZ a ISAS¹⁸⁷ na okresní úrovni, dále se pracuje na propojení na krajské úrovni. I zde už práce pokročila natolik, že lze předávat potřebné údaje. Ministerstvo spravedlnosti je v tomto ohledu velmi aktivní a na celé věci usilovně pracuje. Vzhledem k budoucímu předpokládanému vývoji jednotného elektronického trestního řízení, jde však jen o dočasná řešení. Propojení vnitřních systémů justice je přesto velmi potřebným a důležitým krokem. Spojení se systémem policie by bylo samozřejmě mnohem lepším řešením.

Vize zůstává taková, že by se údaje v rámci sjednoceného systémů přebíraly z policejního ETR rovnou do systému justice. Kromě technických a metodických problémů se sjednocením systémů v jeden, narážíme při řešení na další důležitý problém, který se bude muset vyřešit nejprve. Tímto problémem je sjednocení postupu pro

---

¹⁸⁶ Viz kapitola 3.3.

¹⁸⁷ Pozn. jednotlivé systémy jsou popsány v kapitole 3.3.

vzájemný přenos údajů z vnitřních samostatných elektronických informačních sítí. To však naráží na následující problém. Informační elektronické sítě policie, resp. Ministerstva vnitra obsahují i údaje, které musí být utajeny, které by neměly či nesmí být zveřejňována apod. Navíc jednotlivé navazující evidence nejsou ve vnitřní síti dostatečně odděleny, aby se dalo tomuto riziku plně předcházet. Mohlo by tak docházet ke konfliktu s úpravou zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů apod. Nejprve se budou muset v tomto ohledu zdokonalit samostatné sítě, na nichž se vygeneruje strukturované pole relevantních údajů, které budou prostřednictvím těchto sítí vzájemně zpřístupněny. Bude třeba zachovat vhodné oddělení vnitřních sítí, k zpřístupňování údajů bude muset docházet pod heslem známým jen vyhrazeným pracovníkům, vše bude podléhat přísné kontrole apod. Zabezpečení je tím pádem jednou ze stěžejních otázek.

Hlavním problémem při zavádění systému jednotného elektronického řízení a elektronického spisu je absence zákonné úpravy takovéto problematiky. Kromě systematického vývoje a zkoušení systému tak musí stejně rychle a kvalitně probíhat práce na legislativní úpravě elektronického spisu a celého elektronického trestního řízení.

6.2.3. PŘEKÁŽKY KONCEPCE SJEDNOCENÍ SYSTÉMŮ POLICIE A JUSTICE

Kromě již výše zmíněných překážek, které zatím brání kýmžným snahám o sjednocení je tu další systematický problém. Jak bylo již uvedeno, informační systémy v současné moderní elektronické podobě byly vyvíjeny a jsou Ministerstvem spravedlnosti a Ministerstvem vnitra provozovány samostatně. Ministerstvo spravedlnosti zavádělo a testovalo svůj systém po mnohem delší dobu než je tomu u informačních systémů, se kterými pracuje policie. To ale není jediný nesoulad.

Informační systémy pro Ministerstvo spravedlnosti vyvíjela na objednávku soukromá společnost. Ta si na základě podrobných informací nejdříve provedla podrobnou analýzu problému a následně připravila projekt. S tímto projektem seznámila Ministerstvo spravedlnosti. To zase pro tyto účely sestavilo pracovní a kontrolní skupiny. Konala se výjezdní zasedání, kde se diskutovaly problémy a nejrůznější vazby tohoto projektu. Připomínky, námítky a nejrůznější poznatky byly postupně doplňovány, aby vyplnily

mezery tohoto systému. Jak je vidět, práce na systému probíhala velmi systematicky a pečlivě. V podobném duchu pokračuje i dnes možnost připomínek, poznatků, dotazů a návrhů ke zlepšení systému. Tyto návrhy apod. jsou jednak zasílány přímo vývojové společnosti, jednak jsou diskutovány pracovními skupinami, které stále pracují na zdokonalení systému. Následně se rozhoduje, zda budou či nebudou tyto návrhy zapracovány.

Naproti tomu evidenční systémy policie jsou vytvářeny v rámci rezortu. Je zde tedy rozdíl v pojetí systému vývoje. ETŘ např. vytvářeli informatici na městském ředitelství v Brně. Policie navíc začala s vývojem mnohem později. V současné době běží zkušební provoz elektronické evidence kriminální statistiky, pracuje se na analýze poznatků ze zkušebního provozu ETŘ. Dle současných požadavků má systém umožňovat plné využití stávajících technických a elektronických možností, které přináší počítače a počítačové sítě např. vkládání obrazových a písemných dokumentů do spisu v elektronické podobě atd. V justičním systému lze také již delší dobu vkládat do elektronického formuláře další dokumenty ve všech možných užívaných formátech, lze vkládat videa, fotografie apod. Řeší se soulad formátů a způsobů takového vkládání a předávání dat.

Má-li tedy někdy dojít k sjednocení obou systémů, bylo by nejprve nutné, aby se kromě mezirezortních diskuzí, které na toto téma již probíhají, dojednal jednotný postup a tým k vývoji takového systému. Osobně se domnívám, že příkladem správné snahy o vývoj kvalitního systému byl postup Ministerstva spravedlnosti při vývoji jejich systému. Nevidím také žádné závažné překážky, aby se vývoj společného systému ubíral podobnou cestou.

6.3. DALŠÍ PROBLÉMY V RÁMCI ELEKTRONIZACE JUSTICE

Určité problémy mohou nastat u elektronického podání na soud. A to zejména ve vztahu k prozatím nedokončenému vývoji systému elektronického spisu. Je-li např. na soud podána žaloba, je zde evidentní problém se zpětnou kontrolou a dokazováním stavu takového podání. Zatím plnohodnotně nefunguje systém elektronického spisu, v plném provozu jsou jen rejstříky, spisy obíhají nadále v papírové podobě. Originály dokumentů obíhají mezi jednotlivými instancemi, mezi jednotlivými kanceláři a mohou nastat situace, kdy dojde ke zpochybnění, zda nějaké listiny či důkazy v podání byly apod. Nelze tak prokázat integritu - celistvost podání přesto, že skutečně mohlo být podání v zcela

v pořádku. Stávající podoba elektronického podání takovéto prokázání tvrzené skutečnosti neumožňuje.

Tyto problémy nejsou zatím zcela odstraněny. Měl by to zajistit a zlepšit plnohodnotně fungující elektronický spis a elektronické podání opatřené elektronickým podpisem. Řešení případných problémů s dokazováním celistvosti podání prostřednictvím elektronických dokumentů je prozatím velkou neznámou. Soudy nejsou na tyto možnosti připravené, neboť ani celá česká justice s tím zatím nemá mnoho zkušeností.

Není-li po elektronickém podání problém s integritou tohoto podání, může dále dojít např. k situaci, kdy by se měl nějakým způsobem posoudit průběh soudního řízení, výkon soudce apod. Prozatím obecně přetrvává malý zájem veřejnosti o soudní řízení. Jistou příležitost pro zlepšení tohoto stavu skýtá tzv. Infosoud, v jehož rámci je za jistých okolností k dispozici spis. O průběhu řízení by bylo potřeba mít více věrných informací a záznamů. Předpokladem zlepšení tohoto stavu je požadavek na vznik audio a video záznamu soudního jednání. Bez věrného záznamu řízení se k němu nelze v odvolacím řízení bezesbytku vrátit. Bylo by dobré, kdyby mělo co nejvíce lidí přístup k soudním jednáním. To samozřejmě za přesně stanovených podmínek. Jsou zde snahy soudů a soudců, aby byla patřičně zaznamenána část jednání, aby bylo vidět, jak soudy pracují, jak rozhodují.¹⁸⁸ Další snahy směřují k možnostem zveřejňovat dopředu seznamy jednání. Jako vhodné technické prostřední se nabízí internet.¹⁸⁹ Lidé by si mohli přesně zjistit kde, a co se soudí. Účast veřejnosti totiž posiluje pocit odpovědnosti soudce, soudí-li před naplněnou jednací síní.

Nezbytnou podmínkou kvalitní práce soudů a soudců, je kromě znalosti platné právní úpravy též přehled o judikatuře. Přesněji řečeno o judikatuře kolegů, judikatuře nejvyššího soudu, Evropského soudu pro lidská práva apod. To však jde ruku v ruce s kvalitní počítačovou gramotností a funkčností příslušného systému, který by mohl takovouto možnost zajišťovat a usnadňovat. K tomuto cíli směřují další snahy v rámci funkčnosti stávajících systémů. V prvním kroku jsou to zejména požadavky na umožnění vyhledávání v rejstříkových systémech v rozhodnutích kolegů u jednotlivých okresních soudů. Tyto možnosti by se mohly postupně rozšiřovat i na další soudy.

---

¹⁸⁸ Pozn. např. v USA probíhá regulérní byznys s věrnými soudními záznamy, v podstatě není možné, aby bez tohoto zaznamenávání řízení probíhalo. Existují zde totiž přímo justiční TV kanály, kde běží záznamy z jednacích síní.

¹⁸⁹ Pozn. jedná se o tzv. rezultátky, tedy seznam y jednání, která se konají u konkrétního soudu u konkrétního soudce.

7. ZÁVĚR

Policejní část kriminální statistiky prošla za poslední rok zkušebním provozem vlastního systému. Ministerstvo spravedlnosti své systémy také stále zdokonaluje a přizpůsobuje potřebám praxe. V obou dosud nesjednocených systémech kriminální statistiky, které pro sběr a zpracování dat používá policie a justice, se udělalo mnoho práce, analýz a proběhlo mnoho diskuzí. Realizace budoucího možného sjednocení obou systémů stále naráží na řadu problémů a vyžádá si ještě mnoho práce a úsilí.¹⁹⁰ Před případným sjednocením obou systémů bude nejprve nutné přizpůsobit oba systémy tak, aby se mohla relevantní data předávat bez jakýchkoli překážek z jednoho systému do druhého.¹⁹¹

Kriminální statistika i projekt elektronizace justice jsou velmi zajímavé oblasti. Z poznatků kriminální statistiky se dá vycházet pro nejrůznější potřeby společnosti. Údaje kriminální statistiky by zase nevznikly bez kvalitního a logického systému.

Ke zpracování vytýčených úkolů této práce byla potřeba široká škála pramenů. Byly jimi nejen samotné statistické výstupy, kterých je velké množství a prostudování jejich struktury je velmi časově náročné a přínosné, ale hlavně metodické pokyny, nařízení, vyhlášky a zákony. Nezbytnou a velmi významnou součástí byly rozhovory s osobami, které kriminální statistiku zpracovávají. To je dle mého názoru nejspolehlivější a nejpocitivější cesta jak se dobrat k popsání stávajícího systému kriminální statistiky a k problémům, které jsou s touto oblastí spjaty.

Více jak roční odstup od dokončení předchozí práce Kriminální statistika v ČR a možnost jejího zdokonalování přinesl možnost zjistit, popsat a zhodnotit zkušenosti s nově zaváděnými systémy. V některých popsáných kapitolách došlo během roku k významným změnám či úpravám, jinde naopak problémy přetrvávají a prozatím se je nedaří uspokojivě vyřešit.

Jedním z cílů této práce bylo podívat se na zadané téma jinak, než jen z hlediska statistických výsledků. A sice pohledem, který by komplexně popsal kriminální statistiku

---

¹⁹⁰ Problémy a možnosti tohoto sjednocení jsou popsány v kapitole 6.

¹⁹¹ Pozn. nejširší shoda ohledně budoucího vývoje však panuje v názoru, že by se mělo jít cestou zjednodušení celého trestní řízení, dokazování u policie, dokazování u soudu. Tak aby bylo trestní řízení pružnější, rychlejší a systém by dokázal dobře reagovat na legislativní změny.

od samého počátku sběru relevantních údajů pro kriminální statistiku až po konečné výstupy.

Většina informací, které lze o kriminální statistice získat, se právě týká až těchto konečných výstupů. Protože ale tyto výstupy neříkají nic o tom, jakým způsobem byly údaje získány, jak se zpracovávají, kdo tyto údaje zpracovává, jak se předávají a jaký mají význam, bylo třeba poznat více, než jen které údaje se evidují a jakým způsobem se potom prezentují.

Vytýčen byl též úkol zmapovat aktuální systém a stav kriminální statistiky v České republice, prozkoumat a popsat vývoj a poznatky evidenčně statistického systému kriminality, poznat orgány kriminální statistiky, jejich činnost a úkoly. K tomu bylo nezbytné připomenout, jeho pravidla, metodiku, zákonnou úpravou a seznámit se se všemi změnami, ke kterým za poslední období došlo. V neposlední řadě též poukázat na význam kriminální statistiky.

V rámci těchto úkolů jsem se snažil popsat oba dosud samostatné systémy sloužící pro kriminální statistiku, jejich význam, strukturu, možnosti jejich budoucího vývoje a poukázat na potenciál zdokonalování kriminální statistiky.

Při popisu informačních systémů sloužících pro kriminální statistiku jsem pro doplnění přehledu uvedl i příklady a projekty systémům, které stojí mimo trestní řízení.

Chtěl jsem touto prací také ukázat, že statistika není jen nepřehledné množství tabulek, grafů a dalších číselných údajů, ale že výsledky kriminální statistiky mají svůj důležitý význam a možnosti jak s těmito výsledky pracovat. Snažil jsem se najít a uvést i dosud méně známé možnosti využití kriminálních statistik, které by mohly sloužit konkrétním potřebám společnosti.

Nelze opomenout, že se za konečnými výsledky kriminálních statistik skrývá činnost mnoha složek. Bez dobrého systému a odpovědných a školených pracovníků by výstupní údaje kriminálních statistik neměly žádný relevantní význam.

Z hlediska konfrontace cílů a výsledku mého studia této problematiky si dovoluji říci, že jsem vynaložil velké úsilí k tomu, abych systém kriminální statistiky a jemu sloužící informační systémy popsal co nejdůkladněji a pokusil se jej přiblížit odborné i laické veřejnosti. Studium systému kriminální statistiky mi umožnilo seznámit se s historií i současností vývoje informačních systémů sloužících kriminální statistice, s jejich rozdíly, klady i zápory, i s jejich možným budoucím vývojem, který směřuje ke sjednocení. Mohl jsem se do hloubky seznámit s nejdětalnějšími součástmi kriminální statistiky v ČR a též s možnostmi, které kriminální statistika přináší v ČR i mimo její hranice. Práce je tak obohacena o řadu zajímavých poznatků, které vyplynuly z velkého množství pramenů, ze kterých jsem mohl čerpat.

Nejprve ale bylo důležité tyto prameny najít, řádně se s nimi seznámit, prostudovat je a vybrat z nich to nejdůležitější pro potřeby této práce. Najít a získat podrobné informace pro splnění cílů této práce bylo celkově velmi obtížné. Hledá-li laik informace o kriminální statistice, nalézá většinou už konečné statistické výstupy, čísla a grafy. Mou výhodou však bylo to, že jsem mohl čerpat ze znalostí a zkušeností, které mi přinesla předchozí práce. I přesto bylo nutné orientovat se v nových informačních systémech, aktualizovat poznatky, které přinesly novelizace souvisejících předpisů, navštívit opakovaně příslušné pracovníky a seznámit se se zkušenostmi ze zkušebního provozu ETŘ a s dalším vývojem justičních informačních systémů.

Kromě dostupné literatury, statistických přehledů, článků z odborných časopisů, zpráv z internetu a dalších pramenů o kriminální statistice v ČR a kriminální statistice v zahraničí tak bylo velmi důležité kontaktovat a sejít se s pracovníky kriminální statistiky přímo na jejich pracovišti a mít možnost přímo sledovat jejich práci a konfrontovat poznatky z doposud prostudovaných materiálů s jejich vlastními poznatky získanými z praxe.

Byly to právě zde získané informace, které umožnily proniknout do hloubky systému kriminální statistiky. Opět jsem musel všechny získané informace třídit z hlediska potřeb této práce, neboť ne všechny se daly využít. Některé vyřazené informace by sice mohly jednotlivé části systému popsat ještě detailněji, šly by ale nad rámec zadání této práce, jiné by zase v konečném výsledku práci spíše odvedly od původního cíle a v neposlední

řadě proto, že se v některých případech týkaly důvěrných informací sloužících výhradně pro vnitřní potřeby rezortu a nebylo možné je použít.¹⁹²

I tak věřím, že zpracované údaje o systému kriminální statistiky a elektronizaci justice přináší ve výsledku velmi podrobné informace. V některých případech snad až příliš detailní, ale domnívám se, že pro dokonalé poznání problematiky velmi přínosné či alespoň zajímavé. Snažil jsem se proto v této práci ponechat, kromě důležitých, i všechny zajímavé informace a poznatky, kterých je v problematice kriminální statistiky, ale i v celé elektronizaci justice velmi mnoho.¹⁹³

Doufám, že se mi podařilo v této práci současný systém kriminální statistiky v ČR (policejní a justiční) dostatečně přiblížit, stejně jako popsat vybrané problémy kriminální statistiky ve vztahu k elektronizaci justice, a ukázat nejen význam a možnosti elektronického systému vedení kriminální statistiky a celého trestního řízení, ale i naznačit možnosti zdokonalování a pravděpodobného budoucího vývoje.

---

¹⁹² Týká se to hlavně řady metodik, návodů, vnitřních předpisů, informací z databází, resp. jejich nejpodrobnějších detailů, nejrůznějších postupů při vyplňování formulářů, detailních informací v rejstřících, způsobů ochrany osobních údajů apod. Řada údajů tak není přístupná k veřejnému rozšiřování.

¹⁹³ A to i za cenu mírného zahlcení podrobnými údaji.

8. PŘÍLOHY

8.1. PŘÍLOHA 1 FORMULÁŘ O TRESTNÉM ČINU

.....
razítko útvaru

FORMULÁŘ O TRESTNÉM ČINU

Položky označené * je nutno vždy vyplnit

* 01

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

 Pol. 01 - IDENTIFIKAČNÍ ČÍSLO
kraj okres útvar ČJ. rok poř. č.

* 02

--

 Pol. 02 - Příprava pokus dokončený tr. čin 3

* 03

2

 Pol. 03 - Druh trestného činu (číselník č. 18)

* 04

--	--	--

 Pol. 04 - Klasifikace takticko-statistická (číselník č. 2)

* 05

--	--	--	--	--	--

 Pol. 05 - Místo spáchání nebo zjištění tr. činu. (Kód útvaru s územní působností)
kraj okres zákl. útvar

* 06

a
b
c

 Pol. 06 - SLEDOVANÁ MÍSTA A MĚSTA:
a) Trestný čin - spáchán na ulici: ano 1 ne 2
b) Sledované místo 1 nesledované 0
c) Tr. čin spáchán na železnici 1 dálnici 2 v metru 3
samota 4 parky 5 osídlené místo 6
chatařská kolonie 7 v cizině 8 nic z uvedeného 0
sídlště 9

* 07

a
b

 Pol. 07 - POUŽITÝ ZBRANĚ (číselník č. 13/2)
a) Použití zbraně a následek
b) Druh zbraně

* 08 Pol. 08 - OBJEKT NAPADENÍ - VYPLŇTE JEN JEDEN (k osobám dle číselníku č. 3, k objektům dle číselníku č. 4)

1 muž	2 žena	3 skupina osob	4 objekty obce, krim.	4 objekty hosp. krim.	5 soukromý	6. VEREJNÝ ZÁJEM
0	0	struktura skupiny	členění - 1	0	členění - 6	
věk jednotlivce	věk jednotlivce	věkové složení skupiny	kód - 11 - 80	0	kód 56 - 98	
taktické hledisko	taktické hledisko	taktické hledisko	členění - 2	členění - 3		
sociální hledisko poškozené osoby	sociální hledisko poškozené osoby	další hledisko u skupiny	kód 010-592	kód 601-990		
úmrť	úmrť	úmrť		členění - 4		
zranění	zranění	zranění		kód 0 - 8		
jiný	jiný	jiný		členění - 5		
bez následků	bez následků	bez následků	počet napadených objektů	kód 011 - 904		
				počet napadených objektů	počet napadených objektů	

* 09

--	--	--	--	--

 Pol. 09 - datum spáchání tr. činnosti - v případě rozpětí začátek páchání tr. činnosti
hodina den měsíc rok

10

--	--	--	--

 Pol. 10 - datum dokonání tr. činnosti - v případě časového rozpětí
hodina den měsíc rok

11

--	--

 Pol. 11 - DOMOVNÍ PROHLÍDKY
a) počet 1 2 3 4 5 6 7 8 9 a více 9
b) počet skladným výsledkem 1 2 3 4 5 6 7 8 9 a více 9

12

 Pol. 12 - PŘEDMĚT ZÁJMU (číselník č. 5):
Je-li předmětu zájmů více jak 6, uveďte nejdůležitější. Nepřichází-li předmět zájmu v úvahu, položku nevyplňujte.

13

--	--	--	--	--	--

 Pol. 13 - způsobená škoda celková škoda při dopravní nehodě

14

--	--	--	--	--	--

 Pol. 14 - z toho odcizeno, rozkradeno

15

--	--	--	--	--	--

 Pol. 15 - zajištěné hodnoty na místě TČ

Položky 13, 14, 15 vyplňujte ve stokorunách počínaje prvním políčkem odleva, volná políčka za číslem nevyplňujte. Škoda v položce 14 nesmí být vyšší než v položce 13. U pokusů položku 14 nevyplňujte.

16

17

HOSP. USEKY	OKOL- NOSTI
----------------	----------------

* 18

OMĚN M.C.	DAKTYL.	MET. HANA.	TRASNĚLA.	BIOL. OG.	CHEM. KE.	OSVĚTĚN.	SL. PĚLA.	FACTE KONZ.
-----------	---------	------------	-----------	-----------	-----------	----------	-----------	-------------

* 19

§	DAKTYL.	OSVĚT.	PSM.	OSVĚT.	PSM.	OSVĚT.	PSM.	OSVĚT.	PSM.	OSVĚT.	PSM.	OSVĚT.	PSM.
---	---------	--------	------	--------	------	--------	------	--------	------	--------	------	--------	------

20

§	DAKTYL.	OSVĚT.	PSM.	§	DAKTYL.	OSVĚT.	PSM.	§	DAKTYL.	OSVĚT.	PSM.
---	---------	--------	------	---	---------	--------	------	---	---------	--------	------

Položky 16, 17 - HLEDISKA K HOSPODÁŘSKÉ TRESTNÉ ČINNOSTI (tiská se pouze druhá tr. činu s kódy 801 až 890).

Pol. 16 - hlavní nejzávažnější forma (číselník č. 6)

Pol. 17 - hospodářské úseky, na kterých byla trestná činnost spáchána (číselník č. 7) - okolnosti, které vedly nebo umožnily trestnou činnost (číselník č. 8)

Není-li v číselníku č. 6 pro paragrafy tr. činu forma uvedena, vyplňte v pol. 16 tři nuly a pol. 17 vyplňte podle číselníku č. 7 a 8.

Položka 18 - ZAJIŠTĚNÉ STOPY: ano ne sl. pes s kladným výsledkem

Bylo-li provedeno OMČ, musí být vyplněna celá položka. V opačném případě vepište do prvního políčka kód 2, ostatní políčka nevyplňujte.

Položka 19, 20 - PŘÁVNÍ KVALIFIKACE TR. ČINU: První písmeno za § vyplňte velkým A, B, C, D, E, F jen u těch §§, které jsou v záhlaví jednotlivých ustanovení označeny písmeny a, b, c, d, e, f. U zbývajících doplňte 0.

Obdobně postupujte u položky 20 - souběh.

* 21

Pol. 21 - OZNAMENÍ NEBO PODNĚT K TR. ŘÍZENÍ (vyplňte dle číselníku č. 16)

* 22A

			2	0
--	--	--	---	---

Pol. 22A - DATUM ZAHÁJENÍ TR. ŘÍZENÍ - § 158 odst. 3 trestního řádu

Pol. 22B - DATUM ZAHÁJENÍ TR. STÍHÁNÍ - § 160 odst. 1 trestního řádu

22B

			2	0
--	--	--	---	---

den   měsíc   rok   odstavec

§ 160 odst. 3 trestního řádu

SDĚLENÍ PODEZŘENÍ VE ZPR. - § 179b odst. 3 trestního řádu

ODLOŽENÍ VĚCI - § 159a trestního řádu

23

--	--	--	--

kraj   okres   útvar   a

Pol. 23 - ÚTVAR, KTERÝ OBJASNIL TR. ČINNOST

a) kým (vyplňte dle číselníku č. 16)

24

			2	0
--	--	--	---	---

den   měsíc   rok   a   b   c
způsob   opatření

Položka 24 - DATUM UKONČENÍ-PŘEVZETÍ

Je-li současně s FTČ vyplněn a odeslán FZP, vyplňte celou položku včetně opatření. Uveďte datum zjištění pachatele.

a) ZPŮSOB UKONČENÍ:

Zjištění pachatele ..... Odloženo dle § 159a odst. 4 trestního řádu

Zastavení dle § 172 odst. 1 písm. a, b trestního řádu ..... Jiný způsob ukončení .....

Předání - převzetí věci ..... Převzetí útvarem, který proti pachateli .....

(jen u neobjasněných) ..... zahajuje tr. stíhání .....

b) Dočasné odložení dle § 159b .....

c) OPATŘENÍ dle § 158 odst. 1 trestního řádu ano ne amnestie

25

a	b
---	---

REZERVA

26

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Pol. 26 - NAŘÍZENÍ ZNALECKÉ EXPERTIZY PRACOVNÍKEM POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY (uveďte počet kódem 0 až 8, přičemž 8 značí osm a více).

Počet expertiz vyplňte u příslušných písmen

a) daktyloskopické ..... e) mechanoskopické ..... i) zbrojznalecké

b) biologické ..... f) grafologické ..... j) účetní

c) balistické ..... g) prva ..... k) jiné

d) chemické a pyrotechnické ..... h) psychiatrické

Vyplnil: ..... dne ..... Schválil: ..... dne .....

8.3. PŘÍLOHA 3 TAKTICKO-STATISTICKÁ KLASIFIKACE

Násilné trestné činy

- 101 vraždy - loupežné (§ 219)
- 102 vraždy - sexuální (§ 219)
- 103 vraždy - motivované osobními vztahy (§ 219)
- 104 vraždy - na objednávku (§ 219)
- 105 vraždy - novorozence matkou (§ 220)
- 106 vraždy - ostatní (§ 219)
- 111 usmrcení lidského plodu (§ 227)
- 112 usmrcení lidského plodu (§ 228)
- 121 opuštění dítěte (§ 212)
- 122 únos (§ 216)
- 131 loupež (§ 234)
- 132 loupeže na finančních institucích (§ 234)
- 141 násilí na veřejném činiteli - mimo příslušníka policie a obecní policie (§§ 153, 154/1, 155, 156/1,2)
- 142 násilí na veřejném činiteli - na příslušníkovi Policie ČR (§§ 153, 154/1, 155, 156/1,2)
- 143 násilí na veřejném činiteli - na příslušníkovi obecní policie (§§ 153, 154/1, 155, 156/1,2)
- 151 úmyslné ublížení na zdraví (§§ 221, 222)
- 161 rvačky (§ 225)
- 171 násilí a vyhrožování proti skupině obyvatel a jednotlivci (§ 196)
- 172 braní rukojmí (§ 234a)
- 173 nebezpečné vyhrožování (§ 197a)
- 181 vydírání (§ 235)
- 182 omezování a zbavení osobní svobody (§§ 231, 232)
- 183 porušování domovní svobody (§ 238)
- 184 neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru (§ 249a)
- 185 týrání svěřené osoby (§ 215)
- 186 týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 215a)
- 187 omezování svobody vyznání (§ 236)
- 188 útisk (§ 237)
- 189 porušování svobody sdružování a shromažďování (§ 238a)
- 190 ostatní násilné trestné činy (§§ 230, 233)

Mravnostní trestné činy

- 201 znásilnění (§ 241)
- 211 pohlavní zneužívání v závislosti (§§ 242/2, 243)
- 212 pohlavní zneužívání ostatní (§ 242)
- 213 komerční forma sexuálního zneužívání v závislosti (§§ 242/2, 243)
- 214 komerční forma sexuálního zneužívání ostatní (§ 242/1,3,4)
- 231 ostatní pohlavní úchyly (§ 202)
- 241 ohrožování mravnosti (§ 205)
- 251 ohrožování pohlavní nemoci (§ 226)
- 252 úmyslné ublížení na zdraví pohlavní nemoci (§§ 221, 222)
- 253 ublížení pohlavní nemoci z nedbalosti (§§ 223, 224)
- 271 kuplířství (§ 204)
- 280 soulož mezi příbuznými (§ 245)
- 281 obchodování s lidmi za účelem pohlavního styku (§ 232a)
- 290 ostatní mravnostní trestné činy (§ 210)

Majetkové trestné činy

Krádeže vloupáním

- 311 krádeže vloupáním do obchodů (§ 247)
- 312 krádeže vloupáním do výkladních skříní (§ 247)
- 321 krádeže vloupáním do restaurací a hostinců (§ 247)
- 322 krádeže vloupáním do ubytovacích objektů (§ 247)
- 323 krádeže vloupáním do kiosků (§ 247)
- 324 krádeže vloupáním do jídelen, závodních kuchyní a stravovacích zařízení (§ 247)
- 331 krádeže vloupáním do objektů, kde se nacházejí starožitnosti a umělecké předměty - mimo obchodů (§ 247)
- 332 krádeže vloupáním do kulturních objektů, mimo uvedené v 331 (§ 247)
- 341 krádeže vloupáním do pokladen a pancéřových skříní (§ 247)

350 krádeže vloupáním do výpočetních středisek nebo počítačových pracovišť (§ 247)

351 krádeže vloupáním do škol (§ 247)

371 krádeže vloupáním do bytů (§§ 238, 247)

372 krádeže vloupáním do víkendových chat soukromých osob (§ 238, 247)

373 krádeže vloupáním do rodinných domků (§ 238, 247)

390 krádeže vloupáním do ostatních objektů (§ 238, 247)

Krádeže prosté

411 krádeže prosté - kapesní (§ 247)

412 krádeže prosté - při pohlavním styku (§ 247)

413 krádeže prosté - jiné na osobách (§ 247)

421 krádeže prosté - mezi zaměstnanci na pracovišti včetně krádeží vloupáním (§ 247)

431 krádeže prosté - motorových vozidel dvoustopých včetně krádeží vloupáním (§§ 247, 249)

432 krádeže prosté - motorových vozidel jednostopých včetně krádeží vloupáním (§§ 247, 249)

433 krádeže prosté - věcí z aut včetně krádeží vloupáním (§ 247)

434 krádeže prosté - součástek motorových vozidel včetně krádeží vloupáním (§ 247)

435 krádeže prosté - jízdních kol včetně krádeží vloupáním (§ 247, 249)

441 krádeže prosté - domácího zvířectva včetně krádeží vloupáním (§ 247)

451 krádeže prosté - v bytech (§ 247)

461 krádeže prosté - věcí v prostorách nádraží - mimo zásilek (§ 247)

462 krádeže prosté - věcí během jízdy v dopravním prostředku - mimo zásilek (§ 247)

471 krádeže prosté v objektech, včetně exteriéru i na volném prostranství se starožitnostmi a uměleckými předměty (§ 247)

480 krádeže prosté v jiných objektech (§ 247)

490 krádeže prosté ostatní (§ 247)

Podvody a zpronevěry

511 podvod (§ 250)

521 zpronevěra (§ 248)

530 neoprávněné užívání cizí věci (§ 249)

Ostatní majetkové trestné činy

588 zatajení věci (§ 254)

589 poškozování cizí věci (§ 257)

590 ostatní majetkové trestné činy

Ostatní kriminální trestné činy

611 výtržnictví (§§ 202, 202a)

612 výtržnictví na sportovních a veřejných akcích (§ 202)

613 sprejerství (§ 257b)

630 podávání anabolických látek mládeži (§ 218a)

631 ohrožení mravnosti a mravní výchovy mládeže (§§ 205, 217, 217a, 217b)

632 podávání alkoholických nápojů mládeži (§ 218)

633 obchodování s dětmi (§ 216a)

634 nedovolené překročení státní hranice (§§ 171a, 171b, 171c)

635 nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů pro jiného (§ 187)

636 šíření toxikomanie (§ 188a)

637 zneužívání pravomoci veřejného činitele (§ 158)

639 neoprávněné nakládání s osobními údaji (§ 178)

640 maření úkolů veřejného činitele z nedbalosti (§ 159)

641 nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů pro sebe (§ 187a)

642 nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů - předmět k nedovolené výrobě (§ 188)

651 požáry (§§ 179, 180, 257)

652 výbuchy (§§ 179, 180, 257)

662 nedovolené ozbrojování (§ 185)

663 maření výkonu úředního rozhodnutí (§ 171)

664 překupnictví a přechovávači - podílnictví (§§ 251, 252)

Zbývající kriminalita

721 nadřžování (§ 166)

730 veškeré nehody (silniční, letecké, vodní, železniční a kombinované) - úmyslné (§§ 179, 180d, 201, 201a, 257)

731 dopravní nehody silniční z nedbalosti (§§ 180, 180d, 184, 201, 201a, 223, 224)

732 dopravní nehody letecké z nedbalosti (§§ 180, 184, 201, 201a, 223, 224)

733 dopravní nehody vodní z nedbalosti (§§ 180, 184, 201, 201a, 223, 224)

741 železniční nehody z nedbalosti (§§ 180, 184, 201, 201a, 223, 224)

742 nehody kombinované, železniční - silniční z nedbalosti (§§ 180, 180d, 184, 201, 201a, 223, 224)

750 ublížení na zdraví z nedbalosti - pracovní úrazy (§§ 223, 224, 201, 201a)

751 ublížení na zdraví z nedbalosti - ostatní (§§ 223, 224, 201, 201a)

762 poškozování věřitele (§ 256)

763 zvýhodňování věřitele (§ 256a)

771 ohrožení pod vlivem návykové látky, opilství (§§ 201, 201a)

772 zanedbání povinné výživy (§ 213)

781 ohrožení bezpečnosti vzdušného dopravního prostředku a civilního plavidla (§ 180a)

782 sdělení nepravdivé informace, která může ohrozit bezpečnost nebo provoz vzdušného dopravního prostředku za letu a civilního plavidla (§ 180b)

783 zavlčení vzdušného dopravního prostředku do ciziny (§ 180c)

784 týraní zvířat (§ 203)

785 šíření poplašné zprávy (§ 199)

786 účast na zločinném spolčení (§§ 163a/1, 163b, 163c)

787 hanobení národa, rasy a přesvědčení (§ 198)

788 podněcování k národnostní a rasové nenávisti (§ 198a)

789 podpora a propagace hnutí směřující k potlačení práv a svobod občanů (§§ 260, 261, 261a)

790 ostatní trestná činnost (§§ 154/2, 164, 165, 167, 168, 169a, 169b, 172, 174, 175, 175a, 175b, 177, 179, 180, 180d, 181, 182, 183, 184, 185a, 189, 190, 200, 206-209a, 239/1, 240/1, 253, 255, 255a, 259, 259a, 262-265)

Hospodářské trestné činy

801 trestné činy proti předpisům o nekalé soutěži (§ 149)

803 neoprávněné podnikání (§ 118)

806 poškozování spotřebitele (§ 121)

807 porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou (pašování) (§ 124)

808 zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 125)

809 porušování závazných pravidel hospodářského styku (§ 127)

810 porušování povinností v řízení o konkursu a vyrovnání (§ 126)

811 porušování povinností při správě cizího majetku (§§ 255, 255a)

812 krádež (§ 247)

813 neoprávněné užívání cizí věci mimo motorová vozidla (§ 249)

814 poškozování cizí věci (§ 257)

815 podvody proti sociálnímu zabezpečení a nemocenskému pojištění (§ 250)

816 padělání a pozměňování peněz (§ 140)

817 padělání a pozměňování známek, kolků a nálepek (§§ 145, 145a)

819 krácení daně (§ 148)

820 zneužívání pravomoci veřejného činitele (§ 158)

821 úplatkářství - přijímání úplatku (§ 160)

822 poškozování věřitele (§ 256)

823 padělání a pozměňování veřejné listiny (§ 176)

824 nedovolená výroba a držení státní pečeti a úředního razítka (§ 176a)

825 ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými potřebami (§§ 193, 194)

826 vystavení nepravdivého potvrzení (§ 129)

827 neoprávněné užívání motorového vozidla (§ 249)

828 porušování tajemství dopravovaných zpráv (§§ 239/2, 240/2)

829 zpronevěra (§ 248)

830 podvod (§ 250)

831 pletichy při veřejné soutěži a dražbě (§§ 128a, 128b, 128c)

832 porušování předpisů o nakládání s kontrolovaným zbožím a technologiemi (§§ 124a, 124b, 124c)

833 zneužívání informací v obchodním styku (§ 128)

834 neoprávněné provozování loterie a podobné sázkové hry (§ 118a)

835 porušování předpisů o nálepkách k označení zboží (§ 148a)

836 neoprávněné nakládání s osobními údaji (§ 178)

837 ostatní trestné činy proti měně (§§ 141, 142, 144)

838 neoprávněné držení platební karty (§ 249b)

839 porušování předpisů o zahraničním obchodu s vojenským materiálem (§§ 124d, 124e, 124f)

840 krádeže železničních zásilek (§§ 247, 248, 250)

841 krádeže poštovních zásilek (§§ 247, 248, 250)

842 krádeže silničních zásilek (§§ 247, 248, 250)

843 krádeže leteckých zásilek (§§ 247, 248, 250)

- 844 krádeže lodních zásilek (§§ 247, 248, 250)
- 845 maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti (§ 159)
- 846 úplatkářství - podplácení (§ 161)
- 847 úplatkářství - nepřímé úplatkářství (§ 162)
- 848 zvýhodňování věřitele (§ 256a)
- 849 pletichy při řízení konkurzním a vyrovnacím (§ 256b)
- 850 ohrožení nebo poškození životního prostředí - úmyslné (§§ 181a, 181c, 181e, 181f, 181h)
- 851 ohrožení nebo poškození životního prostředí - nedbalostní (§ 181b, 181c, 181e, 181g, 181h)
- 852 předlužení (§ 256c)
- 855 nedovolená výroba a držení radioaktivního materiálu (§ 186)
- 860 podílnictví (§§ 251, 252)
- 861 porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu (§ 150)
- 862 porušování průmyslových práv (§ 151)
- 863 porušování autorského práva a práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi (§ 152)
- 864 zastření původu věcí, tzv. praní špinavých peněz (§ 252a)
- 865 poškozování a zneužití záznamu na nosiči informací (§ 257a)
- 866 provozování nepoctivých her a sázek (§ 250c)
- 870 havárie a provozní poruchy - mimo dopravních nehod silničních, železničních, leteckých a vodních - z nedbalosti (§§ 180, 181b, 184, 201, 201a)
- 871 havárie a provozní poruchy - mimo dopravních nehod silničních, železničních, leteckých a vodních - úmyslné (§§ 179, 181a, 182, 201, 201a, 257)
- 880 pojistný podvod (§ 250a)
- 881 úvěrový podvod (§ 250b)
- 885 nesplnění oznamovací povinnosti v daňovém řízení (§ 148b)
- 886 neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (§ 147)
- 890 ostatní hospodářské trestné činy (§§ 146, 171, 178a, 191, 192, 194a, 209, 253, 258)
- Vojenské trestné činy**
- 901 vojenské trestné činy (§§ 266-295)
- Trestné činy proti ústavnímu zřízení**
- 902 trestné činy proti ústavnímu zřízení (§§ 91-93, 95-97, 105-107, 113-115)

8.4. PŘÍLOHA 4 UKÁZKA POROVNÁNÍ TSK A §§ TRESTNÍHO ZÁKONA

Počet zjištěných a objasněných trestných činů v ČR v roce 2006
a meziroční změna vývoje

TSK §§ tr. zákona	Název	2 006		Změna	
		Zjištěno	Objas.	Zjištěno fakt.	v %
101 § 210	Vraždy loupežné	23	22	6	35,3
102 § 210	Vraždy sexuální	0	0	-3	-100,0
103 § 210	Vraždy motiv. osob. vztahy	106	99	6	6,0
104 § 210	Vraždy na objednávku	2	1	-3	-60,0
105 § 220	Vraždy novorozence matkou	2	2	2	-
106 § 210	Vraždy ostatní	98	72	37	60,7
101-106	Vraždy celkem:	231	196	45	24,2
111 § 227	Usmrcení lidského plodu	1	1	1	-
112 § 228	Usmrcení lidského plodu	1	1	0	-
121 § 212	Opuštění dítěte	14	13	0	0,0
122 § 216	Únos	16	13	3	23,1
131 § 230	Loupeže	4 613	2 065	-755	-14,1
132 § 230	Loupeže na finančních institucích	170	63	-12	-6,6
141 §§ 155, 154f, 155, 150f, 2f	Násilí na veř. čin. mimo pol.	116	107	34	41,5
142 §§ 155, 154f, 155, 150f, 2f	Násilí na veř. čin. - policistovi	680	668	-12	-1,7
143 §§ 155, 154f, 155, 150f, 2f	Násilí na veř. čin. - obec. policistovi	236	233	-7	-2,9
151 §§ 221, 222	Úmyslné ublížení na zdraví	5 765	4 713	-674	-10,5
161 § 225	Rvačky	18	15	-8	-30,8
171 § 196	Násilí a vyhrož. proti skup. obyvatel	95	80	-3	-3,1
172 § 236a	Braní rukojmí	2	2	-4	-66,7
173 § 197a	Nebezpečné vyhrožování	2 049	1 871	-444	-17,8
181 § 226	Vydírání	1 292	1 043	-316	-19,7
182 §§ 231, 232	Omez. a zbavení os. svobody	289	202	-128	-30,7
183 § 230	Porušování domovní svobody	2 203	1 480	-175	-7,4
184 § 240a	Neopr. zásah do práva domu, bytu...	663	605	8	1,2
185 § 215	Týrání svěřené osoby	164	145	-38	-18,8
186 § 215a	Týrání osoby žijící ve společném obydlí	532	497	-	-
187 § 236	Omezování svobody vyznání	0	0	0	-
188 § 237	Útlak	17	14	-8	-32,0
189 § 238a	Porušování svob. sdruž. a shrom.	0	0	0	-
190 § 230, 235f	Ostatní násilné trestné činy	4	1	-6	-60,0
101-190	Násilné činy celkem:	19 171	14 028	-2513	-11,6
201 § 241	Znásilnění	530	404	-66	-11,1
211 §§ 240f, 245	Pohlavní zneužívání v závislosti	100	97	-3	-2,9
212 § 240	Pohlavní zneužívání ostatní	630	556	-142	-18,4
213 §§ 240f, 245	Komerč. forma sex. zneuž. v závisl.	2	2	1	100,0
214 §§ 240f, 245	Komerč. forma sex. zneuž. ostatní	7	4	-1	-12,5
231 § 200	Ostatní pohlavní úchytky	165	109	-14	-7,8
241 § 205	Ohrožování mravnosti	63	51	26	70,3
251 § 226	Ohrožování pohlavní nemocí	1	1	-1	-50,0
252 §§ 221, 222	Ublížení na zdraví pohl. nem.	2	1	-1	-
253 §§ 223, 224	Ublížení na zdr. pohl. nem. z nedb.	2	2	2	-
271 § 206	Kuplířství	85	79	-38	-30,9
280 § 245	Soulož mezi příbuznými	6	6	-1	-14,3
281 § 232a	Obchodování s lidmi za úč. pohl. styku	16	13	0	0,0
290 § 210	Ostatní mravnostní trestné činy	6	6	4	200,0
201-290	Mravnostní činy celkem:	1 615	1 331	-234	-12,7

8.5. PŘÍLOHA 5 SEZNAM ZÁKLADNÍCH VÝSTUPNÍCH SESTAV STÁTNÍCH ZASTUPITELSTVÍ

1. Přehled o počtu rozhodnutí.
2. Přehled o počtu stíhaných osob a počtu trestných činů.
Do přehledu byl doplněn nový řádek 5 - z toho: odloženo §159a/2 - § 11/1b) tr.ř., řádek 6 - z toho: odloženo dle § 159a - zkrácené řízení a nový řádek 12 - promlčení (172/1d) - § 11/1b) tr.ř.).
3. Přehled o délkách přípravného řízení od prvního zahájení trestního stíhání nebo sdělení podezření do předložení návrhu na podání obžaloby nebo návrhu na potrestání nebo konečného rozhodnutí policejního orgánu.
4. Přehled o délkách přípravného řízení od prvního zahájení trestního stíhání nebo sdělení podezření do podání obžaloby nebo návrhu na potrestání nebo konečného rozhodnutí státního zástupce.
5. Přehled o délkách přípravného řízení od předložení návrhu na podání obžaloby nebo návrhu na potrestání nebo konečného rozhodnutí policejního orgánu do podání obžaloby nebo návrhu na potrestání resp. jiného rozhodnutí státního zástupce.
6. Přehled o vyřízených věcech a stíhaných a podezřelých osobách.
Do přehledu byl doplněn nový řádek 5 - z toho: odloženo §159a/2 - § 11/1b) tr.ř., řádek 6 - z toho: odloženo dle § 159a - zkrácené řízení a nový řádek 12 - promlčení (172/1d) - § 11/1b) tr.ř.).
7. Přehled o stíhaných, podezřelých, obžalovaných a obviněných osobách.
8. Přehled o počtu spisů.
9. Přehled o délkách přípravného řízení od prvního zahájení trestního stíhání nebo sdělení podezření do konečného rozhodnutí.
10. Přehled o počtu osob podle státní příslušnosti.

Výstupní sestavy zpracované ze statistických listů jsou k dispozici na internetu na adrese www.justice.cz v sekci Ministerstvo spravedlnosti - Statistika - státní zastupitelství.

[Základní výstupní sestavy](#) - data zpracovaná ze statistických listů

8.6. PŘÍLOHA 6 SEZNAM ZÁKLADNÍCH VÝSTUPNÍCH SESTAV TRESTNÍ STATISTIKY SOUDŮ

1. Přehled o trestech
2. Přehled o pravomocně odsouzených osobách
3. Přehled o průměrných délkách řízení ode dne nápadu do dne právní moci podle paragrafů ve dnech
4. Přehled o vyřízených věcech a pravomocně odsouzených osobách
5. Přehled o průměrných délkách soudní vazby podle soudů ve dnech
6. Přehled o vyřízených věcech a pravomocně odsouzených osobách
7. Přehled o odsouzených osobách podle státní příslušnosti
8. Přehled o průměrných délkách řízení ode dne nápadu do dne 1. hlavního líčení podle paragrafů ve dnech
9. Přehled o průměrných délkách řízení ode dne nápadu do dne předložení odvolacímu soudu podle paragrafů ve dnech
10. Přehled o průměrných délkách řízení ode dne předložení odvolacímu soudu do dne právní moci podle paragrafů ve dnech
11. Kontrolní sestava
12. Přehled o průměrných délkách řízení ode dne zahájení trestního stíhání nebo sdělení podezření do dne právní moci

Trestní agenda - T - tabulky z výběrů z databáze

Číselník států

Přehled o průměrných délkách řízení ode dne nápadu do dne právní moci ve dnech za krajské a okresní soudy

Trestné činy v dopravě, přehled o trestech

Trestné činy v dopravě, přehled o pravomocně odsouzených osobách

Soudem označení recidivisté, přehled o trestech

Soudem označení recidivisté, přehled o pravomocně odsouzených osobách

Odsouzené mladistvé osoby, přehled o trestech

Odsouzené mladistvé osoby, přehled o pravomocně odsouzených osobách

Osoby odsouzené za trestné činy s rasovým podtextem, přehled o trestech

Osoby odsouzené za trestné činy s rasovým podtextem, přehled o pravomocně odsouzených osobách

Výstupní sestavy zpracované ze statistických listů jsou k dispozici na internetu na adrese www.justice.cz v sekci Ministerstvo spravedlnosti - Statistika - soudy.

9. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A DALŠÍCH PRAMENŮ

Literatura

Dvořáček Z. a kol.: Základy činnosti policejních služeb, Policejní Akademie, Praha 2004

Jelínek J. a kol.: Trestní právo procesní, 4. vydání, Eurolex Bohemia 2005

Kaiser G.: Kriminologie, 1.vydání, Praha, C.H. Beck 1994

Kuchta. J, Válková H. a kol.: Základy kriminologie a trestní politiky, Praha, C.H. Beck 2005, 1. vydání

Martinková M.: Mezinárodní výzkum obětí trestných činů, IKSP 2002

Mates P., Čechmánek B., Hromádka M., aj.: Policejní právo, Linde, Praha 2000

Musil S.: Skutečná a latentní kriminalita jako problém matematického modelování, Studie IKSP 1995

Musil S.: Matematicko-statistické metody v kriminologii a sociální prevenci, Studie IKSP 1992

Novotný O., Zapletal J.: Kriminologie, ASPI , Praha, 2008, 3. vydání

Novotný O., Dolenský A., Jelínek J., Vanduchová M.: Trestní právo hmotné, obecná část, ASPI 2007, 5. vydání

Zapletal J. a kol. : Kriminologie, díl I. Obecná část, Policejní Akademie, Praha 2004

Časopisy, články

Diblíková S.: Evropské statistiky kriminality a trestní justice, Kriminalistika č. 6/2004

European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics 2003, Second Edition, WODC 2003.

European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics 2003, Second Edition - Key findings – informační leták.

Husák V. : Na cestě, Policista 1/2007

Musil, J.: „Úloha trestní politiky při reformě trestního práva“ Trestní právo č.1/1998

Osmančík O. Institucionální kontrola kriminality v mezinárodním srovnání, Kriminalistika č. 2/1999

Solnář, V.: Zločinnost v zemích českých v letech 1914 – 1922 z hlediska kriminální etiologie a reformy trestního práva. Praha : Sborník věd právních a státních 1931

Studie a statistické přehledy

Trendy kriminality a trestní justice, 1970 – 1985, v kontextu sociálně ekonomických změn. Praha: IKSP 1997 (překlady zahraničních právních norem, mezinárodních dokumentů a dalších významných právních a kriminologických materiálů)

Karabec Z. a kol.: Trestní politika a její realizace v oblasti trestní justice, Studie IKSP 2007

Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce 2006, oficiální zdroj Ministerstva vnitra

Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce 2007, oficiální zdroj Ministerstva vnitra

Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území Policie České republiky správy Severočeského kraje za rok 2008 ve srovnání se stejným obdobím roku 2007, oficiální zdroj Ministerstva vnitra

Základní údaje o trestné činnosti v roce 2007 a její vývoj za 10 let, Policejním prezidium ČR

Internet

Bezpečnostní informační služba	www.bis.cz
Český statistický úřad	www.czso.cz
Ministerstvo vnitra	www.mvcr.cz
Ministerstvo spravedlnosti	http://portal.justice.cz/
Ministerstvo spravedlnosti - Statistika – soudy	www.justice.cz
Oficiální stránky českého soudnictví	www.justice.cz
Policejní akademie	www.polac.cz
Vězeňská služba ČR	www.vscr.cz
Vláda ČR	www.vlada.cz

Legislativa

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (účinný do 31.12.2008)

Zákon č.101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích

Zákon č. 189/1994 Sb., o vyšších soudních úřednících (účinný do 30.6.2008)

Zákon č.121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství (účinný od 1.7.2008)

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (účinný od 1.7.2009)

Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství

Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon

Zákon č.182/2006 Sb., o insolventním řízení

Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky

Novela trestního zákona č. 411/2005 Sb., kterou se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích

Nářízením ze 14. července 1922 číslo 198 Sb., z. n. o evidenci soudních provinilců a sbírání dat pro účely kriminální.

Nářízení Ministerstva vnitra č. 42/2002 kterým se stanoví jednotný postup při aktualizaci a využívání Evidence hlášení o zahájení úkonů trestního řízení, Evidenčně statistického systému kriminality a Evidence hlášení o průběhu a výsledcích trestního řízení

Nářízení Ministerstva vnitra č. 8/2002 kterým se stanoví jednotný postup při aktualizaci a využívání evidenčně statistickém systému.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 37/1992 o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 23 ze dne 7. ledna 1994 o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli.

Instrukce Ministerstva spravedlnosti. č. 20 ze dne 16. listopadu 2001.

Instrukce Ministerstva spravedlnosti. č. 21 ze dne 16. listopadu 2001.

Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. 12 . 2001, č.j. 505/2001-Org kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 168/2000, kterým se stanoví jednotný postup při zajišťování práva svobodného přístupu k informacím v podmínkách Policie České republiky

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 130/2001, kterým se upravuje postup Policie České republiky při plnění úkolů v trestním řízení

Pokyn obecné povahy ze dne 25. října 2004, poř. č. 7/2004 nejvyššího státního zástupce, jímž se vydává kancelářský řád státního zastupitelství.

Pokyn nejvyšší státní zástupkyně ze dne 26. července 2007, Sbírka pokynů obecné povahy nejvyššího státního zástupce č. 4/2007.

10. SUMMARY

The theme of this Rigorous is Selected Problems of the Criminal Statistics in the Czech Republic. This work follows up my Thesis “Criminal Statistics in the Czech Republic and possibilities of its improvement” of May 2008.

In the introduction I present the theme of the criminal statistics and the targets of my Rigorous.

In the second chapter described are basic problems of criminality, the difference between the latent and registered criminality and also the subject, value and application of the criminal statistics.

The subsequent chapter deals with the system of the criminal statistics and with the current state of this system kept by the police and the judiciary. This chapter is mainly concerned with the description of the legislative basis of the criminal statistics, manner of organization and processing of criminal statistical data.

The fourth chapter concerns the pieces of knowledge from the development of electronization of police’s system up to now and with the significant changes which happened in 2008 and 2009. This chapter also focuses on judicial electronic information system used within the criminal proceedings and presents further interdepartmental and independent projects of the Department of Justice.

The fifth chapter of the Rigorous deals with the selected problems and possibilities of improvement of criminal statistics. It includes particularly the problem of interpretation and presentation of criminal findings, archiving of data, issue of victims, but also the possibilities of international comparison of criminal statistics.

The subsequent chapter of my work contains problems of electronic systems used within the criminal proceedings and criminal statistics. It concerns problems of development, initiation, security of the system and the absence of the legal regulation. In particular it describes one of the fundamental problems which is the way of connection of two independent systems kept by the police and by the judiciary.

In the conclusion there is the summary of the theme of criminal statistics and targets of my Rigorous. After the description of the current state of the criminal statistics in the Czech Republic I point out to unfulfilled potential of possibilities and improvement and to future development of criminal statistics.

Key words: Criminal statistics

